
OPETUSMINISTERIÖ

ELÄINLÄÄKÄRIKOULUTUSTYÖRYHMÄN
MUISTIO

21:2002

KUVAILEHTI

Julkaisija
Opetusministeriö

Julkaisun päivämäärä
21.5.2002

Tekijät (toimielimestä: toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri) Eläinlääkärikoulutustyöryhmä		Julkaisun laji Työryhmän muistio	
Puheenjohtaja: Johtaja Markku Mattila, opetusministeriö Sihteerit: Suunnittelija Jonna Funck, Helsingin yliopiston eläinlääketieteellinen tiedekunta; Ylitarkastaja Johanna Wallius, opetusministeriö		Toimeksiantaja Opetusministeriö	
		Toimielimen asettamisvpm 4.10.2001	Dnro 38/043/2001
Julkaisun nimi (myös ruotsinkielinen) Eläinlääkärikoulutustyöryhmän muistio (Promemoria av arbetsgruppen för veterinärbildning)			
Tiivistelmä			
<p>Työryhmän tehtävänä oli arvioida eläinlääketieteelliseen perustutkintoon johtavan koulutuksen kehittämistarpeet ja alan määrällinen koulutustarve sekä kartoittaa ammatinharjoittamisoikeutta hakeville, ETA-alueen ulkopuolisissa maissa valmistuneille eläinlääkäreille järjestettävän täydennyskoulutuksen kehittämistarpeet. Työryhmän tuli tehdä tarvittavat ehdotukset koulutuksen kehittämiseksi ja eläinlääketieteellisistä tutkinnoista annetun asetuksen (298/1978) muuttamiseksi.</p> <p>Työryhmä katsoo, että erityisesti eläinlääkäreiden työnkuvassa ja työmarkkinoilla on tapahtunut muutoksia, jotka edellyttävät eläinlääkärikoulutuksen kehittämistä ja eläinlääketieteellisen tiedekunnan koulutuspaikkojen lisäämistä. ETA-alueen ulkopuolella eläinlääkärikoulutuksen saaneilta henkilöiltä vaadittavat lisäopinnot tulisi rakentaa nykyistä joustavammaksi kokonaisuudeksi.</p> <p>Työryhmä ehdottaa eläinlääketieteellisen koulutuksen kehittämiseksi muun muassa seuraavia toimenpiteitä:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Eläinlääketieteen perustutkintoon johtavaa koulutusta lisätään nostamalla opiskelupaikkojen määrä nykyisestä 50 paikasta 60 - 65 paikkaan vuosikurssia kohden. Koulutuksen lisäämiseen varataan riittävät resurssit. 2. Eläinlääketieteen lisensiaatin tutkintoon johtavan koulutuksen tulee kestää vähintään viisi ja puoli vuotta. Työryhmän enemmistön mukaan koulutuksen tulee kuitenkin olla kuusivuotinen. Opintojen mitoituksen perustaksi tarvitaan toimiva yhteiseurooppalainen mitoitusjärjestelmä. Tiedekunnassa käynnistetään koulutusohjelman sisällön ja mitoittamisen suunnittelu- ja kehittämishanke, jossa selvitetään, voidaanko opinnot järjestää siten, että tutkinto suoritetaan kokonaisuudessaan viidessä ja puolessa vuodessa laadun ja osaamisen laskematta. 3. Päätökset kandidaatin tutkinnon lisäämisestä tutkintojärjestelmään tehdään linjassa muiden lääketieteen alojen kanssa. 4. Eläinlääketieteen peruskoulutukseen sisältyvää opetusta kevennetään kansainvälisten arviointien edellyttämällä tavalla, ja ongelmalähtöistä opetusta kehitetään yhtenä opetusmenetelmänä. 5. Helsingin yliopiston eläinlääketieteellisen tiedekunnan koulutussuunnittelutoimikunnan merkitystä lisätään, ja opintojen ohjausta kehitetään tiedekunnassa. 6. Eläinlääketieteellisistä tutkinnoista annetaan uusi asetus, jolla kumotaan voimassa oleva asetus eläinlääketieteellisistä tutkinnoista. 7. Kolmasmaatutkintojen tunnustamista koskevia säädöksiä muutetaan siten, että ETA-alueen ulkopuolella eläinlääkärikoulutuksen saaneiden henkilöiden laillistuminen on mahdollista suorittamalla kuulustelu, kliininen harjoittelu ja elintarvikehygienian harjoittelu sekä hankkimalla näyttö riittävästä kielitaidosta. Kansainvälisissä arvioinneissa hyväksytyistä yliopistoista valmistuneiden sekä jossakin toisessa ETA-maassa ammatinharjoittamisoikeuden saaneiden eläinlääkäreiden ei tarvitse suorittaa mainittuja lisäopintoja kaikilta osin. Kuulustelun järjestää Helsingin yliopiston eläinlääketieteellinen tiedekunta ja sen kustannukset katetaan kuulustelumaksuilla. Selvitetään mahdollisuudet rahoittaa kliinistä harjoittelua ja elintarvikehygienian harjoittelua sekä kuulusteluihin valmentavaa vapaaehtoista koulutusta julkisin varoin. 			
Avainsanat (asiasanat) Eläinlääkärikoulutus, eläinlääkäri, eläinlääketieteen lisensiaatin tutkinto, ETA-alueen ulkopuolisissa maissa valmistuneet eläinlääkärit, ammatinharjoittamisoikeus, täydennyskoulutus			
Sarjan nimi ja numero Opetusministeriön työryhmien muistioita 21:2002		ISSN 0359-761X	ISBN 952-442-146-1
Kokonaissivumäärä 85	Kieli Suomi	Hinta	Luottamuksellisuus Julkinen
Jakaja Yliopistopaino		Kustantaja Opetusministeriö	

PRESENTATIONSBLAD

Utgivare
Undervisningsministeriet

Utgivningsdatum
21.5.2002

Författare (uppgifter om organet: organets namn, ordförande, sekreterare)		Typ av publikation Arbetsgruppspromemoria	
Arbetsgruppen för veterinärutbildning		Uppdragsgivare Undervisningsministeriet	
Ordförande: Direktör Markku Mattila, Undervisningsministeriet Sekreterare: Planerare Jonna Funck, Helsingfors universitet, veterinärmedicinska fakulteten; Överinspektör Johanna Wallius, Undervisningsministeriet		Datum för tillsättandet av organet 4.10.2001	Dnr 38/043/2001
Publikation (även den finska titeln) Promemoria av arbetsgruppen för veterinärutbildning (Eläinlääkärikoulutustyöryhmän muistio)			
Sammandrag			
<p>Arbetsgruppens uppgift var att bedöma behovet av utveckling och volym i utbildningen för en veterinärmedicinsk grundexamen och att kartlägga behovet av fortbildning för veterinärer utexaminerade i länder utanför EES-området som ansöker om rätt att utöva veterinäryrket. Arbetsgruppen skulle lämna nödvändiga förslag till en utveckling av utbildningen och en ändring av förordningen om veterinärmedicinska examina (298/1978).</p> <p>Arbetsgruppen anser att sådana förändringar skett, särskilt avseende veterinärernas arbetsbeskrivning och arbetsmarknaden, att veterinärutbildningen behöver utvecklas och studieplatserna vid veterinärmedicinska fakulteten utökas. Den fortbildning som krävs av personer som fått veterinärmedicinsk utbildning utanför EES-området bör omorganiseras i en flexiblere form.</p> <p>Arbetsgruppen föreslår bl.a. följande åtgärder för den veterinärmedicinska utbildningen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Utbildningen för grundexamen i veterinärmedicin skall öka genom att studieplatserna höjs från nuvarande 50 till 60 - 65 platser per årskurs. Tillräckliga resurser anslås för utbildningen. 2. Utbildningen för en veterinärmedicine licentiatexamen skall ha en längd på minst fem och ett halvt år. Enligt en majoritet i arbetsgruppen bör utbildningen dock vara sexårig. Som grund för dimensioneringen av studierna behövs ett fungerande sameuropeiskt dimensioneringssystem. Vid fakulteten inleddes ett projekt för att planera och utveckla utbildningens innehåll och dimensionering. Det utreds huruvida studierna kan ordnas så att hela examen avläggs på fem och ett halvt år utan att kvalitet eller kompetens sjunker. 3. Beslut om att infoga en kandidatexamen i examenssystemet görs i linje med övriga medicinska branscher. 4. Undervisningen inom den veterinärmedicinska grundutbildningen lättas upp så som internationell utvärdering kräver och den problembaserade undervisningsmetoden utvecklas. 5. Delegationen för utbildningsplanering vid veterinärmedicinska fakulteten vid Helsingfors universitet får ökad betydelse och studiehandledningen vid fakulteten utvecklas. 6. En ny förordning om veterinärmedicinska examina ges med vilken gällande förordning om veterinärmedicinska examina upphävs. 7. Föreskrifterna om erkännande av examensbetyg från tredje land ändras så att personer som fått veterinärmedicinsk utbildning utanför EES-området har möjlighet att få legitimering genom förhör, klinisk praktik och praktik inom livsmedelshygienen och genom att de i prov får påvisa att de har tillräckliga språkkunskaper. De som utexaminerats vid universitet som har godkänts i internationell utvärdering och veterinärer som fått rätt att utöva yrket i ett annat EES-land behöver inte avlägga alla nämnda tilläggsstudier. Förhöret anordnas av veterinärmedicinska fakulteten vid Helsingfors universitet och kostnaderna täcks med avgifter. Möjligheterna att finansiera den kliniska praktiken och praktiken inom livsmedelshygienen och den frivilliga utbildningen före ett prov med offentliga medel skall utredas. 			
Nyckelord Veterinärutbildning, veterinär, veterinärmedicine licentiatexamen, veterinärer som utexaminerats i länder utanför EES-området, rätt att utöva yrket, fortbildning			
Seriens namn och nummer Promemorior av undervisningsministeriets arbetsgrupper 21:2002		ISSN 0359-761X	ISBN 952-442-146-1
Sidoantal 85	Språk Finska	Pris	Sekretessgrad Offentlig
Distribution Universitetstryckeriet		Förlag Undervisningsministeriet	

OPETUSMINISTERIÖLLE

Opetusministeriö asetti 4.10.2001 työryhmän arvioimaan eläinlääkärikoulutuksen kehittämistarpeita ja eläinlääkäreiden määrällistä koulutustarvetta. Työryhmän tehtävänä oli:

kartoittaa eläinlääketieteelliseen perustutkintoon (ELL) johtavan koulutuksen kehittämistarpeet mukaan lukien ETA-valtioiden ulkopuolella tutkintonsa suorittaneiden

eläinlääkäreiden Suomessa suorittamat, eläinlääkäriin ammatin harjoittamisoikeutta varten vaadittavat täydentävät opinnot;

arvioida eläinlääkäreiden työvoimatarve lyhyellä ja pitkällä aikavälillä sekä tehdä ehdotus eläinlääketieteellisen peruskoulutuksen mitoittamiseksi sekä

tehdä tarvittavat ehdotukset koulutuksen kehittämiseksi ja eläinlääketieteellisistä tutkimuksista annetun asetuksen (298/1978) muuttamiseksi.

Työryhmän puheenjohtajaksi kutsuttiin johtaja Markku Mattila opetusministeriöstä ja jäseniksi dekaani Hannu Saloniemi, varadekaani Hannu Korkeala ja professori Riitta-Mari Tulamo Helsingin yliopiston eläinlääketieteellisestä tiedekunnasta, hallitusneuvos Kristiina Pajala ja eläinlääkintöylitarkastaja Leena Räsänen maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintä- ja elintarvikeosastolta, ylitarkastaja Veli-Mikko Niemi sosiaali- ja terveysministeriön ehkäisevän sosiaali- ja terveystieteiden osastolta, läänineläinlääkäri Matti Nyberg Länsi-Suomen lääninhallituksen Vaasan palveluyksiköstä sekä ylitarkastaja Monica Melén-Paaso ja opetusneuvos Marja-Liisa Niemi opetusministeriöstä.

Työryhmän varapuheenjohtajaksi kutsuttiin ylitarkastaja Monica Melén-Paaso ja sihteeriksi hallintopäällikkö Markku Kivioja Helsingin yliopiston eläinlääketieteellisestä tiedekunnasta sekä ylitarkastaja Laura Lahti opetusministeriöstä.

Opetusministeriö nimitti 5.2.2002 sosiaali- ja terveysministeriön esityksestä työryhmän jäseneksi ylitarkastaja Veli-Mikko Niemen tilalle ylitarkastaja Kirsi Soppelan sosiaali- ja terveysministeriön terveysosastolta 1.2.2002 lukien. Samalla opetusministeriö nimitti työryhmän sihteeriksi virkavapaalle 9.2.2002 siirtyneen ylitarkastaja Laura Lahden tilalle ylitarkastaja Johanna Walliuksen opetusministeriöstä sekä myönsi pyynnöstä eron työryhmän sihteerin tehtävistä hallintopäällikkö Markku Kiviojalle 1.2.2002 lukien ja nimitti hänen tilalleen työryhmän sihteeriksi suunnittelija Jonna Funckin Helsingin yliopistosta.

Työryhmä otti nimekseen eläinlääkärikoulutustyöryhmä. Työryhmä kokoontui kuusi kertaa.

Työryhmän apuna toimi seuraavat neljä jaostoa:

- Eläinlääketieteellisen peruskoulutuksen kehittämistarpeiden jaosto, puheenjohtaja Hannu Korkeala
- Eläinlääkäreiden työvoimatarpeen ja koulutuksen mitoituksen jaosto, puheenjohtaja Leena Räsänen
- ETA-valtioiden ulkopuolella suoritettujen eläinlääkäritutkintojen jaosto, puheenjohtaja Kristiina Pajala
- Tutkintoasetuksen kehittämistarpeiden jaosto

Pysyvänä asiantuntijana tutkintoasetuksen kehittämistarpeiden jaostossa toimi hallitussihteerinä Ulla Taskinen opetusministeriöstä.

Työryhmän tuli kuulla Suomen eläinlääkäriliittoa sekä tarpeen mukaan muita työryhmän toimeksiantoon liittyviä asiantuntijoita. Työryhmä kuuli lääkintöneuvos Matti Rissasta sosiaali- ja terveysministeriöstä, apulaisjohtaja Tarja Holia Terveydenhuollon oikeusturvakeskuksesta, suunnittelija Irma Heikkilä-Paukkosta työministeriöstä, koulutussuunnittelija Anna-Liisa Tavia Uudenmaan TE-keskuksesta, johtaja Elma Pehkonen-Rajamäkeä ja va. koulutuspäällikkö Riitta Armfeltia Helsingin yliopiston Aikuiskoulutuskeskuksen Länsi-Uudenmaan Täydennyskoulutuslaitoksesta sekä eläinlääketieteen ylioppilaita Päivi Lahtea, Riikka Lakotievaa ja Saija Jokelaa Helsingin yliopiston eläinlääketieteellisestä tiedekunnasta.

Lisäksi työryhmä kuuli seuraavia tahoja eläinlääkäreiden työvoimatarpeesta: maa- ja metsätalousministeriö, läänineläinlääkärit, Eläinlääkintä- ja elintarviketutkimuslaitos, Elintarvikevirasto, Helsingin yliopiston eläinlääketieteellinen tiedekunta, Kuntaliitto, Kunnallinen työmarkkinalaitos, Suomen Eläinlääkäriliitto ry, Kunnaneläinlääkäriliitto, Suomen eläinlääkäripraktikkojen pieneläin- ja hevosjaosto, Tuotantoeläinlääkäriyhdistys, Suomen Teurastamoeläinlääkäreiden yhdistys, Eläinlääkärihygieenikkojen yhdistys, Elintarviketeollisuusliitto, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto ry sekä Svenska Landbrukproducenternas Centralförbund.

Työryhmän tuli saada työnsä valmiiksi 31.5.2002 mennessä. Saatuaan työnsä valmiiksi työryhmä kunnioittavasti luovuttaa muistionsa opetusministeriölle.

Helsingissä 21 päivänä toukokuuta 2002

Markku Mattila

Monica Melén-Paaso

Hannu Korkeala

Leena Räsänen

Marja-Liisa Niemi

Hannu Saloniemi

Matti Nyberg

Kirsi Soppela

Kristiina Pajala

Riitta-Mari Tulamo

Jonna Funck

Johanna Wallius

SISÄLTÖ

1	NYKYTILA	7
1.1	ELÄINLÄÄKETIETEEN ALAN TUTKINTORAKENNE	7
1.1.1	<i>Eläinlääketieteen lisensiaatin tutkinto</i>	7
1.1.2	<i>Tieteelliset jatkotutkinnot</i>	8
1.1.3	<i>Ammatilliset jatkotutkinnot</i>	8
1.1.4	<i>Eläinlääketieteen alan tutkintorakenne ja koulutuksen pituus muissa EU-maissa</i>	9
1.2	ELÄINLÄÄKÄRIKOULUTUKSEN SISÄLTÖ	10
1.2.1	<i>Koulutuksen sisältöä koskeva lainsäädäntö</i>	10
1.2.2	<i>Eläinlääketieteellisen tiedekunnan opetus</i>	13
1.3	OPISKELUPAIKKOJEN JA SUORITETTUJEN TUTKINTOJEN MÄÄRÄT	14
1.4	ELÄINLÄÄKÄREIDEN SJOITTUMINEN TYÖELÄMÄSSÄ	15
1.5	ELÄINLÄÄKETIETEELLISEEN KOULUTUKSEEN KÄYTETTÄVÄT VOIMAVARAT	16
1.5.1	<i>Opettajaresurssit</i>	16
1.5.2	<i>Eläinlääketieteellisen tiedekunnan rahoitus</i>	17
1.6	ETA-MAIDEN ULKOPUOLELLA TUTKINTONSA SUORITTANEILTA ELÄINLÄÄKÄREILTÄ VAADITTAVAT TÄYDENTÄVÄT OPINNOT	20
1.6.1	<i>Lainsäädäntö ja käytäntö</i>	20
1.6.2	<i>Euroopan yhteisön säädökset</i>	23
1.6.3	<i>Yhteispohjoismainen sopimus</i>	26
1.6.4	<i>Muiden pohjoismaiden lainsäädäntö ja käytäntö</i>	26
1.6.5	<i>ETA-alueen ulkopuolelta tulevien lääkäreiden lisäopinnot</i>	28
1.6.6	<i>Täydennysopiskelijoiden määrät</i>	30
2	KEHITTÄMISTARPEET	32
2.1	ELÄINLÄÄKÄREIDEN TYÖNKUVASSA TAPAHTUNEET MUUTOKSET	32
2.1.1	<i>Kunnallinen eläinlääkintähuoltojärjestelmä</i>	32
2.1.2	<i>Elintarviketuotantoketjun viranomaisvalvonta</i>	32
2.1.3	<i>Maatilojen koon kasvu ja erikoistuminen</i>	33
2.1.4	<i>Seuraeläinten merkityksen kasvu</i>	33
2.1.5	<i>Teollisuus eläinlääkäreiden työllistäjänä</i>	34
2.1.6	<i>Tutkimus</i>	34
2.2	ELÄINLÄÄKÄREIDEN TARVE LYHYELLÄ JA PITKÄLLÄ AIKAVÄLILLÄ	35
2.2.1	<i>Eläinlääkäreiden määrän ja työmäärän lisääntyminen</i>	35
2.2.2	<i>Eläinlääkäreiden tarpeeseen vaikuttavat seikat</i>	36
2.3	EUROOPPALAINEN KORKEAKOULUALUE	40
2.4	ELÄINLÄÄKÄRIKOULUTUKSEN TASOA KOSKEVAT KANSAINVÄLISET ARVIOINNI	41
2.4.1	<i>Vuonna 1999 suoritettu arviointi</i>	41
2.4.2	<i>Vuonna 2001 suoritettu arviointi</i>	42
2.5	ETA-VALTIOIDEN ULKOPUOLELLA TUTKINTONSA SUORITTANEIDEN ELÄINLÄÄKÄREIDEN LAILLISTAMISEEN LIITTYVÄT ONGELMAT	46
2.5.1	<i>Koulutuspaikkojen riittävyys ja tasokoe</i>	46
2.5.2	<i>Lisäopintojen sisältö</i>	47
2.5.3	<i>Kielitaidon varmistaminen</i>	48
2.5.4	<i>Resurssit</i>	48

3	TYÖRYHMÄN EHDOTUKSET	50
3.1	ELÄINLÄÄKÄRIKOULUTUKSEN KEHITTÄMINEN	50
3.1.1	<i>Koulutuksen yleiset tavoitteet.....</i>	50
3.1.2	<i>Tutkintorakenteen kehittäminen.....</i>	50
3.1.3	<i>Koulutuksen pituus ja opintojen mitoitus.....</i>	53
3.1.4	<i>Koulutuksen sisältö ja oppimisympäristö .....</i>	55
3.2	KOULUTUSPAIKKOJEN LISÄÄMINEN	61
3.2.1	<i>Eläinlääkäreiden työllisyystilanne tulevaisuudessa.....</i>	61
3.2.2	<i>Arvio tarvittavien eläinlääkäreiden määrästä.....</i>	61
3.3	TIEDEKUNNAN RESURSSIT KEHITTÄMISTARPEIDEN TURVAAJANA.....	62
3.4	ETA-VALTIOIDEN ULKOPUOLELLA TUTKINNON SUORITTANEILTA ELÄINLÄÄKÄREILTÄ VAADITTAVAT LISÄOPINNOT.....	63
3.4.1	<i>Ammatinharjoittamisoikeuden saamiseen johtava prosessi.....</i>	63
3.4.2	<i>Tiettyjä hakijaryhmiä koskevat poikkeukset.....</i>	67
3.5	SÄÄDÖSMUUTOKSET	71
4	TIIVISTELMÄ TYÖRYHMÄN EHDOTUKSISTA.....	73

LIITTEET:

- Liite 1: Eläinlääketieteen lisensiaatin tutkintoa koskeva opetussuunnitelma vuosille 2001 - 2003
- Liite 2: ETA-alueen ulkopuolella tutkinnon suorittaneille eläinlääkäreille asetettavat lainsäädännön ja hallinnon tuntemusta koskevat vaatimukset
- Liite 3: Luonnos valtioneuvoston asetukseksi eläinlääketieteellisistä tutkinnoista
- Liite 4: Luonnos maa- ja metsätalousministeriön asetukseksi kolmansissa maissa eläinlääketieteellisen tutkinnon suorittaneen eläinlääkärin laillistamiselle asetettavista vaatimuksista.

1 NYKYTILA

Suomessa eläinlääkärikoulutusta antaa ainoana valtakunnallisena yksikkönä Helsingin yliopistoon kuuluva eläinlääketieteellinen tiedekunta. Eläinlääketieteellinen korkeakoulu, joka perustettiin vuonna 1945, liitettiin vuonna 1995 osaksi Helsingin yliopistoa. Eläinlääketieteen tärkein tehtävä on turvata eläinten ja ihmisten terveys ja hyvinvointi. Tiedekunnan tavoitteena on tämän tehtävän saavuttamiseksi ylläpitää ja kehittää kansainvälisesti korkeatasoista eläinlääketieteen opetusta ja tutkimusta ottaen huomioon kansalliset ja kansainväliset muutokset.

1.1 Eläinlääketieteen alan tutkintorakenne

1.1.1 Eläinlääketieteen lisenssiaatin tutkinto

Eläinlääketieteellisistä tutkinnoista annetun asetuksen (298/1978) mukaan eläinlääketieteellinen perustutkinto on 220 opintoviikon laajuinen eläinlääketieteen lisenssiaatin tutkinto (ELL). Eläinlääketieteellisen tiedekunnan laatiman opintosuunnitelman mukaan tutkintoon johtava koulutus kestää 6 vuotta. Opinnot koostuvat yleisopinnoista, aineopinnoista, syventävistä opinnoista, valinnaisista opinnoista ja harjoittelusta.

Eläinlääketieteen alalla ei ole alempaa korkeakoulututkintoa. Opiskelijat saavat kuitenkin käyttää eläinlääketieteen kandidaatin arvoa suorittettuaan tiedekunnan määräämät 80 opintoviikkoa. Kandidaatin arvon saaminen ajoittuu yleensä toisen ja kolmannen opiskeluvuoden vaihteeseen eli vaiheeseen, jossa opiskelijat aloittavat ensimmäistä kertaa työskentelyn eläinsairaalassa.

1.1.2 Tieteelliset jatkotutkinnot

Eläinlääketieteellisessä tiedekunnassa voi suorittaa eläinlääketieteen tohtorin tutkinnon (ELT) ja filosofian tohtorin tutkinnon (FT). Vuonna 2001 tiedekunnassa suoritettiin 6 tohtorin tutkintoa ja vuosina 1998-2000 vuosittain keskimäärin 7 tohtorin tutkintoa. Vuonna 2001 tohtorintutkintojen määrää koskevaksi vuotuiseksi tavoitteeksi asetettiin seitsemän tutkintoa, kun tavoite vuosina 1996 - 2000 oli ollut viisi tutkintoa.

Eläinlääketieteen tohtorin tutkinto koostuu yleisopinnoista (5 ov), tutkimusalakohtaisista opinnoista (15 ov) ja väitöskirjatyöstä, jota on puolustettava julkisesti. Filosofian tohtorin tutkinnon suorittamiseksi opiskelijan on suoritettava opintosuunnitelman mukaiset 40 opintoviikon laajuiset opinnot, jotka koostuvat yleisopinnoista (5 ov) sekä tutkimusalakohtaisista opinnoista (35 ov). Lisäksi opiskelijan on laadittava väitöskirja ja puolustettava sitä julkisesti.

Helsingin yliopisto on antanut tiedekunnalle erityistä rahoitusta tutkijakoulutuksen koordinointiin. Tiedekunnalla ei ole omaa tutkijakoulua, mutta eläinlääketieteilijöille on joitakin paikkoja muissa tutkijakouluissa, mm. Applied Bioscience -tutkijakoulussa.

1.1.3 Ammatilliset jatkotutkinnot

Erikoiseläinlääkärin tutkintoon johtava koulutus järjestetään koulutusohjelmina. Tällä hetkellä erikoistumisopinnot voi suorittaa pieneläinsairauksien, hevossairauksien, tuotantoeläinten terveyden- ja sairaanhoidon, ympäristöterveydenhuollon, elintarviketuotannon hygienian tai tarttuvien eläintautien erikoiseläinlääkärinkoulutusohjelmassa. Koulutuksen loppuvaiheessa opiskelija suorittaa syventävät erikoistumisopinnot joltakin erikoisalansa osa-alueelta. Vuonna 2001 tiedekunnassa suoritettiin 8 erikoiseläinlääkärin tutkintoa.

Eläinlääketieteellinen tiedekunta pyrkii ottamaan vastuuta eläinlääkäreiden elinikäisestä oppimisesta paitsi panostamalla tutkintoon johtavaan jatkokoulutukseen (eläinlääketieteen tohtorin ja erikoiseläinlääkärin tutkinnot) myös koordinoimalla eläinlääkäreiden täydennyskoulutusta. Tiedekunnassa on todettu, että eläinlääketieteen

peruskoulutusohjelma ei voi tarjota kaikkia niitä valmiuksia, joita yhteiskunnan erilaiset työtehtävät edellyttävät eläinlääkäriltä. Koska peruskoulutusohjelmaa ei voida laajentaa, tulee työelämän tarpeisiin vastata erikoistumis- ja täydennyskoulutuksella.

Helsingin yliopiston Aikuiskoulutuskeskuksen Länsi-Uudenmaan täydennyskoulutuslaitos (LUT) on tarjonnut eläinlääkäreille pitkäkestoista täydennyskoulutusta yhteistyössä tiedekunnan opettajien kanssa (mm. Professional Development -ohjelmat). Myös maa- ja metsätalousministeriö (MMM) on tilannut LUT:lta koulutusjaksoja. Tiedekunta puolestaan on koordinoinut tuotantokotieläinten terveydenhuollon 20 opintoviikon laajuisen koulutuskokonaisuuden suunnittelun ja toteuttamisen yhteistyössä LUT:n ja MMM:n kanssa. Osia tästä koulutuksesta on tuotettu etäopetuksena (tiedekunnan kirjaston hanke yhdessä MMM:n e-learning-hankkeen kanssa), ja osia toteutetaan Helsingin ja LUT:in sijaintipaikkakunnan Siuntion lisäksi muilla paikkakunnilla kuten Seinäjoella ja Mikkelissä.

1.1.4 Eläinlääketieteen alan tutkintorakenne ja koulutuksen pituus muissa EU-maissa

Neuvoston direktiivi 78/1026/ETY edellyttää, että eläinlääkärikoulutuksen pituus on vähintään viisi vuotta. Tästä syystä monilla koulutusaloilla käytössä oleva kaksiportainen tutkintorakenne (bachelor - master) ei ole vakiintunut eläinlääketieteen alalla juuri missään EU-maassa. Iso-Britanniassa ja Irlannissa on kuitenkin käytössä perinteinen angloamerikkalainen malli, jonka mukaan ensimmäisen tason yliopistollisen tutkinnon suorittaneista käytetään nimikettä bachelor, kun sen sijaan master-nimike on varattu jatkotutkinnon suorittaneille. Näissä maissa bachelor-tutkinnon suorittaminen kestää eläinlääketieteen alalla viisi vuotta (Cambridgen yliopistossa kuusi vuotta), ja master-tason opinnot vuodesta kahteen vuotta. Pohjoismaista Tanskassa on äskettäin päätetty siirtyä eläinlääketieteen alalla kaksiportaiseen tutkintorakenteeseen. Sitä vastoin Norjassa on päätetty, ettei eläinlääketieteen alan tutkintorakennetta muuteta. Ruotsissa tutkintorakenteita pohditaan parhaillaan opetusministeriön asettamassa työryhmässä.

Eläinlääketieteen koulutusohjelmien pituus on viisi vuotta Iso-Britannian ja Irlannin ohella Espanjassa, Itävallassa, Italiassa ja Kreikassa. Saksassa koulutus kestää 5 - 5 1/2

vuotta ja Ruotsissa sekä Tanskassa 5 1/2 vuotta. Portugalissa tutkinto on mahdollista suorittaa viidessä vuodessa, mutta valmistumisen jälkeen ennen eläinlääkäriin ammatin harjoittamista on vielä suoritettava kuuden kuukauden mittainen käytännön harjoittelu. Alankomaissa, Belgiassa ja Ranskassa eläinlääkäriksi voi valmistua kuudessa vuodessa. Erot koulutusten pituudessa johtuvat mm. siitä, sisältyykö perusopintoihin elintarvike- ja ympäristöhygienian opinnot tai kliinisen praktiikan osuus.

Taulukko 1 Yhteenveto eläinlääkäriin tutkintoon vaadittavien opintojen laajuudesta eläinlääketieteellistä koulutusta antavissa EU-maissa ja Norjassa

Opintojen laajuus	Maa
5 vuotta	Espanja, Irlanti, Italia, Kreikka, Itävalta, Iso-Britannia, osa Saksan yliopistoista
5 ½ vuotta	Ruotsi, Tanska, Norja, Portugali, osa Saksan yliopistoista
6 vuotta	Alankomaat, Belgia, Ranska, Cambridge (Iso Britannia), Suomi (220 ov)

Tietolähteenä on käytetty Eurydicen Eurybase-tietokantaa sekä Federation of Veterinarians of Europe'n ylläpitämää palvelua eurooppalaisista kouluista.

Vaikka eläinlääketieteen koulutusohjelmien pituus vaihtelee Euroopassa viidestä kuuteen vuotta, voi koulutus käytännössä kestää paljon pidempään. Esim. Saksassa ja Itävallassa moni valmistuu vasta yhdeksän vuoden opintojen jälkeen. Itävallassa ollaankin laajentamassa viiden vuoden mittaista koulutusohjelmaa vuodella. Norjassa ja Tanskassa eläinlääkärikoulutus kestää virallisesti viisi ja puoli vuotta, mutta käytännössä jopa puolet opiskelijoista valmistuu kuusi vuotta opiskeltuaan.

1.2 Eläinlääkärikoulutuksen sisältö

1.2.1 Koulutuksen sisältöä koskeva lainsäädäntö

Euroopan yhteisön säädökset

Jotta EU:n eri jäsenvaltioissa myönnettyjen tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen tunnustaminen toisessa jäsenvaltiossa

olisi mahdollista, EU:n tasolla on joillakin aloilla harmonisoitu koulutusvaatimuksia. Eläinlääkäreiden toimintaa koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta on annettu neuvoston direktiivi 78/1027/ETY, jäljempänä *tutkintodirektiivi*.

Tutkintodirektiivillä on yhtenäistetty eläinlääkärikoulutuksen vähimmäisvaatimukset koulutuksen pääasiallisen sisällön ja vähimmäispituuden osalta. Direktiivissä säädetään, että koulutuksen on käsitettävä vähintään viiden vuoden teoreettinen ja käytännöllinen kokopäiväinen opiskelu yliopistossa tai vastaavassa oppilaitoksessa ja että viiden vuoden koulutuksen kokonaismäärästä enintään kuusi kuukautta saa olla korkeakoulun ulkopuolista harjoittelua.

Direktiivin mukaan eläinlääketieteen opiskelijan tulee koulutuksen aikana saada tarpeelliset tiedot mm. terveen eläimen rakenteesta ja elintoiminnoista, eläinten käyttäytymisestä, eläintautien syistä ja hoidosta, hygieniasta ja ennaltaehkäisevästä lääketieteestä sekä tarpeellinen kliininen ja muu käytännön kokemus. Eläinlääkäreiden opinto-ohjelmaan tulee sisältyä ainakin seuraavat direktiivin liitteessä mainitut aineet (luettelo sellaisena kuin se on direktiivissä):

A. Perusopinnot

fysiikka, kemia, eläintiede, kasvitiede, biomatematiikka

B. Erityisopinnot

Ryhmä 1: Perustieteet

anatomia, fysiologia, biokemia, genetiikka, farmakologia, farmasia, toksikologia, mikrobiologia, immunologia, epidemiologia, ammattietiikka

Ryhmä 2: Kliiniset tieteet

obstetriikka, patologia (mukaan lukien patologinen anatomia), parasitologia, sisätautioppi ja kirurgia (mukaan lukien anestesiologia), kliinistä opetusta, jossa käsitellään kotieläimiä, siipikarjaa ja muita eläinlajeja, ennaltaehkäisevä lääketiede, radiologia, lisääntyminen ja lisääntymiseen liittyvät sairaudet, eläinlääkintöhallinto ja eläinlääketieteellinen kansanterveystyö, eläinlääketieteellinen lainsäädäntö ja oikeuseläinlääketiede, sairauksien hoito-oppi, propedeutiikka

Ryhmä 3: Eläinten tuotanto

eläinten tuotanto, ruokintaoppi, agronomia, maatalousekonomia, kotieläinten hoito, eläinlääkintähygieniä, etologia ja eläintensuojelu

Ryhmä 4: Elintarvikehygieniä

eläinkunnasta peräisin olevien ihmisravinnoksi tarkoitettujen tuotteiden tarkastus ja valvonta, elintarvikehygieniä ja -teknologia, käytännön harjoittelu (mukaan lukien käytännön työ teurastamolla ja elintarviketehtaalla).

Direktiivin mukaan eläinlääkärin tutkinnon tulee olla laaja perustutkinto. Peruskoulutuksessa pyritään siihen, että opiskelija pystyy hankkimaan, arvioimaan ja valikoimaan tietoa ja sen perusteella ratkaisemaan ongelmia tieteellisten periaatteiden mukaisesti.

Tutkintodirektiivissä määriteltyjen eläinlääkärikoulutuksen vähimmäisvaatimusten täyttämistä valvoo Euroopan komissio. Useiden EU:n eläinlääketieteellisten korkeakoulujen ja tiedekuntien antama koulutus ylittää tutkintodirektiivissä määritellyt vähimmäisvaatimukset.

EU:n komissio on antanut vuonna 2002 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi ammattipätevyyden tunnustamisesta (KOM(2002) 119 lopullinen). Ehdotettu direktiivi yhdistäisi sekä EU:n yleistä tutkintojen tunnustamisjärjestelmää koskevat säädökset että niin sanottuja säänneltyjä aloja koskevat direktiivit kuten eläinlääketieteen tutkintoja koskevan direktiivin. Eläinlääkärikoulutuksen vähimmäisvaatimuksia koskevat säännökset sisällytettäisiin direktiivin jaksoon 5 sekä liitteeseen V.4.

Kansallinen lainsäädäntö

Eläinlääketieteellisistä tutkinnoista annetussa asetuksessa (298/78) säädetään, että eläinlääketieteen lisensiaatin tutkintoon johtava koulutus suunnitellaan ja järjestetään koulutusohjelmana (3 §) ja että koulutusohjelma suunnitellaan ja järjestetään siten, että tutkinto voidaan suorittaa päätoimisesti opiskellen 220 opintoviikossa (5 §). Myöhemmin voimaan tulleissa tutkintoasetuksissa tutkintoon vaadittavien opintojen laajuus määritellään yleensä opintoviikkoina ja tutkinnon suorittamisaika vuosina. Taidealojen,

oikeustieteen ja farmasian koulutusta koskevissa tutkintoasetuksissa määritellään ainoastaan tutkinnon suorittamisaika mutta ei opintojen laajuutta opintoviikoilla mitattuna.

Tutkintoasetuksen mukaan eläinlääketieteen lisenssiaatin tutkintoon johtavassa koulutusohjelmassa opiskelijoille annetaan kokonaiskuva muun muassa kotieläinten ja muiden hyötyeläinten rakenteesta ja elintoiminnoista, eläinten sairauksien syistä, ehkäisystä, toteamisesta ja hoidosta sekä elintarvikkeiden ja ihmisen elinympäristön hygieniasta ja sen valvonnasta. Opiskelijan tulee asetuksen mukaan lisäksi saavuttaa riittävä kielitaito.

Tutkinto jakautuu yleisopintoihin, aineopintoihin ja syventäviin opintoihin. Asetuksessa kullekin mainitulle opintokokonaisuudelle on määritelty konkreettiset tavoitteet.

1.2.2 Eläinlääketieteellisen tiedekunnan opetus

Eläinlääkärikoulutuksen ensimmäiseen vuoteen kuuluu opintoja peruseläinlääketieteen laitoksella. Nämä opinnot käsittelevät kokonaisuutta ”terve kotieläin”. Toisena vuonna opinnot jatkuvat mikrobiologialla ja patologiolla. Kolmannesta opiskeluvuodesta lähtien opiskelijat ovat tekemisissä sairaiden eläinten kanssa, ja viidennen vuosikurssin ajan he työskentelevät täysipäiväisesti klinikoilla. Neljännen ja kuudennen vuoden opintoihin kuuluu elintarvike- ja ympäristöhygieniaa. Muistion liitteenä on ainekohtainen opetussuunnitelma (liite1).

Neljännen opiskeluvuoden jälkeen suoritettuaan tiedekunnan määräämät opintojaksot opiskelija voi toimia tarkastuseläinlääkärin sijaisena. Oikeuden väliaikaiseen eläinlääkärin ammatin harjoittamiseen opiskelija saa viidennen lukuvuoden keväällä, jos hän on siihen mennessä suorittanut aineopinnot, ns. praktiikkakurssin (eläinlääkintähuolto 1 ja kunnallishallinto1), tiettyjen oppiaineiden loppukuulustelut sekä yliopistollisen eläinsairaalan klinikkakierron. Klinikki kierto toteutetaan viidentenä lukuvuonna kolmen viikon jaksoissa eläinsairaalan tuotantoeläin-, hevos- ja pieneläinlääkintäosastolla. Siihen kuuluu myös diagnostisen kuvantamisen ja kliinisen kemian

osuudet. Oikeus väliaikaiseen eläinlääkärin ammatin harjoittamiseen on voimassa kolme vuotta.

Tiedekunnassa vuosina 1999 ja 2001 suoritettujen kansainvälisten opetusarviointien perusteella nykyinen koulutus tuottaa eläinlääkäreitä, joilla on monipuoliset ja korkeatasoiset tiedot ja taidot. Koulutus vastaa hyvin ammatillisia vaatimuksia. Tutkinnon laaja-alaisuus mahdollistaa toimimisen kaikilla eläinlääketieteen eri osa-alueilla.

Eläinlääketieteellinen tiedekunta tuottaa opetusta paitsi kansallisiin tarpeisiin, myös yhteistyössä muiden pohjoismaisten tiedekuntien kanssa. Tiedekunta on aktiivinen pohjoismaisessa yhteistyöyliopistossa Novassa (The Nordic Forestry, Veterinary and Agricultural University), joka perustettiin pohjoismaisten maatalous- ja eläinlääketieteellisten yliopistojen välisellä sopimuksella vuonna 1995. Novan toiminta on jäsenyliopistojensa rahoittamaa, ja yhteistyön tavoitteena on tarjota kansainvälisesti laadukkaita perus- ja jatkokoulutuskursseja sekä luoda korkeatasoista pohjoismaista tutkimusyhteistyötä. Novan jäsenyys tarjoaa suomalaisille eläinlääketieteen opiskelijoille mahdollisuuden liikkua Pohjoismaiden välillä ja suorittaa osan tutkinnostaan toisessa Pohjoismaassa. Novassa pyritään parhaillaan sovittamaan yhteen pohjoismaista eläinlääketieteen koulutusta, jotta opiskelijan mahdollisuudet liikkumiseen paranisivat entisestään. Tarkoituksena on muun muassa, että kaikkien pohjoismaisten eläinlääketieteellisten tiedekuntien opetussuunnitelmasta varattaisiin jatkossa vuosittain tietty ajanjakso pelkästään valinnaisia kursseja varten.

1.3 Opiskelupaikkojen ja suoritettujen tutkintojen määrät

Eläinlääketieteelliseen tiedekuntaan pyrkii vuosittain noin 350 henkilöä eri puolilta Suomea, joista 52 valitaan suorittamaan eläinlääketieteen lisensiaatin tutkintoa. Valintakoe perustuu yhteen kirjaan (Galenos) ja sisältää integroituja tehtäviä kemiasta, biologiasta ja fysiikasta. Sekä tiedekuntaan pyrkijöistä että valituista noin 90 prosenttia on naisia. Eläinlääketieteellisessä tiedekunnassa opintonsa aloittaneista noin 95 prosenttia suorittaa eläinlääketieteen lisensiaatin tutkinnon. Tutkinnon keskimääräinen suorittamisaika on kuusi ja puoli vuotta.

Tiedekunnan vuosittainen perustutkintotavoite vuosille 1996 - 2000 oli 46 tutkintoa ja vuodelle 2001 50 tutkintoa. Tiedekunnasta valmistui 28 eläinlääketieteen lisensiaattia vuonna 1996, 51 vuonna 1997, 50 vuonna 1998 ja 43 vuonna 1999. Vuosina 2000 ja 2001 suoritettiin molempina 44 lisensiaatin tutkintoa.

1.4 Eläinlääkäreiden sijoittuminen työelämässä

Eläinlääkäreiden työtilanne Suomessa on hyvä. Alalla ei ole juurikaan työttömiä, vaikka eläinlääkäreiden määrä on noussut tasaisesti. Työministeriöltä saatujen tietojen mukaan Suomen työvoimatoimistoissa oli 15.2.2001 työnhakijoina yhteensä 17 ulkomaalaista ja 21 suomalaista eläinlääkärinä. Näissä luvuissa ovat mukana työttömyyspäivärahan kautta eläkkeelle siirtyvät ja esimerkiksi vuorotteluvapaasijaisina toimivat eläinlääkärit. Suomalaisista työnhakijoista 20 oli työvoimapolitiittisessa koulutuksessa ja kahdeksan työvoimapolitiittisten toimien ulkopuolella. Ulkomaisen tutkinnon suorittaneita työnhakijoiden joukossa oli viisi. Ulkomaalaisten eläinlääkäreiden työnsaantia vaikeuttaa suomalaisen pätevyyden ja kielitaidon puuttuminen. Ulkomaalaisten enemmistö oli Venäjän kansalaisia.

Vuonna 2001 Suomessa oli 1 547 eläinlääkärinä. Eläinlääkäreiden kokonaislukumäärä on vuodesta 1995 lisääntynyt vuosittain noin 45:llä. Virallisen eläkeiän saavuttaa vuosittain 12 - 18 (keskiarvo 15,5) eläinlääkärinä. Joitakin eläinlääkäreitä jää vuosittain pois työelämästä ennen eläkeikää työkyvyttömyyden tai varhennettujen eläkeratkaisujen vuoksi. Tarjonta työmarkkinoille lisääntyy siis vuosittain noin 30 uudella eläinlääkärillä, jos ei huomioida muille aloille siirtyneitä tai työelämästä ennen normaalia eläkeikää poistuneita.

Työryhmä selvitti vuosina 1989 - 1993 valmistuneiden eläinlääkäreiden sijoittumista työelämään vuonna 2000 julkaistun eläinlääkäreiden nimikirjan ja maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkärirekisterin tietojen perusteella. Kun näiden eläinlääkäreiden valmistumisesta on kulunut noin 10 vuotta, heidän oletettiin jo jossain määrin vakiintuneen työelämään ja päättäneen, jatkavatko he koulutustaan vastaavassa työssä. Selvityksen mukaan näistä 174 eläinlääkäristä 28 % toimi vuonna 2001 kunnan ja 20 % valtion palveluksessa, 26 % yksityisessä pieneläinpraktiikassa, 1 % yksityisessä hevos-

praktiikassa, 3 % teollisuudessa ja 6 % muulla yksityissektorilla. Ulkomailla oli 7 % näistä eläinlääkäreistä. Noin 10 vuoden kuluttua valmistumisesta siis 91 % eläinlääkäreistä oli vakituisessa työssä koulutustaan vastaavissa tehtävissä. Työelämästä poissa oli kyseisellä hetkellä joko pysyvästi tai tilapäisesti 9 % (alaa vaihtaneet, äitiys- tai vanhempainlomalla ilman vakituista työpaikkaa olevat, kuolleet).

Vuonna 2001 kaikista eläinlääkäreistä 21 % toimi yksityisessä eläinlääkäripraktiikassa, 32 % julkisella sektorilla, 9 % opetus- tai tutkimustehtävissä, 4 % teollisuudessa ja 0,6 % puolustusvoimissa. Eläkkeellä, äitiyslomalla, ulkomailla tai muista syistä poissa työelämästä oli 33 % eläinlääkäreistä. Julkisen sektorin eläinlääkäreistä toimi kunnallisissa viroissa vuonna 2001 394 kpl eli 25 %. Valtion palveluksessa lääninhallituksissa, Elintarvikevirastossa, Lääkelaitoksessa ja maa- ja metsätalousministeriössä toimi 7 % eläinlääkäreistä. Lisäksi opetus- ja tutkimustehtävissä olevat eläinlääkärit ovat pääasiassa valtion palveluksessa eläinlääketieteellisessä tiedekunnassa, Eläinlääkintä- ja elintarviketutkimuslaitoksessa sekä muissa yliopistoissa ja tutkimuslaitoksissa.

1.5 Eläinlääketieteelliseen koulutukseen käytettävät voimavarat

1.5.1 Opettajaresurssit

Eläinlääketieteellisessä tiedekunnassa on kolme laitosta; peruseläinlääketieteen laitos, kliinisen eläinlääketieteen laitos, johon kuuluu eläinsairaala ja Saaren yksikkö Mäntsälässä, sekä elintarvike- ja ympäristöhygienian laitos.

Vuonna 2001 tiedekunnassa opiskeli 369 perustutkinto-opiskelijaa ja 120 jatko-opiskelijaa. Opettajia tiedekunnassa on 49. Kuten alla esitetystä taulukosta käy ilmi, muilla lääketieteellisillä aloilla oppilaita on yhtä opettajaa kohti huomattavasti vähemmän.

Taulukko 2 Opettajaresurssit eläinlääketieteessä, hammaslääketieteessä ja lääketieteessä vuonna 2001. Tiedot ovat Helsingin yliopiston yhteistilastoista.

Koulutusala	Opettajat (Prof., lehtorit, opettajat, yliass., ass.)	Perusopiskelijat	opiskelija/opettaja -suhde
Eläinlääketieteellinen	49	369	7,5
Hammaslääketieteellinen	27,8	191	6,8
Lääketieteellinen	190,6	888	4,6

Myös kansainvälisesti vertailtuna opettajien määrä on pieni. Suomessa vuonna 1999 vierailut EAEVE:n (European Association of Establishments for Veterinary Education) arviointiryhmä totesi, että henkilökuntaa on vähemmän kuin missään muussa eurooppalaisessa eläinlääkärinkoulutusta antavassa yksikössä, jossa EAEVE on vierailut ja joka täyttää EU:n asettamat vaatimukset. EAEVE:n kannan mukaisesti esimerkiksi eläinlääketieteen kliinisissä aineissa tulisi olla yksi opettaja enintään viittä opiskelijaa kohden ja muissa aineissa yksi opettaja enintään kahdeksaa opiskelijaa kohden.

1.5.2 Eläinlääketieteellisen tiedekunnan rahoitus

Opetusministeriö rahoittaa eläinlääketieteellisen tiedekunnan toimintaa osana Helsingin yliopiston budjettia. Opetusministeriön yliopistoille osoittama perusrahoitus määräytyy valtakunnallisen laskennallisen mallin perusteella. Rahoitusmalli ottaa huomioon yliopiston eri koulutusalojen väliset kustannuserot niin sanotun koulutuslakohtaisen rahoituskertoimen kautta. Periaatteena on, että mitä kalliimpi koulutus on sitä suurempi on rahanjaon yhtenä perustana käytettävä kerroin. Yliopistot voivat itsehallintonsa puitteissa päättää, kuinka sen saamat määrärahat todellisuudessa kohdennetaan eri toiminnoille.

Poikkeustapauksissa opetusministeriö rahoittaa tiettyjä mallin ulkopuolelle jääviä, yliopistojen vastuulle annettuja koulutustehtäviä valtakunnallisina tehtävinä. Esimerkki tällaisesta tehtävästä on eläinlääketieteellisen tiedekunnan yhteydessä toimiva yliopistollinen eläinsairaala, jota varten Helsingin yliopiston ja opetusministeriön

välisessä tulossopimuksessa kaudelle 2001 - 2003 on vuosittain osoitettu 10 mmk. Käytännössä tämä määräraha menee eläinsairaalan henkilökunnan palkkakustannuksiin.

Eläinlääkärin peruskoulutus kuuluu koulutuksista kalleimpiin, sillä eläinlääketieteen opetus vaatii paljon enemmän opetushenkilökuntaa ja laitteita kun moni muu ala, muun muassa yliopistollisen eläinsairaalan vuoksi. Opetusministeriön myöntäessä perusrahoitusta Helsingin yliopistolle vuosille 1998 - 2000 eläinlääketieteen peruskoulutuksen osuus laskettiin käyttämällä laskennallista kerrointa 3,5. Vuosille 2001 - 2003 kerroin on 3,25. Kun näitä kertoimia verrataan halvimman koulutusalan eli oikeustieteen vastaaviin kertoimiin, saadaan suhdeluvuksi 2,6. Helsingin yliopiston sisäisessä rahanjakomallissa eläinlääketieteen nykyinen perusrahoitus on puolestaan laskettu käyttämällä kerrointa 5,8. Kun tämä eläinlääketieteen kerroin suhteutetaan oikeustieteen kertoimeen 1,1 saadaan suhdeluku 5,7, mikä on yli kaksi kertaa suurempi kuin vastaava suhdeluku opetusministeriön mallissa.

Taulukossa 3 on esitetty vertailu eri alojen peruskoulutuksen kustannuksista Helsingin yliopistossa. Perustutkintojen hinnat perustuvat työajan käyttöön eri koulutusaloilla (vuoden yhteenveto). Tutkintojen määrissä on käytetty kolmen vuoden keskiarvoa.

Taulukko 3 Perustutkinnon hinta koulutusaloittain 1998 - 2000

Koulutusala	1998	1999	2000
	Tutkinnon kokonaishinta (1000 mk)	Tutkinnon kokonaishinta (1000 mk)	Tutkinnon kokonaishinta (1000 mk)
Teologinen	105	94	140
Oikeustieteellinen	87	70	61
Lääketieteellinen	328	283	514
Hammaslääketieteellinen	801	640	347*
Humanistinen	177	162	161
Psykologia	88	90	93
Luonnontieteellinen	300	278	309
Farmasia	125	107	107
Kasvatustieteellinen	281	269	239
Yhteiskuntatieteellinen	134	141	153
Maatalous- metsätieteellinen	203	207	311
Eläinlääketieteellinen	659	602	633
Yhteensä	216	203	222

*Hammaslääketieteen tutkinnon kokonaishinta laski huomattavasti vuonna 2000, kun kliininen koulutus ja sen rahoitus siirtyivät terveystaloustalouden piiriin. Helsingin yliopiston yhteistilastot. Tekijä Tarja Hallikainen.

Helsingin yliopiston rahanjakomallin mukaisesti tiedekunnille tulevasta määrärahasta 50% jaetaan perustutkintojen, 15% jatkotutkintojen ja 35% tutkimuksen perusteella. Taulukossa 4 on esitetty Helsingin yliopiston jakama toimintamääräraha ja perustutkinnon kokonaishinta suhteutettuna perustutkintojen määrään. Taulukosta käy ilmi, että perustutkintoon osoitetut rahat kattavat vain puolet perustutkinnon hinnasta. Tämän opettajat joutuvat korvaamaan ylimääräisellä työllä ja tutkimuksen kustannuksella.

Taulukko 4 Toimintamääräraha ja tutkintojen lukumäärä suhteutettuna perustutkinnon kokonaishintaan.

Vuosi	Toimintamääräraha (mk)	Perustutkintoraha (50% toimintamäärärahasta) (mk)	Perustutkinnon kokonaishinta (mk)	Perustutkintojen määrä	Yhteen perustutkintoon osoitettu raha (mk)
1998	29 500 000	14 750 000	659 000	50	295 000
1999	30 100 000	15 050 000	602 000	43	350 000
2000	29 300 000	14 650 000	633 000	44	332 954

Erikoiseläinlääkärikoulutuksen osalta on maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintöhuollon määrärahasta momentilta 30.04.25 maksettu seitsemän erikoiseläinlääkärikoulutuksen harjoitteluviran palkkauskustannukset. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla on yksi harjoitteluvirka.

1.6 ETA-maiden ulkopuolella tutkintonsa suorittaneilta eläinlääkäreiltä vaadittavat täydentävät opinnot

1.6.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Eläinlääkärin ammatin harjoittamisesta ja eläinlääkäriksi laillistamisesta säädetään eläinlääkärinammattin harjoittamisesta annetussa laissa (29/2000). Oikeus harjoittaa eläinlääkärin ammattia on vain sillä, joka on lain mukaisesti laillistettu eläinlääkäriksi. Laillistamisesta päättää hakemuksesta maa- ja metsätalousministeriö.

Suomessa suoritettuna eläinlääketieteen lisenssiaatin tutkinnon perusteella ammatinharjoittamisoikeus myönnetään henkilölle, joka antanut kirjallisen ja suullisen eläinlääkärinvakuutuksen.

Samoin perustein oikeus myönnetään ETA-valtion kansalaisen muussa ETA-valtiossa kuin Suomessa suorittaman maa- ja metsätalousministeriön tarkemmin määrittelemän

eläinlääketieteellisen tutkinnon perusteella. Pohjoismaan kansalainen laillistetaan myös muussa kuin ETA-valtiossa suoritetun eläinlääketieteellisen tutkinnon perusteella, jos hakija on oikeutettu toimimaan eläinlääkärinä jossakin Pohjoismaassa.

Muussa kuin ETA-valtiossa (kolmannessa maassa) eläinlääketieteellisen tutkinnon suorittanut ETA-valtion kansalainen laillistetaan, jos hän osoittaa täyttävänsä maa- ja metsätalousministeriön säätämät pätevyysvaatimukset. Mainitut pätevyysvaatimukset ovat edellytyksenä myös sille, että kolmannen maan kansalainen, joka on suorittanut eläinlääkärin tutkinnon muussa ETA-valtiossa kuin Suomessa, voidaan maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä laillistaa. Pätevyysvaatimuksista säädetään ulkomailla eläinlääkärin tutkinnon suorittaneen eläinlääkärin laillistamiselle asetettavista lisävaatimuksista annetussa maa- ja metsätalousministeriön päätöksessä (7/1993).

Päätöksen mukaan kolmannessa maassa eläinlääketieteellisen tutkinnon suorittaneen henkilön laillistamisen edellytyksenä on, että hän on suorittanut eläinlääketieteen lisensiaatin tutkinnosta ne Helsingin yliopiston eläinlääketieteellisen tiedekunnan määräämät osat, jotka tiedekunta arvioi tarvittavan siihen, että hänen pätevyytensä vastaa Suomessa suoritettua eläinlääketieteen lisensiaatin tutkintoa. Lisäksi hakijan on osoitettava, että hänellä on riittävä suomen ja ruotsin kielen taito. Kielitaito voidaan osoittaa joko tiedekunnassa hyväksytyllä suomeksi tai ruotsiksi kirjoitetulla kypsyysnäytteellä tai kielitutkintolautakunnan antamalla todistuksella vähintään tyydyttävästä suomen tai ruotsin kielen taidosta.

Helsingin yliopiston eläinlääketieteellisen tiedekunnan päätöksen mukaisesti hakijan on osallistuttava tasokokeeseen, joka on suoritettava hyväksytysti. Hakijoiden on osoitettava hallitsevansa toista kotimaista kieltä (suomi tai ruotsi) eli hänellä tulee olla suoritettuna jommassa kummassa kielessä kielitutkintolautakunnan niin sanottu pieni kielikoe. Hakijoilta vaaditaan myös todistus englannin kielen suullisesta ja kirjallisesta taidosta (vähintään tyydyttävät tiedot). Jos hakija on suorittanut suomalaisen ylioppilastutkinnon ja siinä englannin kielen kokeen, mainittuja kielitodistuksia ei vaadita. Tasokoe muodostuu neljästä aihealueesta (anatomia, biokemia, mikrobiologia ja fysiologia), joista jokainen on suoritettava hyväksytysti. Vuosittain tiedekuntaan valitaan korkeintaan viisi muussa kuin ETA-valtiossa eläinlääkärin tutkinnon suorittanutta. Jos

kokeen hyväksytysti suorittaneita on enemmän kuin viisi, valintakoemenestys ratkaisee hakijoiden keskinäisen järjestyksen.

Tutkintoa suorittavan tulee hyväksyttää ulkomaisessa korkeakoulussa suorittamansa opinnot tiedekunnan jokaisen oppiaineen esimiehellä, jonka harkintaan jää kussakin tapauksessa lisäopintojen laajuus. Kaikkien ETA-alueen ulkopuolella tutkintonsa suorittaneiden on kuitenkin tiedekunnan päätöksen mukaisesti suoritettava seuraavat opinnot:

1. Eläinlääketieteellinen farmakologia ja toksikologia (reseptioppi ja farmakologian kuulustelu)
2. Eläinlääketieteellinen patologia (koeobduktio ja kirjallinen kuulustelu)
3. Eläinlääketieteellinen mikrobiologia ja infektioepidemiologia (osallistuminen luennoille ja harjoitustöihin lakisääteisesti vastustettavien tartuntatautien osalta sekä loppukuulustelu Suomen tartuntatautilanteen ja epidemiologian perusteiden osalta)
4. Eläinlääketieteellinen fysiologia (koe-eläinkurssi)
5. Kotieläinhygienia (eläinsuojelun periaatteiden ja lainsäädännön opinnot)
6. Eläinlääketieteelliset kliiniset aineet (pääsääntöisesti kurssista III alkaen kaikki kliinisten aineiden opinnot, kuulustelut ja klinikkatyöskentely - oppiaineen esimiehen harkinnan mukaisesti mahdollisuus helpotuksiin)
7. Elintarvikehygienia (pääsääntöisesti kaikki alaan kuuluvat opinnot - oppiaineen esimiehen harkinnan mukaisesti mahdollisuus helpotuksiin)
8. Ympäristöhygienia ja -toksikologia (pääsääntöisesti kaikki alaan kuuluvat opinnot - oppiaineen esimiehen harkinnan mukaisesti mahdollisuus helpotuksiin)

Opintojen suorittamisjärjestystä koskevat määräykset eivät koske ETA-alueen ulkopuolella tutkinnon suorittaneita. Mainittujen opintojen lisäksi opiskelijan on suoritettava suomen- tai ruotsinkielinen kypsyysnäyte ulkomaisessa korkeakoulussa tekemästään tutkinnosta. Mikäli opiskelijan ulkomaiseen tutkintoon ei tällaista tutkintoa sisälly, asiasta on neuvoteltava erikseen dekaanin kanssa.

Tiedekunta antaa opiskelijalle todistuksen suoritetuista opinnoista. Todistuksesta käy ilmi, missä ja milloin opiskelija on suorittanut eläinlääketieteen tutkinnon sekä mitkä opinnot hän on lisäksi suorittanut Helsingin yliopistossa. Todistuksen mukaan suoritettavat opinnot vastaavat eläinlääketieteen lisensiaatin tutkintoa muilta kuin kielitaitoa vastaavilta osilta. Todistus ei kuitenkaan ole todistus eläinlääketieteellisistä tutkinnoista annetun asetuksen mukaisen eläinlääketieteen lisensiaatin tutkinnon suorittamisesta.

1.6.2 Euroopan yhteisön säädökset

Tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta eläinlääketieteen alalla sekä toimenpiteistä, jotka helpottavat liikkeenperustamisoikeuden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokasta käyttämistä, on annettu neuvoston direktiivi 78/1026/ETY, jäljempänä *tunnustamisdirektiivi*.

Tunnustamisdirektiivi koskee oikeutta eläinlääkärin ammatin harjoittamiseen ja sen tarkoituksena on edistää eläinlääkäreiden vapaata liikkumista EU:n jäsenvaltioiden välillä. Direktiivin mukaan jäsenvaltioiden on tunnustettava sellaiset tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat, jotka on annettu jäsenvaltioiden kansalaisille toisessa jäsenvaltiossa direktiivin 78/1027/ETY mukaisesti siten, että ne tuottavat jäsenvaltion alueella saman oikeuden eläinlääkärin ammatin harjoittamiseen kuin jäsenvaltion itsensä antamat todistukset. Edellä mainitut tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta koskevat asiakirjat on lueteltu direktiivissä. Vastaanottava valtio ei saa tunnustamisdirektiivin mukaan asettaa lisävaatimuksia tutkintotodistusten, todistusten tai muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen tunnustamiselle.

Tunnustamisdirektiiviin ei sisälly kielitaitovaatimuksia tai vaatimuksia vastaanottavan jäsenvaltion eläinlääkintäalan lainsäädännön tuntemisesta. Neuvosto on kuitenkin ottanut asiaan kantaa 23 päivänä joulukuuta 1978 antamassaan lausunnossa (3 78 Y 1223(01), EYVL n:o C 308, 23.12.1978), jonka mukaan jäsenvaltiot voivat asettaa eläintautien ehkäisemistä ja eläimistä saatavien elintarvikkeiden tarkastusta koskevien tehtäväalueiden osalta ehdoksi, että muusta jäsenvaltiosta tuleva eläinlääkäri saa toimia

näillä aloilla vain, jos hän on osoittanut toimivaltaiselle viranomaiselle hallitsevansa vastaanottavan jäsenvaltion alaa koskevaan lainsäädännön ja omaavansa riittävän kielitaidon. Suomessa neuvoston lausunnon mukaiset tehtävät kuuluvat kuntien ja valtion palveluksessa olevien virkaeläinlääkäreiden tehtäviin.

Kuten edellä on esitetty, eläinlääkäreiden toimintaa koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta on annettu neuvoston direktiivi 78/1027/ETY eli tutkintodirektiivi. Direktiivillä on yhtenäistetty eläinlääkärikoulutuksen vähimmäisvaatimukset koulutuksen pääasiallisen sisällön ja vähimmäispituuden osalta. Sen mukaan jäsenvaltioiden on vaadittava henkilöiltä, jotka haluavat ryhtyä harjoittamaan eläinlääkäriä ammattia, sellainen tutkintotodistus, todistus tai muu muodollista kelpoisuutta osoittava asiakirja, joka osoittaa, että henkilö on koulutuksensa aikana saanut direktiivin edellyttämät tiedot ja taidot.

Tutkintodirektiivin mukaan jäsenvaltio voi myöntää oikeuden eläinlääkäriä ammatin harjoittamiseen omalla alueellaan sellaiselle henkilölle, joka on suorittanut tutkintonsa ETA-valtioiden ulkopuolella. Tunnustettavan tutkinnon ei tarvitse tällöin olla tutkintodirektiivin mukainen tutkinto. Tällaisen tutkinnon perusteella myönnetty oikeus eläinlääkäriä toimimiseen ei kuitenkaan velvoita muita jäsenvaltioita tunnustamaan kyseistä tutkintoa.

Euroopan parlamentti ja neuvosto ovat toukokuussa 2001 antaneet direktiivin 2001/19/EY ammatillisen koulutuksen tunnustamista koskevasta yleisestä järjestelmästä annettujen neuvoston direktiivien 89/48/ETY ja 95/51/ETY sekä eräitä terveydenhuollon ammatteja, eläinlääkäreitä ja arkkitehtejä koskevien direktiivien muuttamisesta, jäljempänä *SLIM-direktiivi*. Sen mukaan jäsenvaltioiden on saatettava direktiivin edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan ennen vuotta 2003.

SLIM-direktiivin mukaan jäsenvaltioiden on tutkittava tunnustamisdirektiivissä tarkoitetut tutkintotodistukset, todistukset tai muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat, jotka asianomainen henkilö on hankkinut Euroopan unionin ulkopuolella, jos todistukset on tunnustettu jossakin unionin jäsenvaltiossa. Jäsenvaltion on annettava hakijalle perusteltu päätös, johon on voitava hakea muutosta. Direktiivi ei merkitse kolmansissa maissa suoritettujen eläinlääkäritutkintojen automaattista tunnustamista, mutta velvoittaa

jäsenmaat käsittelemään tunnustamishakemukset yksilöllisesti. Sama periaate sisältyy myös EY:n tuomioistuimen antamaan ratkaisuun ns. *Hocsmann*-jutussa (14.9.2000 C-238/98). Tuomioistuimen mukaan tätä edellyttää EY:n perustamissopimuksen 43 artikla, joka koskee jäsenvaltioiden kansalaisten sijoittautumisoikeutta.

EY:n tuomioistuin antoi tammikuussa vuonna 2002 ennakkoratkaisun asiassa *Conseil national de l'ordre des architectes vastaan Dreessen* (22.1.2002 C-31/00). Tuomioistuin totesi, että silloin kun EU-kansalainen on hakenut oikeutta harjoittaa ns. säänneltyä ammattia, viranomaisten on otettava huomioon kaikki tutkintotodistukset, todistukset tai muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat. Tapauksessa ei ollut kyse kolmannessa maassa hankitusta tutkinnosta, vaan sellaisesta Belgian korkeakoulussa myönnetystä rakennusinsinöörin tutkinnosta, jota ei mainita arkkitehtitutkintoja koskevassa direktiivissä (85/384/ETY).

EU:ssa on myös vireillä useita kolmannen maan kansalaisten asemaa koskevia direktiiviehdotuksia. Ehdotuksen KOM(2001) 127 lopullinen mukaan henkilöillä, jotka ovat oleskelleet EU:n alueella pitkään, on oltava oikeus tutkintojen tunnustamiseen samoin edellytyksin kuin unionin kansalaisilla. Jäsenvaltiolla on velvollisuus ottaa huomioon tällaisten henkilöiden aiemmat, myös yhteisön ulkopuolella hankitut tutkintotodistukset, todistukset ja muut kelpoisuutta osoittavat asiakirjat. Ehdotuksen KOM(2001) 386 lopullinen mukaan sama velvollisuus jäsenvaltiolle syntyy sellaisia vasta äskettäin EU:n alueelle tulleita työntekijöitä ja itsenäisiä ammatinharjoittajia kohtaan, jotka ovat saaneet direktiivissä säädetyn "työntekijän oleskeluluvan".

Ainoastaan EU:n kansalaisia koskee ammattipätevyyden tunnustamista koskeva direktiiviehdotus (KOM(2002) 119 lopullinen). Sen mukaan kukin jäsenvaltio voi antaa oman lainsäädäntönsä mukaisesti luvan säännellyn ammattitoiminnan harjoittamiseen alueellaan EU:n ulkopuolella koulutuksesta annettujen asiakirjojen haltijoille. Tällöin kuitenkin eläinlääkäriin ja eräiden muiden direktiivin soveltamisalaan kuuluvien säänneltyjen ammattien ensimmäisessä tunnustamisessa on noudatettava direktiivissä mainittuja koulutuksen vähimmäisvaatimuksia.

Komission ehdotuksen mukaan lisäksi tapauksissa, joissa jokin jäsenvaltio on tunnustanut kolmannessa maassa hankitun tutkintotodistuksen ja antanut lisäksi

tutkintotodistuksen haltijalle todistuksen kyseisessä jäsenvaltiossa hankitusta, vähintään kolmen vuoden pituisesta ammattikokemuksesta, muiden jäsenvaltioiden on rinnastettava kolmannessa maassa hankittu tutkintotodistus EU-maissa hankittuihin todistuksiin.

1.6.3 Yhteispohjoismainen sopimus

Pohjoismaiden välillä on voimassa sopimus eräiden terveyden- ja sairaanhoidon henkilöstöryhmien sekä eläinlääkäreiden yhteisistä pohjoismaisista työmarkkinoista (SopS 1-2/1994). Sopimus koskee Suomen, Ruotsin, Norjan, Tanskan ja Islannin kansalaisia, jotka kuuluvat johonkin sopimuksessa määritellyistä ammattiryhmistä.

Sopimuksen perusteella muiden pohjoismaiden on tunnustettava jonkin pohjoismaan kansalaisen muussa kuin ETA-maassa suorittama eläinlääketieteellinen tutkinto, jos tutkinnon suorittanut on saanut tämän tutkinnon perusteella oikeuden harjoittaa eläinlääkärin ammattia jossakin pohjoismaassa. Tätä vaihtoehtoa on jonkin verran käytetty kolmansissa maissa tutkintonsa suorittaneiden suomalaisten eläinlääkäreiden hakiessa ammatinharjoittamisoikeutta Suomessa.

1.6.4 Muiden pohjoismaiden lainsäädäntö ja käytäntö

Ruotsi

Ruotsi tunnustaa sellaisenaan eläinlääkärintutkinnot, jotka on suoritettu EAEVE:n hyväksytysti evaluoimissa tiedekunnissa. Muiden ETA-valtioiden ulkopuolella suoritettujen tutkintojen osalta Ruotsilla on oma valtiorahoitteinen koulutusohjelmansa (TUVE), jonka kautta laillistusta hakeva eläinlääkäri hankkii ruotsalaista eläinlääkärin tutkintoa vastaavat tiedot ja valmiudet. Koulutusohjelmaan pääsyn edellytyksenä on riittävä ruotsin kielen taito. Koulutusohjelmaan osallistujat hyväksyy Jordbruksverket, ja koulutuksen järjestää Sveriges lantbruksuniversitet, SLU. Koulutus alkaa kaikille pakollisesta osasta (yhteensä 62 viikkoa), joka sisältää muun muassa ruotsalaista lainsäädäntöä, eläinlääkintälainsäädäntöä, ruotsalaista yhteiskuntaa ja viljelijäkulttuuria

koskevia opintoja sekä epizootologiaa ja elintarvikehygieniapintoja. Pakolliseen osaan kuuluu myös harjoittelua (20 viikkoa). Pakollisen osan jälkeen suoritetaan koe, jossa hylätyt suorittavat vielä yksilöllisesti räätälöidyn koulutuksen. Tämän osan sisältö ja pituus määritellään kokeen tuloksen perusteella.

Koulutusohjelman tarkoituksena on maahanmuuttajien sujuva sopeuttaminen ruotsalaiseen yhteiskuntaan ja sen varmistaminen, että he voisivat mahdollisimman pian päästä harjoittamaan eläinlääkäriin ammattiaan.

Norja

Norjassa ETA-valtioiden ulkopuolella suoritettavat eläinlääkäritutkinnot jaetaan kahteen luokkaan. Ensimmäiseen luokkaan kuuluvat Sveitsissä, Yhdysvalloissa, Kanadassa, Australiassa, Uudessa-Seelannissa ja Unkarissa suoritettavat tutkinnot ja toiseen muissa maissa suoritettavat tutkinnot. Ensimmäiseen luokkaan kuuluvan tutkinnon suorittaneiden on suoritettava oikeuslääketieteen ja lainsäädännön kuulustelut, elintarvike- ja ympäristöhygienian sekä lihatarkastuksen kurssit, harjoittelu ja kuulustelut, farmakologiaan, farmasiaan ja lääkeaineiden määräämiseen liittyvän lainsäädännön kuulustelu, kalapatologian pakollinen kurssi ja vesiviljelyn ja kalasairauksien kuulustelut. Toiseen luokkaan kuuluvan tutkinnon suorittaneilta vaaditaan edellä mainitut suoritukset, minkä lisäksi ulkomailla suoritettua tutkintoa verrataan kliinisten opintojen osalta norjalaisiin vaatimuksiin. Laillistamista hakeva suorittaa tarvittaessa harjoittelun klinikoilla sekä loppukokeen pien- ja suurelainsairauksissa sekä obstetriikassa. Kaikkien laillistamista hakevien on lisäksi osoitettava taitonsa joko ruotsin, norjan tai tanskan kielessä.

Tanska

Tanskassa ETA-valtioiden ulkopuolella suoritettavat tutkinnot on jaettu kolmeen luokkaan, joista jokaiseen on liitetty erilaiset lisäopintovaatimukset. Ensimmäiseen luokkaan kuuluvat tutkinnot, jotka on suoritettu EAEVE:n, RCVS:n (Royal Corps of Veterinary Surgeons) tai AVMA:n (American Veterinary Medical Association) evaluoimissa tiedekunnissa. Toiseen luokkaan kuuluvat "anglosaksisissa" tiedekunnissa, kuten Kanadassa ja Uudessa-Seelannissa suoritettavat tutkinnot ja kolmanteen luokkaan muut

tutkinnot. Ensimmäiseen ja toiseen luokkaan kuuluvan tutkinnon suorittaneilta vaaditaan täydennyskoulutuksena farmakologian, farmasian ja toksikologian kuulustelu, elintarvike- ja ympäristöhygienian ja kalasairauksien kuulustelu, käytännön lihatarkastuksen ja hygienian valvonnan kuulustelut sekä oikeuslääketieteen kuulustelu. Edellä mainittujen kuulustelujen lisäksi vaaditaan osallistuminen kursseille "populationsmedicin" ja "besætningsrådgivning". Kolmanteen luokkaan kuuluvia tutkintoja verrataan tanskalaisiin vaatimukseen edellä mainittujen opintojaksojen lisäksi myös yhdessätoista muussa oppiaineessa, jotka suoritetaan tenttimällä. Pakollisia kursseja ovat käytännön lihatarkastus ja hygienian valvonta sekä radiologia. Kuten Norjassa, kaikkien hakijoiden on osoitettava taitonsa joko ruotsin, norjan tai tanskan kielessä.

1.6.5 ETA-alueen ulkopuolelta tulevien lääkäreiden lisäopinnot

Suomessa tai ulkomailla lääkärinkoulutuksen saaneiden lääkäreiden ammatinharjoittamisoikeudesta ja ammatinharjoittamisluvasta säädetään terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) ja asetuksessa (564/1994). Ammatinharjoittamisoikeuden ja -luvan myöntämisestä päättää hakemuksesta terveydenhuollon oikeusturvakeskus (TEO).

Suomen tai jonkin muun ETA-valtion kansalaisen muussa kuin ETA-valtiossa suorittaman lääkärin ammattiin johtavan peruskoulutuksen perusteella myönnettävän ammatinharjoittamisoikeuden edellytyksenä on, että terveydenhuollon oikeusturvakeskus on hyväksynyt koulutuksen Suomessa suoritettua lääkärinkoulutusta vastaavaksi koulutukseksi ja että hakija on suorittanut terveydenhuollon oikeusturvakeskuksen erikseen määräämät lisäopinnot ja kuulustelun siten, että hänen pätevyytensä vastaa Suomessa suoritettua vastaavaa koulutusta.

Muun kuin ETA-valtion kansalaisen ulkomailla suorittaman lääkärin ammattiin johtavan peruskoulutuksen perusteella erityisistä syistä myönnettävän ammatinharjoittamisluvan edellytyksenä on, että hakija on suorittanut terveydenhuollon oikeusturvakeskuksen määräämät palvelun, lisäopinnot ja kuulustelun siten, että hänen pätevyytensä vastaa Suomessa suoritettua vastaavaa koulutusta, ja osoittanut omaavansa riittävän

kielitaidon. Kielitaito osoitetaan tutkintolautakunnan ns. virallisella kielitodistuksella suomen tai ruotsin kielessä (vähintään tyydyttävät tiedot).

Palvelu on vähintään 6 kuukauden mittainen ja se suoritetaan lääkäriharjoitteluna suomalaisessa sairaalassa tai terveyskeskuksessa. Harjoittelupaikka hankitaan itse. Harjoittelun aloittamiseen ei tarvita terveydenhuollon oikeusturvakeskuksen lupaa. Ne kunnat tai kuntayhtymät, joiden ylläpitämissä sairaaloissa järjestetään lääkärinharjoittelua ulkomailla tutkinnon suorittaneille ETA:aan kuulumattomien maiden kansalaisille, saavat erikoissairaanhoidon mukaan valtion varoista laskennallisin perustein korvausta harjoittelusta aiheutuviin kustannuksiin (erityisvaltionosuus). Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen (20/2002) mukaan korvauksen suuruus on 505 euroa kuukaudessa kutakin palvelua suorittanutta lääkäriä kohden.

Harjoittelun jälkeen hakijan on suoritettava kolmiosainen kuulustelu, jonka järjestää Tampereen yliopiston lääketieteellinen tiedekunta. Kuulustelun ensimmäinen kirjallinen osa koskee lääketieteen osa-alueita (ns. yleinen osa) ja toinen kirjallinen osa terveydenhuollon hallintoa. Kolmas osa suoritetaan suullisesti potilastentinä vastaanottotilanteessa. Kuulustelut suoritetaan suomen tai ruotsin kielellä ja ne on suoritettava edellä mainitussa järjestyksessä. Kuulusteluja järjestetään neljä kertaa vuodessa ja kuulustelun ensimmäiseen osaan haetaan osallistumisoikeutta terveydenhuollon oikeusturvakeskukselta. Muihin kuulustelun osiin ilmoitaudutaan suoraan Tampereen yliopiston lääketieteelliseen tiedekuntaan. Kuulusteluun osallistumisesta peritään maksu, joka on ensimmäisestä ja toisesta osasta 1 000 markkaa kummastakin ja kolmannesta osasta 2 000 markkaa. Kuulusteluissa hylätty voi parantaa tietojaan ja taitojaan jatkamalla sairaala- tai terveyskeskusharjoittelua.

Edellä mainitut ehdot täyttäneelle ja työpaikan saaneelle voidaan myöntää ns. rajoitettu toimilupa, jolloin hänellä on oikeus toimia vain julkisyhteisön omistamassa sairaanhoidon tai terveydenhuollon yksikössä. Lupa myönnetään vain siihen tehtävään, jonka työnantaja on TEO:lle ilmoittanut. Rajoitetulla toimiluvalla vähintään kaksi vuotta toimineelle lääkärille voidaan myöntää ns. *laaja toimilupa*, jolloin hänellä on mahdollisuus pitää myös yksityisvastaanottoa. Laaja toimilupa myönnetään yleensä kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Ennen kuin ETA-alueen ulkopuolella lääkärintutkinnon suorittanut henkilö on kokonaan suorittanut vaaditut lisäopinnot, TEO voi erityisestä

syystä myöntää hänelle luvan toimia tilapäisesti enintään kahden vuoden ajan laillistetun ammattihenkilön tehtävissä julkisen terveydenhuollon yksiköissä.

Oikeus harjoittaa lääkärin ammattia itsenäisesti laillistettuna ammattihenkilönä (ammattiharjoittamisoikeus) myönnetään pääsääntöisesti vain Suomen tai muun ETA-valtion kansalaiselle. Muun kuin ETA-valtion kansalaiselle voidaan myöntää oikeus laillistettuna lääkärinä toimimiseen Suomessa terveydenhuollon oikeusturvakeskuksen määräämin ehdoin. Laillistetun lääkärin oikeuden myöntämisen ehdoksi oikeusturvakeskus on määrännyt, että hakija on laajan toimiluvan saatuaan toiminut yhtäjaksoisesti vähintään viisi vuotta lääkärinä Suomessa.

Opetusministeriön 5.11.2001 asettama työryhmä on tehnyt ehdotuksia ETA-alueen ulkopuolelta tulevien lääkäreiden ammattiharjoittamisoikeuksien saamisen ja työllistymisen helpottamiseksi (opetusministeriön työryhmien muistioita 8:2002). Työryhmän mukaan lääkäreiden hakeutumisesta ammattiharjoittamisoikeuden saamiseen johtavaan prosessiin tulisi nopeuttaa muun muassa lisäämällä tiedonsaantia laillistumisen edellytyksenä olevista lisävaatimuksista, kehittämällä harjoitteluvaiheen ohjauskäytäntöjä ja kuulustelukäytäntöä sekä turvaamalla edellytykset täydentävän koulutuksen järjestämiselle. Työryhmän mukaan kuulustelut tulisi edelleen järjestää Tampereen yliopistossa ja täydentävän koulutuksen järjestämisen tulisi olla vapaan kilpailun piirissä.

1.6.6 Täydennysopiskelijoiden määrät

Helsingin yliopiston eläinlääketieteelliseen tiedekuntaan hyväksytään vuosittain muutama ETA-valtioiden ulkopuolella tutkintonsa suorittanut eläinlääkäri. Tiedekunnassa aloitti täydennysopintonsa vuonna 1999 kaksi ja vuosina 2000 ja 2001 kolme opiskelijaa. Täydennysopiskelijat ovat suorittaneet tutkintonsa useimmiten Virossa, Unkarissa, Slovakiassa tai Venäjällä.

Tiedekuntaan pyrkivien täydennysopiskelijoiden määrän kehitys riippuu muun muassa siitä, kuinka suuren määrän suomalaisia ETA-valtioiden ulkopuolisten maiden yliopistot jatkossa kouluttavat. Tällä hetkellä eläinlääketieteen tutkintoa on suorittamassa Tartossa

35 ja Budapestissa 4 suomalaista opiskelijaa. Ulkomaisen tutkinnon suoritettuaan merkittävä osa heistä luultavasti hakee ammatinharjoittamisoikeutta Suomessa.

2 KEHITTÄMISTARPEET

2.1 Eläinlääkäreiden työnkuvassa tapahtuneet muutokset

2.1.1 Kunnallinen eläinlääkintähuoltojärjestelmä

Eläinlääkärin perinteisin rooli on ollut tuotantoeläinpraktiikkaa tekevänä kunnaneläinlääkärinä. Kunnaneläinlääkäreiden työnkuva on kuitenkin muuttunut maatalouden rakennemuutosten ja Euroopan yhteisöön liittymisen myötä siten, että valvontatehtävien määrä on lisääntynyt perinteisen praktiikan kustannuksella. Lisäksi seuraeläinten merkitys eläinlääkärin asiakkaina on kasvanut ja seuraeläinten hoidossa vaaditaan yhä erikoistuneempia palveluita myös muualla kuin suurissa kaupungeissa.

2.1.2 Elintarviketuotantoketjun viranomaisvalvonta

Euroopan elintarvike- ja eläintautikriisit ovat korostaneet eläinlääkäreiden merkitystä sekä eläinten että ihmisten terveyden turvaajina. Elintarvikkeiden ja juomaveden turvallisuus on noussut keskeiseksi ihmisten hyvinvointiin vaikuttavaksi tekijäksi. Useat laajat elintarvikkeiden ja juomaveden välityksellä levinneet epidemiat ja muut elintarvikkeiden turvallisuusriskit ovat herättäneet laajaa huomiota ja huolestumista. Kriisien seurauksena Euroopan yhteisön lainsäädäntöön on tullut paljon uusia valvontatehtäviä koko pellolta pöytään -elintarvikeketjuun. Valvonnan painopistettä on siirretty alkutuotantoon, missä valvontatehtävien luonne vaatii erityisesti eläinlääketieteellistä asiantuntemusta.

Myös Suomessa on panostettu elintarviketuotantoketjun viranomaisvalvontaan ja -tarkastukseen. Ruokamyrkytysten selvittäminen ja niiden raportointi kuuluvat kunnaneläinlääkäreiden tehtäväalueeseen. Eläimistä ihmisiin tarttuvien tautien eli zoonoosien valvonta on yhteiskunnallisesti tärkeä tehtäväkenttä.

Uusina tehtävinä valvontaan ovat yhteisöön liittymisen myötä tulleet muun muassa HACCP-järjestelmään perustuva omavalvonta, nautojen merkinnän valvonta, vierasainevalvonta eläimistä ja eläimistä saatavista elintarvikkeista, lääkkeiden käytön valvonta, BSE-valvonta, siipikarjan salmonellavalvonta, säännölliset eläinsuojelutarkastukset, maitotilojen hygieniatarkastukset, hygienialain alaisten laitosten valvonta ja suuririskisen eläinjätteen käsittelyn valvonta.

2.1.3 Maatilojen koon kasvu ja erikoistuminen

Maataloustuotannon rakenteen muuttuminen kohti entistä suurempia ja erikoistuneempia tuotantoyksiköitä asettaa eläinlääkäreille uusia haasteita. Suurempi tilakoko muuttaa tuotantoeläinpraktiikan luonnetta tilan eläinten kokonaisvaltaiseksi ennaltaehkäiseväksi terveydenhuolloksi perinteisen yhden eläinyksilön sairauden hoidon sijaan. Suuri haaste on kansallisen elintarvikkeiden laatustrategian mukainen suunnitelmallinen terveydenhuolto kotieläintiloilla. Eläinlääkäriltä kaivataan koko tilan toimintaympäristön parempaa tuntemusta sekä kykyä konsultoida kokonaisvaltaisemmin työtapojen, rakenteiden, rehustuksen ja lääkinnän aloilla ja kytkeä taloudellinen näkökulma mukaan kehitystyöhön. Terveydenhuoltotyöhön tarvitaan enenevässä määrin eläinlääkäreitä, jotka ovat erikoistuneet nautojen ja sikojen lisäksi muun muassa siipikarja-, luomukotieläin- ja kalatalouteen. Myös uusien kotieläinlajien, kuten strutsien, biisonien ja villisikojen sairauksiin ja terveydenhuoltoon perehtyminen vaatii eläinlääkäreiltä erikoisosaamista.

2.1.4 Seuraeläinten merkityksen kasvu

Seuraeläinten määrä ja seuraeläiminä pidettävien eläinlajien kirjo lisääntyvät. Eläinten omistajat ovat yhä halukkaampia hoidattamaan eläimiään eläinlääkäreillä. Yksityinen seuraeläinpraktiikka työllistää eläinlääkäreitä paitsi suurimmissa kaupungeissa myös enenevässä määrin pienemmillä paikkakunnilla. Omistajat vaativat yhä erikoistuneempia palveluita, ja kehitys on johtamassa siihen, että osan eläinlääkäreistä on tulevaisuudessa erikoistuttava lääkäreiden tapaan kapeille erikoisaloille. Sama kehitys

koskee paitsi seuraeläinten myös urheilueläinten hoitotarpeita. Etenkin hevosten taloudellinen merkitys voi yksittäistapauksissa nousta hyvinkin korkealle.

2.1.5 Teollisuus eläinlääkäreiden työllistäjänä

Teollisuus on 1990-luvun loppupuolella alkanut entistä enemmän hyödyntää eläinlääkäreiden laajaa peruskoulutusta ja asiantuntemusta ja palkannut eläinlääkäreitä tutkijoiksi, asiantuntijoiksi sekä terveydenhuoltotehtäviin. Suurimpia teollisuuden työnantajia ovat elintarviketeollisuus (etenkin lihateollisuus ja meijerit) sekä lääketeollisuus.

Kuten maatalous myös elintarviketeollisuus erikoistuu ja tuotantoyksiköiden koko kasvaa. Eläinlääkäreiden tehtävänä on valvoa tuotantohygieniaa elintarvikkeita jalostavissa laitoksissa. Suurissa kaupungeissa laitosten valvontaa hoitavat tavallisesti päätoimiset hygieenikkoeläinlääkärit, mutta pienemmillä paikkakunnilla valvontatehtävät ovat kunnallisten praktikkoeläinlääkäreiden vastuulla. Suurten laitosten valvonta on aikaa vievää työtä, ja kunnalliseen eläinlääkintähuoltoon liittyvän keskustelun yhteydessä on herätelty ajatusta päätoimisten aluehygieenikkojen virkojen perustamisesta.

2.1.6 Tutkimus

Eläinlääketieteellisen tiedon tarve yhteiskunnassa on lisääntynyt, ja tutkimusta tarvitaan jatkuvasti kansallisten ja kansainvälisten eläinlääketieteellisten ongelmien ratkaisemiseen. Esimerkiksi viranomaistoimenpiteiden osalta on hyvin tärkeää, että ne perustuvat riskinarviointiin, jonka pohjana on tieteellinen tutkimus. Eläinlääketieteen kehittyminen ja tutkimukseen perustuvan korkeimman opetuksen järjestäminen edellyttävät riittävän voimakasta panostusta tutkimukseen ja erityisesti tutkijakoulutukseen. Helsingin yliopiston tutkimuksen arviointi toi esiin puutteita eläinlääketieteellisessä tutkimuksessa ja sen organisoimisessa. Eläinlääketieteen alalla ei ole omaa tutkijakoulua, ja assistenttien määrä eläinlääketieteessä on vähäinen.

Tutkimukseen panostettaessa olisi myös huolehdittava tutkijanuran houkuttelevuudesta ja taloudellisesta kilpailukyvystä. Nykyisin tutkijanuran palkkakilpailukyky on hyvin

heikko, ja erityisesti uran alkuvaiheen alhainen palkkataso ohjaa nuoret eläinlääkärit muille eläinlääketieteen aloille. Tilannetta kuvaa se, että valtiotyönantajakin maksaa vastavalmistuneille eläinlääkäreille yliopiston ulkopuolella palkkaa, joka on tutkijakoulutuksen läpikäyneen ja väitelleen yliopistonlehtorin palkan suuruinen.

2.2 Eläinlääkäreiden tarve lyhyellä ja pitkällä aikavälillä

2.2.1 Eläinlääkäreiden määrän ja työmäärän lisääntyminen

Vuodesta 1995 lähtien eläinlääkäreiden määrä on lisääntynyt kaikilla työelämän sektoreilla. Lisäys on ollut voimakkainta teollisuuden (+82 %) ja yksityispraktiikan (+36 %) parissa työskentelevien eläinlääkäreiden määrässä.

Eläinlääkäreiden määrän lisääntymisestä huolimatta kaikilla eläinlääkintäalan sektoreilla on ollut ongelmia saada sijaisia ja jopa vakituisia työntekijöitä. Sijaisten saamiseen liittyvät vaikeudet ovat suurimpia kuntasektorilla, koska työolosuhteet siellä koetaan usein ongelmallisiksi. Kuntasektorin houkuttelevuutta työnantajana ovat vähentäneet kunnaneläinlääkäreiden pirstaleinen tehtäväkenttä ja valvontatehtävien lisääntyminen. Kunnallinen eläinlääkintähuolto on lakiin perustuvaa toimintaa ja kunnan on tarjottava peruseläinlääkäripalveluita ympärivuorokautisesti. Ongelmat sijaisten saamisessa lisäävät viroissa olevien työtaakkaa ja päivystysvelvollisuutta, mikä taas lisää työn kuormittavuutta ja sitä kautta vähentää halukkuutta hakeutua kunnan virkoihin. Valtaosa vanhimmista työelämässä mukana olevista eläinlääkäreistä on kunnallisissa viroissa, joten heidän eläkkeelle jäämisensä lähivuosina pahentaa edelleen kunnaneläinlääkäripulaa.

Myös yksityisellä sektorilla on ollut vaikeuksia saada eläinlääkäreiden sijaisia. Yksityisen sektorin merkitys työnantajana on kasvanut, mikä näkyy muun muassa siinä, että sektori on vuonna 1954 syntyneiden ja sitä nuorempien eläinlääkäreiden osalta yhtä merkittävä työllistäjä kuin kunnat. Yksityisen sektorin työt ovat lisääntyneet lähinnä pieneläinten määrän lisääntyessä sekä eläinten omistajien vaatimustason kasvaessa.

Paitsi Suomessa eläinlääkärien tarve on ollut kasvava myös muissa Pohjoismaissa. Norjassa ja Ruotsissa ollaan molemmissa suunnittelemassa eläinlääketieteen opiskelijoiden sisäänottomäärien lisäämistä, koska maissa on pulaa eläinlääkäreistä.

2.2.2 Eläinlääkäreiden tarpeeseen vaikuttavat seikat

Työryhmä on kuullut seuraavia tahoja siitä, kuinka paljon eläinlääkäreitä tarvitaan lyhyellä ja pitkällä aikavälillä ja mitkä tekijät vaikuttavat eläinlääkäreiden tarpeeseen: maa- ja metsätalousministeriö, läänineläinlääkärit, Eläinlääkintä- ja elintarviketutkimuslaitos, Elintarvikevirasto, Helsingin yliopiston eläinlääketieteellinen tiedekunta, Kuntaliitto, Kunnallinen työmarkkinalaitos, Suomen Eläinlääkäriliitto ry, Kunnaneläinlääkäriliitto, Suomen eläinlääkäripraktikkojen pieneläin- ja hevosjaosto, Tuotantoeläinlääkäriyhdistys, Suomen Teurastamoeläinlääkäreiden yhdistys, Eläinlääkärihygieenikojen yhdistys, Elintarviketeollisuusliitto, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto ry ja Svenska Lantbrukproducenternas Centralförbund.

Kuultujen tahojen lausunnoissa korostuu erityisesti kaksi eläinlääkäreiden tarpeeseen keskeisesti vaikuttavaa seikkaa: kunnallisen eläinlääkintähuoltojärjestelmän rakenteelliset ongelmat ja alan naisistuminen. Myös valvontatehtävien lisääntyminen, kansainvälistyminen sekä yhteiskunnan ja eläinten omistajien kasvaneet vaatimukset lisäävät lausunnonantajien mukaan eläinlääkäreiden kysyntää entisestään työmarkkinoilla.

Kunnallisen eläinlääkintähuoltojärjestelmän ongelmat

Kunnallisen eläinlääkintähuoltojärjestelmän rakenteellisina ongelmina pidetään pirstaleista työnkuvaa, huonoja työoloja, päivystysvelvollisuutta, praktiikan ja valvontatehtävien yhteensovittamiseen liittyviä ongelmia, huonoa palkkausta sekä sijaisten huonoa asemaa kuten epävarmuutta tulevaisuudesta ja sen mukanaan tuomaa vaikeutta sovittaa henkilökohtaista elämää yhteen työelämän kanssa. Kuultujen tahojen mielestä ratkaisuja ongelmiin voisivat olla eläinlääkintähuollon keskittäminen alueellisiin yksiköihin, joissa työtehtävät voitaisiin hoitaa nykyistä erikoistuneemmin, sekä erillisten päivystysvirkojen perustaminen ja sijaisten palkkaaminen vähentämään työn

kuormittavuutta. Maa- ja metsätalousministeriön toiminta- ja taloussuunnitelmaan vuosille 2003 - 2006 on kirjattu eläinlääkintähuoltojärjestelmän tarkastelu. Tässä yhteydessä tulee pohdittavaksi myös kunnallisen eläinlääkäreiden päivystysjärjestelmän järjestäminen siten, että se palvelisi mahdollisimman hyvin yhteiskunnan sille asettamia vaatimuksia rasittamatta kuitenkaan kohtuuttomasti yksittäisiä päivystäviä eläinlääkäreitä.

Työryhmä selvitti vuosina 1997 - 2001 Suomen Eläinlääkärilehdessä julkaistujen avoinna olevien kunnaneläinlääkärinvirkojen hakijamääriä. Arviolta noin 80 % eläinlääkäreiden viranhakuilmoituksista julkaistaan Suomen Eläinlääkärilehdessä. Selvityksen mukaan virkoja tai pitkiä viransijaisuuksia oli vuosina 1997 - 2001 avoinna yhteensä 164 kpl ja niihin oli keskimäärin 2,8 (vaihteluväli 0 - 22) muodollisesti pätevää hakijaa. Yhteensä 32 viranhakuilmoitukseen (20 % ilmoituksista) ei tullut yhtään hakemusta ja erityisesti lyhyempiin sijaisuuksiin näytti olevan jatkuvasti vaikeuksia saada eläinlääkäreitä. Osa ilmoituksista koski hakijoiden puutteessa uudestaan auki pantuja virkoja tai sijaisuuksia. Virkojen maantieteellinen sijainti ei vaikuttanut hakijamääriin.

Valvontatehtävien lisääntyminen

Euroopan yhteisöön liittyminen yhdessä Euroopan eläintauti- ja elintarvikekriisien kanssa on lisännyt erilaisten valvontatehtävien määrää yhteisön jäsenmaissa huomattavasti. Eläinlääkäreiden suorittamat valvontatehtävät liittyvät paitsi eläintautien vastustukseen, elintarvikkeiden elintarvikehygieeniseen laatuun ja eläinsuojeluun myös muihin ympäristöterveydenhuollon piiriin kuuluviin tehtäviin kuten talous- ja uimavesien laatuun, asuntojen terveellisyyteen, ympäristömeluun ja yhdyskuntajätteisiin.

Suomessa valvontatehtävien lisääntyminen on näkynyt muun muassa lisääntyneinä eläinlääkäreiden virkoina valtionhallinnossa. Uusia virkoja on perustettu etenkin Elintarvikevirastoon, Eläinlääkintä- ja elintarviketutkimuslaitokseen, lääninhallituksiin ja maa- ja metsätalousministeriöön. Kunnaneläinlääkäreiden osalta valvontatehtävien lisääntyminen on käynnistänyt keskustelun kunnallisen eläinlääkintähuollon uudelleen organisoinnista. Kuntien ja valtion tehtäväjakoa elintarvikevalvonnassa pohtineen selvitysmiehen Veli-Mikko Niemen raportti valmistui 21.5.2002. Raportissa esitetään

paikallisen elintarvikevalvonnan kokoamista viiden vuoden kuluessa 50 - 65 seudulliseen ja alueelliseen yksikköön. Elintarvikevalvonnan kehittämiseksi esitetään viisi vaihtoehtoista mallia. Selvitysmiehen raportti on luonteeltaan tilannekarttoitus, jonka pohjalta tehtävät jatkotoimet tulee käsitellä ministeriön asettamassa työryhmässä.

Kansainvälistyminen

Tällä hetkellä muutama suomalainen lähtee vuosittain ulkomaille opiskelemaan eläinlääketiedettä. Lähtijöitä on sekä Euroopan yhteisön jäsenmaihin, lähinnä Ruotsiin ja Saksaan, että yhteisön ulkopuolisiin maihin kuten Viroon ja Unkariin. Euroopan talousalueen maissa eläinlääkäreiksi laillistettuja Suomen kansalaisia on 1990-luvulla tullut maahan 5 - 12 vuosittain. ETA-maissa eläinlääkäreiksi laillistettuja ulkomaiden kansalaisia taas on tullut vuosittain 1 - 4. Lisäksi Suomeen tulee vuosittain joitakin sellaisia eläinlääkäreitä, jotka ovat suorittaneet tutkintonsa muissa kuin ETA-maissa. Ulkomailta tullaan paitsi valmiina eläinlääkäreinä myös opiskelemaan eläinlääketiedettä.

Toistaiseksi ulkomailta tulevien eläinlääkäreiden määrä on ollut tasapainossa Suomesta ulkomaille töihin lähtevien eläinlääkäreiden määrän kanssa. Maa- ja metsätalousministeriön ylläpitämän eläinlääkärirekisterin tietojen mukaan vuoden 2002 alussa ulkomailta oli 49 vuosina 1937 - 1970 syntynyttä eläinlääkäreitä. Ulkomaille lähtö on yleisempää nuorten eläinlääkäreiden keskuudessa. Vuosina 1989 - 1993 valmistuneista 174 eläinlääkäristä 7 % (12 kpl) oli maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkärirekisterin tietojen mukaan vuonna 2001 ulkomailta joko pysyvästi tai väliaikaisesti.

Viron suosio suomalaisten opiskelijoiden keskuudessa on kasvanut maan itsenäistyttyä. Tarton yliopistossa opiskelee eläinlääketiedettä työryhmän saamien tietojen mukaan yhteensä 35 suomalaista. Budapestissä suomalaisia eläinlääketieteen opiskelijoita on neljä.

Suomeen tulee eläinlääkäreitä pääasiassa paluumuuttajina tai suomalaisen puolison mukana. Ulkomailta tulevien eläinlääkäreiden suurimpana kompastuskivenä työsaannissa ovat kielivaikeudet. Julkisen sektorin virkoihin vaadittava suomen ja ruotsin kielen taito voi olla ylivoimainen haaste toiselta kielialueelta tulleelle.

Yksityispraktiikassa sujuvalla kielitaidolla on suuri merkitys asiakaspalvelun kannalta. Suomeen palaavilla Suomen kansalaisilla kielitaito ei ole este työnsaannille, mutta taitojen ja tietojen saattaminen suomalaisen yhteiskunnan vaatimusten tasolle voi aiheuttaa viivästystä työnsaannissa.

Työvoiman lisääntyvä liikkuvuus Euroopan yhteisön alueella vaikuttaa tulevaisuudessa sekä Suomeen tulevien että Suomesta muualle lähtevien eläinlääkäreiden määrään. Ulkomailla opiskelevien suomalaisten määrä on lisääntynyt viime vuosina. Valtaosa ulkomailla olevista palaa Suomeen, joten heidän lukumääränsä on huomioitava työvoimatarjonnassa kotimaassa koulutettujen eläinlääkäreiden määrän lisäksi.

Suomalainen eläinlääkärikoulutus antaa hyvät valmiudet toimia erilaisissa eläinlääkärintehtävissä myös muualla kuin Suomessa. Suomesta lähteekin vuosittain joitakin eläinlääkäreitä ulkomaille töihin sekä praktikoiksi että muihin tehtäviin joko määräajaksi tai pysyvästi. Suomen liittyminen Euroopan yhteisöön vuonna 1995 on mahdollistanut myös suomalaisten eläinlääkäreiden työllistymisen yhteisön toimielimissä. Tällä hetkellä toistakymmentä suomalaista eläinlääkäriä toimii yhteisön palveluksessa Brysselissä tai Dublinissa.

Ammattikunnan naisistuminen

Eläinlääkärikunta on yhä enemmän naisistuva ammattiryhmä. Tällä hetkellä taitekohta on noin 50 ikävuodessa eli tätä vanhemmista eläinlääkäreistä suurin osa on miehiä ja tätä nuoremmissa naisia. Naisten osuus vastavalmistuneista eläinlääkäreistä on lähes 90 %. Suomen Eläinlääkäriliiton arvion mukaan alan naisistuminen lisää eläinlääkäreiden tarvetta enimmillään 20 %, jos kaikki eläinlääkärit olisivat naisia. Arvio perustuu laskelmiin siitä, kuinka kauan kaksi lasta saanut nainen on poissa työelämästä äitiys- ja vanhempainlomien sekä hoitovapaiden vuoksi. Perhepoliittisista syistä naiset myös usein hakeutuvat vähemmän työsidonnaisiin tehtäviin.

Eläinlääkäriliiton eläinlääkäreiden hyvinvointitutkimuksen ja kuntasektorin työaikakyselyn mukaan naiseläinlääkäreiden keskimääräinen viikkotyöaika on 41 tuntia ja mieseläinlääkäreiden 44 tuntia. Keskimääräinen eläkeikä Suomessa on 61 vuotta ja keskimäärin työvuosia kertyy 34. Nämä seikat on huomioitu Eläinlääkäriliiton arviossa.

Eläinlääkäreiden nimikirjan 2000 tietojen mukaan lapsia saaneilla naiseläinlääkäreillä on keskimäärin 2,2 lasta. Keskimäärin suomalaisilla naisilla on alle 2 lasta.

Eläinlääkäriliiton selvitys vuodelta 2001 tarkastelee vuonna 1997 ja sen jälkeen valmistuneiden eläinlääkäreiden sijoittumista työelämään. Selvityksen pohjana olevaan kyselyyn vastanneista 200 eläinlääkäristä 9 % on miehiä ja 91 % naisia. Sellaisista naiseläinlääkäreistä, joille kertyi vuonna 2000 vähemmän kuin 12 työssäolokuukautta, 30 % oli äitiys- tai vanhempainlomalla.

Vastavalmistuneista lääkäreistä naisia on 68 % ja kaikista työssä olevista lääkäreistä 51 %. Suomen Lääkäriliiton 10.1.2002 tekemän työstä poissaoloa koskevan selvityksen mukaan työkäisistä työstä poissaolevista naislääkäreistä 14 % oli poissa äitiysloman, vanhempainloman, hoitovapaan tai lastenhoidon vuoksi. Mieslääkäreistä vain 0,1 % oli poissa työstä näistä syistä.

Tilastokeskuksen laskelmien mukaan naiset käyttävät aikaansa kotitöihin enemmän kuin miehet, jotka taas vastaavasti käyttävät aikaansa enemmän ansiotyöhön. Miehet käyttävät ansiotyöhön eniten aikaa 25 - 54-vuotiaana, kun taas naisilla vastaava huippu saavutetaan vasta 45 - 54-vuotiaana.

2.3 Eurooppalainen korkeakoulualue

Euroopan 29 opetusministeriä allekirjoittivat 19.6.1999 Bolognassa julistuksen Eurooppalaisesta korkeakoulualueesta. Julistuksen tavoitteena on lähentää eurooppalaisia korkeakoulujärjestelmiä toisiinsa ja helpottaa siten työvoiman liikkuvuutta Euroopan alueella. Tavoitteena on myös parantaa Euroopan korkeakoulujärjestelmän kansainvälistä kilpailukykyä.

Julistuksen mukaan Euroopan eri maissa annettavien tutkintotodistusten tulisi olla ymmärrettäviä ja vertailtavia. Tarkoituksenmukaista olisi ottaa käyttöön ECTS-järjestelmä (European Credit Transfer System) tai muu vastaava opintosuoritusten tunnustamisjärjestelmä. Julistuksessa myös todetaan, että Euroopan maiden tulisi

edistää yhteistyötä koulutuksen laadunvarmistuksessa ja luoda vertailukelpoisia laadun kriteerejä ja laadun arvioinnin metodeja.

Bolognan julistuksen mukaan korkeakoulujärjestelmiä olisi mahdollista sovittaa yhteen ottamalla käyttöön kahteen sykliin, perus- ja jatko-opintoihin, perustuva tutkintojärjestelmä. Toisen syklin tutkinto edellyttäisi ensimmäisen, normaalisti kolme vuotta kestävänsä syklin tutkinnon menestyksellistä suorittamista.

Salamancassa 29.–30.3.2001 pidetyssä kokouksessa korkeakoulujen edustajat esittivät vaatimuksensa yliopistojen autonomian kunnioittamisesta ja vastuullisesta vapaudesta.

Opetusministeriössä on 11.1.2002 asetettu työryhmä, jonka tehtävänä on mm. laatia esitys niiksi toimenpiteiksi, joita tarvitaan alakohtaisesti yliopistollisen tutkintorakenteen muuttamiseksi kaksiportaiseksi 3+2 mallin mukaisesti sekä laatia tavoitteet alemmille ja ylemmille korkeakoulututkinnoille ja yleiset suuntaviivat maisteriohjelman kehittämiseksi. Tehtävänannossa todetaan, että työryhmän tulee työssään ottaa huomioon yliopistojen omat perusopintojen ja tutkintojen kehittämissuunnitelmat sekä maisteriohjelmista tehtävän arvioinnin tulokset.

Eläinlääkärikoulutusta kehittävä työryhmä pitää tärkeänä jo tässä vaiheessa ottaa kantaa tutkintorakennemuutoksiin eläinlääkärikoulutuksessa.

2.4 Eläinlääkärikoulutuksen tasoa koskevat kansainväliset arvioinnit

2.4.1 Vuonna 1999 suoritettu arviointi

Vaikka EU:n alueella tarjottavan eläinlääketieteellisen koulutuksen arvioinnista ei ole säädetty yhteisön tasolla, on arviointityötä toteutettu osana EU:n eläinlääkärikoulutuksen neuvoa-antavan komitean työtä. Komitean toiminta on nyttemmin päättynyt. Käytännössä arvioinneista on vastannut EAEVE-yhdistys.

Ryhmä EAEVE:stä arvioi vuonna 1999 eläinlääketieteellistä tiedekuntaa todeten, että tiedekunnan eläinlääkärikoulutus vastaa hyvin EY:n direktiivissä määriteltyjä vähimmäisvaatimuksia. Koulutuksen tason arvioitiin vastaavan Euroopan johtavien eläinlääkärikoulutusta antavien yliopistojen tasoa. Arvioinnissa kiinnitettiin kuitenkin huomiota tiedekunnan niukkoihin opetusresursseihin. EAEVE:n kannan mukaisesti esimerkiksi eläinlääketieteen kliinisissä aineissa tulisi olla yksi opettaja enintään viittä opiskelijaa kohden ja muissa aineissa yksi opettaja enintään kahdeksaa opiskelijaa kohden.

2.4.2 Vuonna 2001 suoritettu arviointi

Helsingin yliopistossa on lukuvuonna 2001 - 2002 suoritettu kaikkien koulutusalojen kansainvälinen arviointi. Marraskuussa 2001 kansainvälinen asiantuntijaryhmä suoritti arvioinnin eläinlääketieteellisessä tiedekunnassa. Ryhmä vieraili eri laitoksilla, eläinsairaalassa ja Saaren yksikössä. Se tapasi dekaanin, varadekaanit, akateemista henkilökuntaa sekä perus- ja jatko-opiskelijoita. Tavoitteena oli arvioida eläinlääkärikoulutuksen laatua ja tehdä kehittämissuhteita laadun parantamiseksi.

Tammikuussa 2002 arviointiryhmä toimitti tiedekunnalle raportin arvioinnin tuloksista. Työryhmä yhtyy seuraaviin arviointiryhmän keskeisimpiin huomioihin ja pitää niitä lähtökohtina koulutuksen kehittämiseksi:

Resurssit

Eläinlääkäreiltä vaaditaan nykyisin erittäin laaja-alaista teoreettista tietoa ja käytännön kokemusta. Asiantuntijaryhmä piti tiedekunnan opetusta erittäin korkeatasoisena sekä laadukkaana siitkin huolimatta, että tiedekunnassa todettiin olevan hämmästyttävän vähän akateemista henkilökuntaa. Koulutuksen laadun säilyttämiseksi arvioitsijat näkivät, että tiedekunnalle pitää kolmen vuoden sisällä tulla vähintään 12 kokoaikaista professuuria lisää. Tällä hetkellä laatua pidetään yllä akateemisen henkilökunnan ylimääräisellä työllä ja lojaliteetilla. Kansainvälinen arviointiryhmä tutustui EAEVE:n arviointiin ja yhtyy siihen todeten, että koulutuksen nykyistä standardia on mahdotonta ylläpitää, jos henkilökuntaa ei lisätä.

Opetusohjelma

Opetusohjelmaa vahvistavina tekijöinä nähtiin siirtyminen ongelmalähtöiseen opetukseen ja hyvin organisoitu klinikkatyöskentely. Erityisesti arvioitsijat arvostavat opiskelijoiden saamaa klinikkakokemusta, jota he pitävät yhtenä Euroopan parhaimmista. Arviointiryhmä korosti, ettei klinikkatyöskentelyn taso saa heikentyä, kun opetusohjelmaa kehitetään. He myös arvioivat elintarvike- ja ympäristöhygienian kurssit erittäin laadukkaiksi.

Arvioitsijat pitivät ongelmana opetusohjelman liiallista kuormittumista. Tilanne on vaikea, koska opetettavaa tietoa on koko ajan enemmän, mutta koulutuksen pituutta ei voi lisätä. Tämä on johtanut siihen, että koulutusohjelma on ylikuormitettu ja ylittää sille asetetut opintoviikkomäärät. Tiedekunnassa laitokset päättävät itsenäisesti opetusohjelmasta, eikä tiedekunnalla ole siihen juurikaan vaikutusmahdollisuuksia. Arvioitsijat ehdottavat, että tiedekunnan roolia vahvistetaan opetusohjelman tekemisessä ja että opetusohjelmaa analysoidaan yli laitosrajojen.

Opetusta pitäisi myös keventää vähintään 10 prosentilla. Tämän voisi toteuttaa poistamalla päällekkäisyyksiä, eri laitosten yhteistyöllä ja vähentämällä luento-opetusta joissakin aineissa. Tämä antaisi opiskelijoille enemmän aikaa itsenäiseen opiskeluun ja saatujen tietojen omaksumiseen.

Lisäksi arvioitsijat totesivat, että tiedekunnasta puuttuu opetuksen laadunvarmistus. Tämä pitäisi järjestää keskitetysti tiedekunnan tasolla eikä laitoksissa. Arvioitsijat vaativat yhtenäisiä menettelytapoja ja laitoksia koskevia sääntöjä. Arviointiryhmä näki puutteita myös tilastoinnissa ja katsoi, että opiskelijoiden, tiedekuntaan pyrkivien ja henkilökunnan määriä sekä opinnoissa etenemistä kuvaavia tietoja pitäisi kerätä ja analysoida tehokkaammin. Arvioitsijat kaipasivat tietoa opiskelijoiden menestymisestä eri kursseilla. Opetuksen systemaattinen arviointi tulisi raportin mukaan ottaa käyttöön tiedekunnassa.

Koulutusta pitäisi myös kehittää siten, että opiskelijoilla olisi mahdollisuus suorittaa osa opinnoistaan ulkomailla. Tällä hetkellä opiskelijavaihto on vähäistä. Tiedekunnan pitäisi myös sopia ulkomailla suoritettujen opintojen hyväksilukemisesta ECTS-pisteystystä

apuna käyttäen. Yksi suomalainen opintoviikko vastaa yleisen laskutavan mukaan puoltatoista ECTS-pistettä.

Opetuksen ja tutkimuksen suhde arvioitiin erittäin hyväksi tiedekunnassa. Arviointiryhmä oli vaikuttanut opettajien ja tutkijoiden innostuksesta sekä siitä, miten hyvin opiskelijat otetaan mukaan tutkimusprojekteihin.

Arvioitsijat pitivät erittäin tärkeänä, että tiedekunta kehittää vahvat yhteydet Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaiseen. Tutkimuksen ja opiskelijoiden kannalta olisi hyödyllistä, jos viranomaisen sijoitettaisiin tiedekunnan läheisyyteen Viikkiin. Lisäksi arvioitsijat painottivat, että tiedekunnan pitäisi vahvistaa tutkimustaan ja opetustaan eläinlääketieteen kansanterveysalueella (Veterinary Public Health). Tämä pitäisi sisällyttää kuudennen lukuvuoden opetusohjelmaan. Arviointiryhmä näki, että tämän alan tuntemus antaa opiskelijoille hyvän perustan uralle esimerkiksi elintarviketurvallisuusviranomaisen palveluksessa.

Oppimisympäristö

Arviointiryhmä piti tiedekunnan opetusilmapiiriä sekä opettajien ja opiskelijoiden välistä suhdetta avoimena ja ystävällisenä. Tähän vaikuttaa tiedekunnan pienuus ja opiskelijoiden vahva motivaatio. Arvioitsijat totesivat opiskelijoiden saavan neuvoa ja ohjausta akateemisissa asioissa. He totesivat, että opiskelijatuutorointi toimii varsin hyvin opiskelijoiden motivaation ansiosta, mutta että tiedekunta ei tarjoa opinto-ohjausta opiskelijoille. Vaikka opiskelijat ovatkin motivoituneita, on koulutus silti heille erittäin vaativa. Opiskelijat väistämättä kohtaavat opiskelun aikana joko henkilökohtaisia tai koulutusta koskevia ongelmia.

Opetus

Arviointiryhmä piti erittäin myönteisenä sitä, että opetusta on kehitetty ongelmalähtöisempään suuntaan. Arvioitsijat kannustivat tiedekuntaa siirtymään yhä ongelmalähtöisempään opetukseen, mutta painottivat, että siirtymisen pitää tapahtua harkitusti. Opiskelijoita pitää ohjata uuteen oppimistyyliin ja opettajilla pitää olla aikaa

suunnitella opetusta uudella tavalla. Tämä on vaikeaa nykyisessä tilanteessa, jossa opetusresurssit ovat vähäiset.

Arvioitsijoiden mukaan koulutusohjelman rakenne ja sisältö on muotoiltava sellaisiksi, että eläinlääkärin tutkinto on korkeatasoinen ja antaa opiskelijoille valmiudet toimia eläinlääkäreinä ja kehittää työssä omaa osaamistaan. Koulutukseen tulee sisällyttää ongelmalähtöistä opetusta, itsenäistä opiskelua ja tutkimuksiin liittyviä syventäviä opintoja. Opiskelijoiden arviointia pitää kehittää vastaamaan opetuksen kehitystä. Tenteissä tulisi arvioida opiskelijan kykyä soveltaa tietoa eikä pelkkää yksityiskohtien muistamista.

Arviointiryhmän kehittämisehdotusten mukaan tiedekunnan tulee:

- lisätä henkilökuntaa kolmen vuoden sisällä 12 professuurilla
- vähentää opetusta vähintään 10 % poistamalla päällekkäisyydet ja tekemällä yhteistyötä kaikilla tasoilla
- perustaa komitea joka arvioi, valvoo ja koordinoi opetusohjelmaa tiedekunnan tasolla
- parantaa opetuksen ja oppimisen laadunvarmistusta kehittämällä tilastointimenetelmiä
- tarjota opiskelijoille opinto-ohjausta
- tarkasti valvoa erikoistumisohjelman kehittämistä
- selvittää mahdollisuudet toteuttaa vuoden pituinen master-ohjelma, joka voisi sisältää erikoistumisen
- vahvistaa ambulatorista hevosopetusta
- järjestää kuudennen vuosikurssin opiskelijoille ympäristöterveydenhuollon kurssi (Veterinary Public Health) ”pellolta pöytään” -konseptin puitteissa
- varmistaa hyvät yhteydet Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaiseen (European Food Safety Authority)
- kehittää ja palkita opetushenkilökunnan pedagogisia taitoja

2.5 ETA-valtioiden ulkopuolella tutkintonsa suorittaneiden eläinlääkäreiden laillistamiseen liittyvät ongelmat

2.5.1 Koulutuspaikkojen riittävyys ja tasokoe

Eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain mukaan maa- ja metsätalousministeriön on myönnettävä ammatinharjoittamisoikeus ETA-valtioiden ulkopuolella eläinlääkäriin tutkinnon suorittaneille EU-valtioiden kansalaisille, jotka ovat osoittaneet täyttävänsä ministeriön säätämät pätevyysvaatimukset. Muiden kuin ETA-maiden kansalaisille ministeriö voi samoin perustein myöntää ammatinharjoittamisoikeuden.

ETA-valtioiden ulkopuolella tutkintonsa suorittaneet ovat 1990-luvun alusta lähtien päässeet täydentämään opintojaan ainoastaan tasokokeen kautta. Tällä hetkellä tiedekuntaan valitaan vuosittain viisi parasta valintakokeen hyväksytysti suorittanutta uutta opiskelijaa. Hakijoita on ollut vuosittain vaihtelevasti alle kymmenen, joista tiedekuntaan on valittu 0 - 3 hakijaa.

Varsin monelle hakijalle tasokoe on osoittautunut liian korkeaksi kynnykseksi. Tasokokeen kysymykset perustuvat ennalta ilmoitettuihin teoksiin, joiden sisältämät asiat kuuluvat eläinlääketieteen perusopetukseen kaikissa maissa. Vuosina 1995 - 2001 tasokokeessa on hylätty 0 - 100 % hakijoista.

Taulukko 5 ETA-alueen ulkopuolella tutkinnon suorittaneet hakijat 1995 - 2001

Vuosi	Hakeneet	Valitut	Hylätyt	Hylätyt %
1995	2	2	0	0
1996	2	0	2	100
1997	6	1	5	83
1998	9	0	9	100
1999	7	2	5	71
2000	8	3	5	63
2001	4	3	1	25

Jos tasokokeen hyväksytysti suorittaneiden määrä ylittäisi tarjolla olevat opiskelupaikat, ei osa tasokokeen läpäisseistä voisi itsestään riippumattomista syistä osoittaa täyttävänsä säädettyjä pätevyysvaatimuksia ja saada tutkintoaan lain mukaisesti tunnustetuksi. Tilanne olisi sekä EY:n että Suomen lainsäädännön vastainen.

2.5.2 Lisäopintojen sisältö

Nykytilanteessa jokainen ETA-valtion ulkopuolella tutkintonsa suorittanut, laillistusta hakeva eläinlääkäri suorittaa pakollisina lisäopintoina Suomen eläinlääkintälainsäädäntöön liittyvät opinnot. Muilta osin lisäopintojen laajuus on jokaisen oppiaineen esimiehen harkinnassa. Käytännössä lisäopinnot kuitenkin kattavat usein lähes koko eläinlääketieteen lisensiaatin tutkinnon, sillä eläinlääketieteellinen tiedekunta pyrkii antamaan laillistusta hakeville opiskelijoille suomalaista eläinlääketieteen lisensiaatin tutkintoa vastaavan koulutuksen.

Suomen ja EY:n lainsäädäntö ei kuitenkaan edellytä kolmannessa maassa tutkintonsa suorittaneen eläinlääkäriin opintojen vastaavuutta suomalaisten opintojen kanssa vaan hänen ammatillisen pätevyytensä vastaavuutta suomalaisen eläinlääketieteen lisensiaatin tutkinnon kanssa. Ammatillisen pätevyyden vastaavuutta arvioitaessa suurimmat puutteet ovat käytännössä olleet lähinnä kliinisissä aineissa ja elintarvikehygieniassa. Vaikka näiden aineiden sekä suomalaisen lainsäädännön opinnot ovatkin yleensä välttämättömiä riittävän pätevyyden saavuttamiseksi, tulisi vaadittavien lisäopintojen muilta osin ottaa mahdollisimman yksilöllisesti huomioon ne osat asianomaisen suorittamasta tutkinnosta ja ammattikokemuksesta, joiden voidaan katsoa olevan verrattavissa suomalaisiin vaatimuksiin. Nykyjärjestelmää tulisikin muokata kevyemmäksi ja joustavammaksi ottaen kuitenkin huomioon, että täydennysopintoja suorittavat vaativat usein yksilöllisempää ohjausta kuin eläinlääketieteen lisensiaatin tutkintoa suorittavat opiskelijat.

2.5.3 Kielitaidon varmistaminen

Käytännössä kielitaito on ollut merkittävä este ulkomailta muuttaneiden eläinlääkäreiden laillistamiselle. Työvoimatoimistoon työnhakijoiksi ilmoittautuneille maahanmuuttajille on järjestetty kielikoulutusta osana työministeriön rahoittamaa kotouttamiskoulutusta. Opetushallituksen vuonna 2001 vahvistamassa suosituksessa aikuisten maahanmuuttajien kotouttamiskoulutuksesta asetetaan kunkin maahanmuuttajan osalta tavoitteeksi 40 opintoviikon eli noin vuoden mittainen kotouttamiskoulutus. Käytännössä työministeriön resurssit ovat kuitenkin riittäneet vain keskimäärin 20 opintoviikon mittaisen koulutuksen rahoittamiseen.

2.5.4 Resurssit

Yliopistolain (645/1997) mukaan korkeakoulututkintoon johtava koulutus on maksutonta. ETA-valtioiden ulkopuolella tutkintonsa suorittaneiden eläinlääkäreiden lisäopinnot Suomessa eivät ole tutkintoon johtavaa koulutusta vaan täydennyskoulutusta. Täydennyskoulutuksesta perittävistä maksuista yliopisto voi valtion maksuperustelain (150/1992) sekä yliopistojen eräistä suoritteista perittävistä maksuista annetun opetusministeriön asetuksen (1317/2001) mukaan päättää liiketaloudellisin perustein. Tällä hetkellä Helsingin yliopisto ei peri lisäopintoja suorittavilta eläinlääkäreiltä erillisiä maksuja.

Ulkomailla tutkintonsa suorittaneet täydennysopiskelijat opiskelevat yhdessä suomalaisten opiskelijoiden kanssa. Ulkomaiset opiskelijat tarvitsevat kieliongelmineen usein opettajakunnan erityishuomiota. Opettajaresurssien puutteen ja ryhmäkokojen suuruuden aiheuttamia paineita on nähtävissä varsinkin kliinisten aineiden ja elintarvikehygienian opintojaksojen opetuksessa. Tiedekunnan mukaan tämänhetkinen opettajamäärä ei riitä, vaikka täydennyskoulutuksesta perittäisiinkin kuulustelu- tai muita maksuja.

Voimavarojen riittämättömyyteen vaikuttaa se, että eläinlääketieteellinen tiedekunta joutuu järjestämään kaikkien täydennyskoulutukseen hyväksytyjen eläinlääkäreiden harjoittelun tiedekunnan yhteydessä toimivassa eläinsairaalassa, joka on ainoa

eläinsairaala Suomessa. Toisin kuin lääketieteellisen ja hammaslääketieteellisen koulutuksen osalta, valtio ei korvaa eläinlääketieteelliseen koulutukseen liittyvästä harjoittelusta aiheutuvia kustannuksia niin sanottuina erityisvaltionosuuksina.

Tulevia tarpeita arvioitaessa on otettava huomioon ETA-valtioiden ulkopuolisissa maissa opiskelevien suomalaisten määrän kasvu. Tällä hetkellä esimerkiksi Tartossa ja Budapestissa on yhteensä 39 eläinlääkärin tutkintoa suorittavaa suomalaista opiskelijaa, joista merkittävä osa luultavasti tulee tutkinnon suoritettuaan Suomeen hakemaan laillistusta.

3 TYÖRYHMÄN EHDOTUKSET

3.1 Eläinlääkärikoulutuksen kehittäminen

3.1.1 Koulutuksen yleiset tavoitteet

Työryhmä katsoo, että eläinlääketieteellisen koulutuksen tulee antaa opiskelijalle valmiudet toimia eläinten, ihmisten ja ympäristön terveyden ja hyvinvoinnin hyväksi. Koulutuksen tulee antaa valmiudet erityisesti eläinlääkäriin tehtäviin sekä itsenäiseen eläinlääkäriin ammatin harjoittamiseen. Eläinlääkäriksi valmistuvilla tulee olla hyvät kliiniset valmiudet ja valmiudet elintarvikevalvontaan. Heillä tulisi myös olla kyky itsenäiseen ja kriittiseen ratkaisujen tekoon sekä tiedon hankintaan ja uuden tiedon hyödyntämiseen ja tuottamiseen. Eläinlääkäriksi opiskelevien pitäisi lisäksi koulutuksen aikana saavuttaa työtehtävien kuten potilastilanteiden kannalta riittävät viestintätaidot.

Eläinlääketieteellinen koulutus tulee kytkeä tieteelliseen tutkimukseen. Peruskoulutuksen tulee antaa valmiudet sekä tieteelliseen että ammatilliseen jatkokoulutukseen. Eläinlääkäriin ammatin harjoittamisesta annetun lain perusteella edellytetään eläinlääkäriltä työelämässä tarvittavien tietojen ja taitojen pitämistä ajan tasalla. Eläinlääketieteen nopean kehityksen vuoksi elinikäisen oppimisen periaatetta tulee toteuttaa käytännössä hyvin organisoidun täydennyskoulutuksen avulla. Eläinlääkärikoulutukseen ohjatut voimavarat antavat yhteiskunnalle parhaan tuoton vain, kun myös jatko- ja täydennyskoulutuksesta huolehditaan.

3.1.2 Tutkintorakenteen kehittäminen

Tällä hetkellä eläinlääketieteen alalla ei ole välitutkintoa. Määrättyjen 80 opintoviikon jälkeen eläinlääketieteen opiskelijalle tosin voidaan myöntää kandidaatin arvo. Työryhmän mukaan kandidaatin tutkinnon lisääminen eläinlääketieteen alan tutkintojärjestelmään voisi helpottaa opintojen jaksottamista ja mahdollisesti myös toimia

opiskelijoita motivoivana välitavoitteena. Ongelmana välitutkinnossa on, että se ei anna ammatinharjoittamista koskevien säädösten mukaan pätevyyttä harjoittaa eläinlääkäriä ammattia. Ammatinharjoittaminen on tällä hetkellä mahdollista viidennen opiskeluvuoden jälkeen, jolloin opiskelija saa oikeuden väliaikaiseen eläinlääkäriä ammatin harjoittamiseen. Saadessaan tämän oikeuden eläinlääketieteen opiskelijan koulutuksen taso vastaa laajuudeltaan lähinnä suomalaisen maisterin tutkinnon tasoa. Vasta eläinlääketieteen lisensiaattien on mahdollista laillistua eläinlääkäreiksi.

Kaksiportaiseen tutkintorakenteeseen siirtymisen yhtenä tavoitteena on edistää kansainvälistä liikkumista. Jotta tämä tavoite toteutuisi eläinlääketieteen alalla, eläinlääketieteen kandidaatin tutkinnolle pitäisi työryhmän mukaan sopia yhdenmukaiset kriteerit Euroopan tasolla. Työryhmän mukaan pohjoismaisella tasolla on ehkä mahdollista sopia yhtenäisistä eläinlääketieteen kandidaatin tutkinnon tutkintovaatimuksista esimerkiksi Nova-hankkeen puitteissa.

Liikkuminen eläinlääketieteen ja muiden suomalaisten koulutusohjelmien välillä on vaikeaa koulutusalojen välisten suurten erojen vuoksi, eikä kandidaatin tutkinto toisi tähän muutosta. Liikkuminen ei ole helppoa edes toisiaan lähellä olevien lääketieteellisten alojen välillä. Ei ole todennäköistä, että esimerkiksi lääketieteen ja eläinlääketieteen kandidaatin tutkinnot vastaisivat toisiaan siinä määrin, että lääketieteen kandidaatti voisi siirtyä opiskelemaan eläinlääketieteen lisensiaatin tutkintoa tai päin vastoin.

Eläinlääketieteen koulutusta on kehitetty viime vuosina integroidun opetuksen suuntaan ongelmakeskeistä lähestymistapaa korostaen. Aineita ei enää opeteta erillisinä kokonaisuuksina, vaan ne on nivottu muihin aineisiin opetettavan asiakokonaisuuden mukaan. Jos eläinlääketieteen alalle vakiinnutettaisiin kandidaatin tutkinto, koulutuksessa jouduttaisiin palaamaan ainekeskeiseen opetukseen. Muuten kandidaatin tutkintoa suorittavat eivät ehtisi omaksua perustietoja kaikilta eläinlääketieteen osa-alueilta kolmessa tai neljässä vuodessa.

Työryhmä katsoo, että eläinlääkärikoulutuksen jakamisessa kahteen sykliin olisi sekä hyötyjä että ongelmia. Kysymys välitutkinnon asemasta on laajalti yhteinen muiden lääketieteen alojen kanssa, mistä syystä linjanvedot asian suhteen tulisi tehdä yhdessä

muiden lääketieteen alojen kanssa. Vaikka kandidaatin tutkinto lisättäisiin eläinlääketieteen alan tutkintorakenteeseen, eläinlääketieteen opiskelijoiksi valittujen tulisi edelleen saada opiskeluoikeus eläinlääketieteen lisenssiaatin tutkintoon saakka.

Eläinlääketieteen lisenssiaatin tutkinto tulisi työryhmän mielestä säilyttää yhtenäisenä siten, että kaikki lisenssiaateiksi valmistuvat saisivat voimassa olevien säädösten mukaisen oikeuden harjoittaa eläinlääkärin ammattia. Tämä kanta saa tukea myös opiskelijoilta, jotka kokevat tarvitsevat laajaa koulutusta eivätkä halua linjajakoa.

Työryhmä ei kannata ajatusta siitä, että eläinlääketieteen lisenssiaatin tutkinnon suorittaneiden tulisi suorittaa lääkäreiksi laillistuvien tapaan erillinen orientoitumisvaihe ennen ammatinharjoittamisoikeuden saamista. Työryhmän mielestä orientoivaan koulutusvaiheeseen sisältyisi paljon ongelmia kuten riittämätön ohjaus. Orientoiva vaihe ei liioin riittävästi palvelisi opiskelijan tavoitteita. Orientoivan vaiheen paikkoja ei todennäköisesti myöskään riittäisi kaikille halukkaille. Osa opiskelijoista siirtyisi suoraan tutkijan uralle, jolloin ammatinharjoittamisoikeus jäisi kokonaan saamatta. Eläinlääkäreiden toimintaa ja ammattiin orientoitumista ei voi verrata lääkäreihin, jotka toimivat työelämässä usein ryhmässä, kun taas eläinlääkärit joutuvat usein toimimaan ammatissaan yksin.

1. Työryhmä ehdottaa, että eläinlääketieteen alalla olisi jatkossakin yksi yhtenäinen eläinlääketieteen perustutkinto, eläinlääketieteen lisenssiaatin tutkinto. Kaikkien sen suorittaneiden tulisi saada säädösten mukainen oikeus harjoittaa eläinlääkärin ammattia.
2. Työryhmä katsoo, että koska eläinlääketieteen kandidaatin tutkinnon suorittaneet eivät voisi saada kelpoisuutta harjoittaa eläinlääkärin ammattia, olisi välitutkinnon lisääminen eläinlääketieteen alan tutkintorakenteeseen työelämän kannalta epätarkoituksenmukaista. Välitutkinto kuitenkin jäsentäisi opintoja ja voisi helpottaa eläinlääketieteen opiskelijoiden kansainvälistä liikkuvuutta. Koska kysymys välitutkinnon asemasta on laajalti yhteinen kaikille lääketieteen aloille, työryhmä ehdottaa, että sitä koskevat ratkaisut tehdään yhdessä muiden lääketieteen alojen kanssa. Vaikka kandidaatin tutkinto lisättäisiin eläinlääketieteellisiin tutkintoihin, eläinlääketieteen

opiskelijoiksi valittujen tulisi edelleen saada opinto-oikeus lisenssiaatin tutkintoon saakka.

3.1.3 Koulutuksen pituus ja opintojen mitoitus

Nykyisen opetussuunnitelman mukaan eläinlääketieteen lisenssiaatin tutkinto voidaan suorittaa kuudessa vuodessa (tutkinnon laajuus on 220 opintoviikkoa). Opetusohjelman nykyinen tiiviys puoltaisi laajempaakin opiskeluaikaa, mutta tulevan koulutuksen suunnittelussa on toisaalta syytä poistaa joitakin päällekkäisyyksiä ja keskittyä opetuksessa kaikkein olennaisimpiin asioihin.

Muissa Pohjoismaissa eläinlääkärikoulutus kestää koulutusohjelmien mukaan viisi ja puoli vuotta. Työryhmä katsoo, että suomalaisen eläinlääkärikoulutuksen tulisi olla vähintään tämän mittainen. Työryhmän enemmistön mukaan koulutuksen tulisi kestää kuusi vuotta, sillä koulutusohjelma on jo nykyisinkin rankka ja monien opiskelijoiden on vaikea saada suoritettua opintojaan opetussuunnitelman mukaisessa ajassa. Tiedekunnan liikkumavara opintojen suunnittelussa on myös rajallinen siitä syystä, että laaja-alaisen koulutuksen vaatimukset ovat viime vuosina kasvaneet ja EU:n tutkintodirektiivin ohjaus koulutuksen sisällön suhteen on varsin tiukka. Suomessa ja muissa Pohjoismaissa on myös nähty tarpeelliseksi lisätä valinnaisuutta eläinlääketieteen koulutuksessa. Pohjoismaista Nova-yhteistyötä kehitetään parhaillaan siten, että valinnaisia opintoja voisi suorittaa helposti myös muissa maissa. Valintamahdollisuuksien järjestäminen ei ole mahdollista, jos opetusohjelmasta ei löydy tähän riittävää väljyyttä.

Suomessa opintojen mitoituksen perustana on opintoviikko. Opintoviikolla tarkoitetaan arvioitua opiskelijan keskimääräistä 40 tunnin työpanosta opintojen tavoitteiden saavuttamiseksi. Työryhmä on harkinnut mahdollisuutta siirtyä ECTS-järjestelmään eläinlääketieteen opintojen mitoittamisessa. ECTS-järjestelmä on Euroopan komission luoma opintosuoritusten mitoitusjärjestelmä, jonka tarkoituksena on mahdollistaa opintosuoritusten siirto maasta toiseen sekä helpottaa eri EU- ja ETA-maiden koulutusjärjestelmien läpinäkyvyyttä ja vertailtavuutta.

ECTS-mitoituksen perustana olevat ECTS-pisteet mittaavat sitä opiskelijan työmäärää, jonka jokaisen kurssin suorittaminen edellyttää suhteessa siihen työmäärään, joka tarvitaan koko lukuvuoden opintojen suorittamiseen. Yhden lukuvuoden opinnot vastaavat 60 ECTS-pistettä. Kun suomalaisten yliopistojen lukuvuosi kestää 40 viikkoa eli lukuvuoden opinnot vastaavat kalenteripohjaista opintoviikkojärjestelmää soveltaen 40 opintoviikkoa, voidaan suomalaiset opintoviikot muuntaa ECTS-pisteiksi helposti käyttämällä kerrointa 1,5. Toisaalta Suomessa suoritusten muuntamista koskeva käytäntö on melko kirjavaa, sillä kertoimen 1,5 lisäksi ovat eräillä aloilla käytössä muun muassa kertoimet 1,875, 2 ja 3. ECTS-ohjeiden (ECTS-käyttöopas 31.3.1998, Euroopan komissio) mukaan ECTS-pisteet tulisi määrittää tutkinnon suorittamiselle määritellyn ajan mukaan eikä sen mukaan, mikä on tutkinnon kesto paikallisilla opiskelijoilla.

Jos eläinlääkärikoulutuksen nykyinen laajuus 220 opintoviikkoa muunnetaan ECTS-pisteiksi kertoimen 1,5 avulla, saadaan 330 ECTS-pistettä. Jos kuitenkin lähdetään siitä, että eläinlääkärikoulutus kestää kuusi vuotta, tulisi koulutuksen laajuudeksi ECTS-järjestelmän periaatteita soveltaen 360 ECTS-pistettä. Ero ei johdu ECTS-järjestelmästä vaan siitä, että ylempien korkeakoulututkintojen suoritusajat eivät ole nykyisinkään yhteneviä opintoviikkoina ilmoitetun tutkinnon laajuuden kanssa. Esimerkiksi maisterin tutkinnon yleisin kesto on asetusten mukaan viisi vuotta, vaikka 160 opintoviikon mittainen tutkinto olisi opintoviikon määritelmän mukaisesti nelivuotinen.

Työryhmä on yksimielinen siitä, että siirtyminen yhteiseurooppalaiseen opintosuoritusten mitoitussjärjestelmään on tarpeellista. ECTS-järjestelmä vaatii kuitenkin kehittämistä ennen kuin sitä voidaan käyttää suomalaisten opintosuoritusten mitoituksen perustana. Mitoituksessa olevat nykyiset erot ja ongelmat eivät poistu eikä järjestelmästä tule Euroopan alueella yhtenäistä, jos nykyiset opintoviikot muunnetaan kaavamaisesti ECTS-pisteiksi kertoimien avulla.

3. Työryhmä katsoo, että eläinlääkärikoulutuksen pituuden tulisi olla vähintään viisi ja puoli vuotta. Työryhmän enemmistö katsoo, että koulutuksen tulisi kestää kuusi vuotta.
4. Työryhmä katsoo, että opintojen mitoituksen perustaksi tarvitaan toimiva yhteiseurooppalainen mitoitussjärjestelmä.

5. Työryhmä ehdottaa, että tiedekunnassa käynnistetään koulutusohjelman sisällön ja mitoittamisen suunnittelu- ja kehittämishanke. Hankkeessa selvitetään, voidaanko opinnot järjestää siten, että tutkinto suoritetaan kokonaisuudessaan viidessä ja puolessa vuodessa laadun ja osaamisen laskematta.

3.1.4 Koulutuksen sisältö ja oppimisympäristö

Opetusohjelma

Tiedekunnassa vuonna 2001 toteutetun opetuksen ja koulutuksen arviointiprosessista saadun palautteen perusteella voidaan todeta, että nykyinen koulutusohjelma on ylikuormittunut. Opiskelijoille ei jää riittävästi aikaa itsenäiseen opiskeluun ja ajatteluun.

Tutkinnon osia pitäisi käydä läpi ja keskustella opetustavoista ja -tavoitteista. Jatkuva henkilökunnan ja resurssien puute hidastaa kuitenkin tätä prosessia. Nykyisellään kenelläkään tiedekunnassa ei ole mahdollisuuksia perehtyä tutkintoon kokonaisuutena tai sen kehittämiseen. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä opintojen mitoituksen tarkistamiseen muun muassa yhteen opintoviikkoon vaadittavan työajan arvioimiseksi. Opetettavia asioita pitää jollakin tavalla pystyä vähentämään. Tämän toteuttamiseksi tiedekunnan roolia opetusohjelman laatimisessa pitää vahvistaa ja annettua opetusta pitää vähentää kymmenellä prosentilla.

Opetusohjelmaan sisältyy 11 opintoviikkoa valinnaisia kursseja. Tällä hetkellä tiedekunnan valinnaisten kurssien tarjonta on ollut vähäinen muun muassa opettajaresurssien vähyydestä johtuen. Jotta eläinlääketieteen opiskelijoiden olisi mahdollista suunnata opintojaan enemmän kiinnostustensa mukaisesti, valinnaisten kurssien määrä pitäisi pystyä lisäämään. Opiskelijoille pitäisi myös tiedottaa mahdollisuudesta suorittaa valinnaisia kursseja toisissa tiedekunnissa.

Eläinlääketieteen opetusohjelman mukaan opintoviikot kertyvät eri lukuvuosina epätasaisesti. Opiskelija voi suorittaa ensimmäisenä opiskeluvuonna 28,8 opintoviikkoa, toisena 38 opintoviikkoa, kolmantena 27 opintoviikkoa, neljäntenä 33,2 opintoviikkoa,

viidentenä 43,25 opintoviikkoa ja kuudentena 49,75 opintoviikkoa. Tähän sisältyvät sekä valinnaiset että syventävät opinnot. Työryhmä mukaan opetusohjelmaa tulisi uusita siten, että opintoviikot jakautuisivat tasaisemmin eri lukuvuosille. Opetusohjelmaa tiivistettäessä kurseja tulisi aikaistaa, jotta opiskelijat pystyisivät suorittamaan ensimmäisinä opiskeluvuosina enemmän opintoviikkoja kuin mikä on mahdollista nykyisen opetusohjelman puitteissa.

Työryhmä katsoo, ettei asetuksella tulisi enää asettaa tavoitteita erikseen kullekin opintokokonaisuudelle, vaan että tämän sijasta tiedekunta määrittäisi opintojaksojen osaamistavoitteet.

6. Työryhmä ehdottaa, että opetusohjelmaa uusitaan siten, että opintoviikot jakautuvat tasaisemmin joka lukuvuodelle.
7. Työryhmä ehdottaa, että annettua opetusta kevennetään kansainvälisten arviointien edellyttämällä tavalla ja että tiedekunnassa tarkistetaan, että kurssisisällöt eivät ylitä kurssille asetettuja opintoviikkomääriä.
8. Työryhmä ehdottaa, että tiedekunta määrittää opintojaksoille osaamistavoitteet.

Oppimisympäristö

Opetuksessa on lähdettävä siitä, että opiskelija ottaa itse vastuun oppimisestaan. Hänen täytyy kuitenkin jatkuvasti saada ohjausta ja palautetta uurastuksestaan. Tavoitteena on, että opiskelija kykenee arvioimaan omaa oppimistaan ja työnsä laatua, ymmärtää oman osaamisensa rajat ja samalla sitoutuu kehittämään itseään koko työuransa ajan.

Luento-aika tulisi käyttää vaikeiden asioiden selvittämiseen. Jos luentoja käytetään vain yleisen tiedon jakamiseen, aiheuttaa se ainoastaan passiivista muistiinpainamista eikä kannusta itsenäiseen tiedonhankintaan kuulustelun jälkeen. Luento-opetusta on vähennettävä. Luennoilta vapautuvan ajan opiskelija voi käyttää esimerkiksi omaan työskentelyyn ja hankittujen tietojen sisäistämiseen ja kertaamiseen. Luento-opetuksen sijaan tulisi entistä enemmän ottaa käyttöön vaihtoehtoisia ongelmanratkaisuun perustuvia opetusmuotoja: keskusteluja,

ryhmätöitä, seminaareja ja potilasdemonstraatioita. Suullista ja kirjallista esitystä tulisi harjoitella ja hioa läpi koko opiskeluajan.

Ongelmalähtöisen opetuksen täysimittainen ja puhdasoppinen toteuttaminen ei liene tarkoituksenmukaista tiedekunnassa, jossa opettajaresurssit ovat alimitoitettut. Resurssien puute hankaloittaa merkittävästi opettajien työtä lisäävää uudistusten valmistelua sekä estää paljon opettajaresursseja käyttävien opetusmenetelmien systemaattisen soveltamisen. Joiltakin eläinlääketieteen osa-alueilta tiedekunnassa on erittäin vähän asiantuntemusta, minkä vuoksi näillä aloilla joudutaan turvautumaan tiedekunnan ulkopuolisiin opettajiin. Perinteisen luento-opetuksen poissulkeminen vaikeuttaa ulkopuolisten opettajien hyödyntämistä. Myöskään Viikkiin suunnitellut uudet tilat eivät riitä koko opetusohjelman toteuttamiseen pienryhmäopetuksena.

Ongelmalähtöinen opetus soveltuu erinomaisesti yhdeksi opetusmenetelmäksi muiden joukossa. Ongelmalähtöisen opetuksen hyvänä puolena voidaan pitää sitä, että se lisää opiskelijoiden omatoimisuutta tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja tuottamisessa, kehittää vuorovaikutustaitoja ja ryhmässä työskentelyn taitoja sekä lisää opetuksen kokonaisvaltaisuutta, kun kohteena olevaan asiakokonaisuuteen yhdistetään kaikki oleelliset näkökulmat ja kohde liitetään aikaisempaan tietämykseen. Ongelmalähtöisen oppimisen prosessi muistuttaa tutkimusongelman työstämistä, mikä edesauttaa tiedekunnan tavoitetta painottaa tutkimuksellisia seikkoja opetuksessa.

9. Työryhmä ehdottaa, että tiedekunnassa kehitetään ongelmalähtöistä opetusta yhtenä opetusmenetelmänä.

Koulutussuunnittelu

Tiedekunnassa toimii koulutussuunnittelutoimikunta, jossa ovat edustettuina opiskelijoiden ja opettajien edustajat ja jonka sihteerinä toimii tiedekunnan opintosihteerin. Työryhmä ehdottaa, että koulutussuunnittelutoimikunnan merkitystä vahvistetaan. Koulutussuunnittelutoimikunnan tehtävinä olisivat tiedekunnan opetustehtävään liittyvien strategisten linjausten seuranta ja valmistelu, opetuksen suunnittelun tukeminen, opetussuunnitelman eri osioiden strategisen integroinnin suunnittelu koordinoinnin parantamiseksi käytännön opetustyössä, opintojen ohjauksen kehittäminen, tiedekunnan

laadunvarmistusjärjestelmän kehittäminen sekä sen osana tiedekunnan opetuksen ja oppimisen arviointien valmistelu, seuranta ja tulosten hyödyntämisen suunnittelu.

10. Työryhmä ehdottaa, että tiedekunnassa vahvistetaan koulutussuunnittelu- toimikunnan merkitystä ja että tiedekunta edelleen kehittää laadunvarmistusjärjestelmäänsä tavoitteenaan kokonaisvaltainen laatu järjestelmä.

Opinto-ohjaus

Kansainvälinen arviointiryhmä piti tiedekunnan opetusilmapiiriä sekä opettajien ja opiskelijoiden välistä suhdetta avoimena ja ystävällisenä. Arvioitsijoita huolestutti silti järjestetyn opinto-ohjauksen puuttuminen tiedekunnasta. Työryhmä toteaa kansainvälisen arvioinnin ja opiskelijapalautteen perusteella, että opintoneuvontaa täytyy lisätä tiedekunnassa. Opinto-ohjauksesta vastaavan henkilön tulisi tuntea annettava opetus ja toimia läheisessä yhteistyössä opiskelijoiden ja opettajien kanssa. Tämän vuoksi olisi perusteltua, että laitoksille perustettaisiin opinto-ohjauksesta vastaavien opettajien virat. Näin tiedonkulku opettajien ja opiskelijoiden välillä toimisi joustavasti ja mahdollistaisi hyvän opinto-ohjauksen.

11. Työryhmä ehdottaa, että tiedekunta kehittää opintojen ohjausta soveltaen Korkeakoulujen arviointineuvoston käynnistämän Opintojen ohjaus korkea- kouluissa -arviointiprojektin tuloksia ja suosituksia (Korkeakoulujen arviointineuvoston julkaisuja 13:2001).
12. Työryhmä ehdottaa, että tiedekunnan kullekin laitokselle perustetaan opintojen ohjauksesta vastaavien opettajien virat.

Täydennyskoulutus

Koska eläinlääketieteellinen tiedekunta on ainoa ja näin koko maata palveleva yliopisto- tasoinen eläinlääketieteen koulutusyksikkö, se panostaa täydennyskoulutukseen yliopistoilta edellytetyn alueellisen vaikuttavuuden lisäämiseksi.

Työryhmä ehdottaa täydennyskoulutuksen tehostamiseksi seuraavaa:

13. Tiedekunnan tulisi kutsua koolle täydennyskoulutusneuvottelukunta, johon valittaisiin tiedekunnan edustajien lisäksi Helsingin yliopiston Aikuiskoulutuskeskuksen Länsi-Uudenmaan täydennyskoulutuslaitoksen, maa- ja metsätalousministeriön, Suomen Eläinlääkäriliiton ja Fennovet Oy:n edustajat. Näin käytännössä kaikki eläinlääkäreille täydennyskoulutusta tarjoavat osapuolet olisivat mukana. Neuvottelukunta kartoittaisi täydennyskoulutuksen tarpeen ja tarjonnan kattavuuden sekä tekisi suunnitelman täydennyskoulutuksen koordinoinnista ja työnjaosta.
14. Tiedekunta osallistuisi täydennyskoulutuksen tarjontaan vain siltä osin kuin peruskoulutuksen valinnaisiin opintoihin ja jatkokoulutukseen tuotettavat lyhytkurssit soveltuvat samanaikaisesti täydennyskoulutuskursseiksi. Tiedekunnalla on hyviä kokemuksia tämänkaltaisesta kurssitarjonnasta sekä tuotantoeläinten että seuraeläinten terveydenhuoltoa ja sairauksia koskevilta kursseilta.
15. Tiedekunta toteuttaisi eläinlääkäreiden täydennyskoulutussuoritusten rekisteröintiin liittyvän hankkeen, jonka kautta yksittäisen eläinlääkärin elinikäinen oppiminen voisi muodostua tavoitteellisemmaksi ja suunnitelmien seuranta dokumentoituisi valtakunnallisesti vertailukelpoisella tavalla. Hankesuunnittelua ei ole vielä aloitettu.

Erikoistumiskoulutus

Erikoistumiskoulutukseen on ilmoittautunut odotettua runsaammin opiskelijoita erikoistumisen osa-alueilta. Koulutuksen järjestämisen kannalta erityisesti pieneläimiin erikoistuva ohjelma on muodostumassa ongelmaksi, sillä huhtikuuhun 2002 mennessä koulutukseen on ilmoittautunut yhteensä jo 24 opiskelijaa. Tiedekunnalle ei ole osoitettu riittävästi opettajaresursseja erikoistumiskoulutuksen ohjaamiseen ja toteuttamiseen. Maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintähuollon määrärahasta momentilta 30.04.25 on maksettu seitsemän erikoiseläinlääkäriskoulutuksen harjoitteluviran palkkauskustannukset. Viroista yksi on voitu osoittaa pieneläinsairauksien erikoisalalle. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla on yksi harjoitteluvirka.

16. Työryhmä ehdottaa, että pieneläinsairauksien erikoistumiskoulutuksen harjoitteluvirkoja perustetaan lisää. Käynnistetään selvitykset rahoituksen järjestämiseksi.

Tutkijakoulutus

Eläinlääketieteen alan opettajien ja tutkijoiden riittävän määrän turvaamiseksi eläinlääketieteellistä tutkijakoulutusta on voimakkaasti tehostettava. Työryhmän mielestä eläinlääketieteen alalle on saatava oma tutkijakoulu, jossa ovat edustettuina peruseläinlääketiede, kliininen eläinlääketiede ja elintarvikehygienia. Vaihtoehtona tutkijakoulun perustamiselle on työryhmän mukaan assistenttien määrän lisääminen.

17. Työryhmä ehdottaa, että eläinlääketieteen tutkijoiden määrää lisätään voimakkaasti ja että Helsingin yliopiston eläinlääketieteelliseen tiedekuntaan perustetaan tutkijakoulu.

Eläinsairaala

Eläinlääketiellinen opetus ja tutkimus tarvitsee potilasaineistoa. Sitä varten tiedekunnassa on yliopistollinen eläinsairaala (YES) kliinisen eläinlääketieteen laitoksen osana. Eläinsairaala muodostuu Helsingissä toimivista pieneläinklinikasta ja hevosklinikasta sekä Mäntsälän Saaren yksikön tuotantoeläinklinikasta. Opetuksen kansainvälisissä arvioinneissa eläinsairaalan tarjoama potilasaineisto arvioitiin erinomaiseksi, Euroopan parhaimpiin kuuluvaksi. Yliopistollinen eläinsairaala on maan ainoa ympärivuorokautisesti päivystävä ja varustetasoltaan monipuolinen eläinsairaala, joka opetus- ja tutkimustehtävää suorittaessaan palvelee koko maata. Tämän valtakunnallisen tehtävänsä vuoksi YES saa opetusministeriön valtakunnallisten tehtävien erityisrahoitusta, jota tulee jatkaa sairaalan toiminnan turvaamiseksi.

3.2 Koulutuspaikkojen lisääminen

3.2.1 Eläinlääkäreiden työllisyystilanne tulevaisuudessa

Eläinlääkäreiden määrän lisääntymisen on aikaisemmin ennustettu kyllästävän työmarkkinat. Ennusteista huolimatta tarjonta onkin lisännyt kysyntää ja eläinlääkäreiden työllisyystilanne on säilynyt edelleen hyvänä.

Työryhmä arvioi, että tulevaisuudessa nykyistä enemmän eläinlääkäreitä työllistävät erityisesti yksityinen seuraeläinpraktiikka, terveydenhuolto- ja valvontatehtävät, elintarvike- ja muu teollisuus sekä kansainväliset tehtävät. Lisäksi joitakin uusia työpaikkoja saattaa syntyä monialaisen tutkimuksen parissa, koe-eläintoiminnassa sekä uusilla aloilla. Eläinlääkäreiden eläkkeelle jääminen ei työryhmän arvion mukaan aiheuta tyhjiötä muualla kuin kunnallisissa viroissa, jos niitä ei saada täytettyä.

3.2.2 Arvio tarvittavien eläinlääkäreiden määristä

Kuultujen tahojen arvioiden ja muistiossa esitettyjen laskelmien perusteella työryhmä on päätenyt siihen, että vaikka eläkkeelle jääkin vuosittain vähemmän eläinlääkäreitä kuin yliopistosta valmistuu, olisi Suomessa koulutettava nykyistä enemmän eläinlääkäreitä, jotta työvoiman tarjonta vastaisi kasvanutta kysyntää työmarkkinoilla. Ehdotuksen perusteena on eläinlääkäreiden työmäärän lisääntyminen muun muassa lisääntyneiden valvontatehtävien ja yhteiskunnan muiden vaatimusten kasvun vuoksi sekä alan naisistuminen.

Työryhmä ehdottaa, että opiskelupaikkojen määrää lisätään nykyisestä noin 50 paikasta 60 - 65 paikkaan vuosikurssia kohden. Yksin alan naisistumisen arvioidaan lisäävän koulutuspaikkojen tarvetta noin 20 %:lla eli 10 paikalla vuosittain. Lääkäriliiton selvitykset tukevat tätä arviota. Muu osa lisästarpeesta johtuu eläinlääkäreiden työtehtävien lisääntymisestä. Myös muissa pohjoismaissa ollaan lisäämässä eläinlääketieteellisten tiedekuntien aloituspaikkoja suunnilleen ehdotuksen mukaisella määrällä.

Lisäys opiskelijamäärissä voidaan toteuttaa vasta, kun tiedekunta muuttaa uusiin tiloihin Viikkiin eli aikaisintaan vuodesta 2004 alkaen. Tällöin lisäys työmarkkinoilla näkyy aikaisintaan vuonna 2010. Lyhyellä aikavälillä olisi ratkaistava kunnallisella vallitseva eläinlääkäripula parantamalla halukkuutta hakeutua näihin töihin. Ratkaisuna voisivat olla esimerkiksi paremmat työjärjestelyt. Työryhmän mukaan opiskelijamäärien lisäämisen edellytys on vastaava lisäys opetusresursseissa, jotta koulutuksen laatu pystytään pitämään korkeana.

18. Työryhmä ehdottaa, että opiskelupaikkojen määrää lisätään nykyisestä noin 50 paikasta 60 - 65 paikkaan vuosikurssia kohden. Laajennetun koulutuksen resurssit tulee turvata.

3.3 Tiedekunnan resurssit kehittämistarpeiden turvaajana

Opettajaresurssien vähyys on merkittävä ongelma eläinlääkäreiden peruskoulutuksen järjestämisen ja kehittämisen kannalta. Myös tilojen suhteen tiedekunta toimii ääri rajoilla. Työryhmän ehdotusta opiskelupaikkojen määrän lisäämisestä ei pystytä toteuttamaan, ellei tiedekunnalle myönnetä riittävästi resursseja. Työryhmä pitääkin tärkeänä, että eläinlääketieteen koulutuksen voimavaroja lisätään.

Toistaiseksi rahan ja opetushenkilökunnan puutteen ovat osin korvanneet opettajien ylimääräinen panostus ja vaivannäkö. Jos tilanne jatkuu, voi kuitenkin olla hankalaa houkutella uusia lahjakkaita henkilöitä tiedekunnan palvelukseen. Henkilökunnan puutteen paikkaaminen ulkopuolisella opetushenkilökunnalla, esimerkiksi tuntiopetuksella, ei ole ratkaisu ongelmaan. Ulkopuolisten huippuosajien hyödyntäminen opetuksessa on lähtökohtaisesti myönteistä, mutta toisinaan näiden on vaikea orientoitua tutkinnon kannalta olennaisiin asioihin. Vierailevia luennoitsijoita käytettäessä syntyy myös enemmän päällekkäisyyksiä luentojen sisällöissä kuin tiedekunnan henkilökunnan opettaessa.

Opetusohjelman uudistaminen työryhmän ehdotusten mukaan tulee vaatimaan opettajilta suurta työpanosta. Siirtyminen yhä painokkaammin ongelmakeskeiseen opetukseen tulee sitomaan myös käytettävissä olevia voimavaroja.

19. Työryhmä ehdottaa, että eläinlääketieteellisen koulutuksen voimavaroja lisätään kansainvälisen arviointiraportin kannanottojen mukaisesti. Voimavaroja tarvitaan turvaamaan koulutuksen laadun vähimmäistaso ja mahdollistamaan ehdotettu opiskelijamäärän lisäys.

3.4 ETA-valtioiden ulkopuolella tutkinnon suorittaneilta eläinlääkäreiltä vaadittavat lisäopinnot

3.4.1 Ammatinharjoittamisoikeuden saamiseen johtava prosessi

Työryhmä katsoo, että ETA-alueen ulkopuolisissa maissa valmistuneilta eläinlääkäreiltä vaadittavat lisäopinnot tulisi rakentaa mahdollisimman selkeäksi ja toimivaksi kokonaisuudeksi, joka muistuttaisi pitkälti ETA-alueen ulkopuolelta tulevien lääkäreiden laillistamiseen sovellettavaa järjestelmää. Ammatinharjoittamisoikeuden saamiseen johtavan prosessin selkeyttäminen ja keventäminen nykyisestä nopeuttaisi eläinlääkäreiden laillistumista ja turvaisi nykyistä paremmin pääsyn täydennyskoulutukseen sekä Euroopan yhteisön lainsäädännön mukaisen oikeuden saada tutkintotodistuksensa tutkituksi.

Yksinkertaisin tapa täyttää EY:n lainsäädännön asettamat vaatimukset olisi luoda kuulustelujärjestelmä, jonka avulla varmistettaisiin, että laillistusta hakevan käytännön taidot ja teoriaosaaminen vastaavat suomalaista tasoa. Kuulustelun kustannukset katettaisiin kuulustelumaksuilla. Valtion rahoittamaa täydentävää opetusta ei tässä vaihtoehdossa järjestettäisi, vaan laillistusta hakevien eläinlääkäreiden tietojen ja taitojen saattaminen suomalaiselle tasolle olisi henkilöiden itsenäisen opiskelun varassa. Järjestelmä johtaisi todennäköisesti siihen, että vain pieni osa laillistusta hakevista läpäisisi kuulustelun ja saisi ammatinharjoittamisoikeuden.

Työryhmä pitää yhteiskunnan edun mukaisena, että ETA-alueen ulkopuolella eläinlääkäreiksi opiskelleiden mahdollisuuksia saada ammatinharjoittamisoikeus Suomessa tuetaan tarjoamalla heille valtion rahoittamaa täydennyskoulutusta. Työryhmä ehdottaa, että Suomeen luodaan järjestelmä, jonka perusosat olisivat kuulustelu ja harjoittelu. Lisäksi ammatinharjoittamisoikeutta hakevien tulisi hankkia riittävä kielitaito sekä osallistua taitojen ennakoarviointia varten järjestettävään haastatteluun. Kuulusteluihin valmentava, valtion rahoittama koulutus olisi vapaaehtoista. Ehdotettu järjestelmä mahdollistaisi sen, että korkeatasoisen koulutuksen saanut eläinlääkäri voisi laillistua nopeasti. Uuden järjestelmän luominen ei luonnollisesti estäisi sitä, että erityisesti henkilöt, jotka katsovat pohjakoulutuksessaan olevan suuria puutteita, voisivat halutessaan hakeutua yliopistoon suorittamaan suomalaista eläinlääketieteen lisensiaatin tutkintoa.

Seuraavat ammatinharjoittamisoikeuden saamiseen johtavan prosessin eri vaiheet on esitetty myös kuvassa 1:

Kieleen ja kulttuuriin perehdyttävä koulutus

Ammatinharjoittamisoikeutta hakevat eläinlääkärit osallistuisivat keskimäärin 40 opintoviikon mittaiseen kotouttamiskoulutukseen, joka sisältäisi muun muassa opetushallituksen suosituksen mukaiset suomen kieleen, yhteiskuntaan ja kulttuuriin perehdyttävät opinnot sekä opiskelu- ja työelämävalmiuksien parantamiseen tähtäävän koulutuksen. Kokonaisuus toteutettaisiin kotoutumissuunnitelman puitteissa työvoimapolitiittisena ja/tai omaehtoisena koulutuksena.

Ammatinharjoittamisoikeuden myöntäminen edellyttää nykyisin, että ETA-alueen ulkopuolisissa maissa tutkinnon suorittaneet eläinlääkärit esittävät saaneensa vähintään hyvät tiedot niin sanotusta pienestä suomen kielen tutkinnosta. Työryhmä ehdottaa, että ammatinharjoittamisoikeutta hakevilta vaadittaisiin tämän sijasta todistus yleisten kielitutkintojen suomen tai ruotsin kielen kokeesta (vähintään taitotaso 3). Vaatimuksen täyttäminen pitäisi varmistaa siinä vaiheessa, kun eläinlääkäri ilmoittautuisi harjoitteluihin ja kuulusteluun.

Haastattelu

Ennen kuin ammatinharjoittamisoikeutta hakeva henkilö hakeutuisi täydennyskoulutukseen tai harjoitteluun, hänen tulisi käydä haastattelussa, jossa hänelle kerrottaisiin ammatinharjoittamisoikeuden saamiseen johtavan prosessin vaiheista ja jossa hänen tietojensa ja taitojensa taso pyrittäisiin arvioimaan tarvittavan täydentävän koulutuksen ja harjoittelujen keston määrittämiseksi. Haastattelun suorittaisi täydennyskoulutusta järjestävä taho yhteistyössä Helsingin yliopiston eläinlääketieteellisen tiedekunnan kanssa. Haastattelun perusteella yliopisto ja täydennyskoulutusta antava taho antaisivat lausunnon laillistavalle viranomaiselle, joka tekisi lausunnon perusteella päätöksen kliinisen harjoittelun pituudesta. Haastattelussa tai pian sen jälkeen ammatinharjoittamisoikeuden saamiseen tähtäävälle eläinlääkärille annettaisiin suositus vapaaehtoisen valmentavan koulutuksen laajuudesta ja sisällöstä.

Vapaaehtoinen valmentava koulutus

Ammatinharjoittamisoikeutta hakeva eläinlääkäri voisi halutessaan osallistua täydennyskoulutukseen, jonka järjestäminen olisi vapaan kilpailun piirissä. Koulutusta voisi järjestää jokin tiedekuntaan nähden ulkopuolinen taho, esimerkiksi Helsingin yliopiston Aikuiskoulutuskeskuksen Länsi-Uudenmaan täydennyskoulutuslaitos. Koulutusta järjestävä taho voisi ostaa opetusta eläinlääketieteelliseltä tiedekunnalta.

Valmentavan koulutuksen rahoitusmahdollisuudet tulisi selvittää. Rahoitusvastuun jaon kannalta olennainen kysymys on, onko työministeriön/TE-keskusten mahdollista rahoittaa maahanmuuttajien täydennyskoulutusta työvoimapolitiittisena toimenpiteenä samoin kuin ne rahoittavat nykyisin maahanmuuttajalääkäreille järjestettävää koulutusta. Toinen vaihtoehto on, että vastuu korkeasti koulutettujen täydennyskoulutuksesta siirtyy jatkossa opetusministeriölle parlamentaarisen aikuiskoulutustyöryhmän muistiossa (opetusministeriön työryhmien muistioita 3:2002) esitettyjen linjausten mukaisesti. Opetusministeriössä valmistellaan parhaillaan toimenpiteitä työryhmän ehdotusten pohjalta.

Eläinlääkintälainsäädännön kurssi

Maa- ja metsätalousministeriön rahoituksella järjestetään säännöllisin väliajoin kursseja Suomen eläinlääkintälainsäädännöstä. Kurssit ovat osallistujille maksuttomia. ETA-alueeseen kuulumattomissa maissa tutkinnon suorittaneiden eläinlääkäreiden olisi suositeltavaa osallistua tällaiselle kurssille osana vapaaehtoista valmentavaa koulutusta.

Harjoittelu

Ammatinharjoittamisoikeutta hakevien tulisi suorittaa osaamisensa tasosta riippuen 2 - 6 kuukauden mittainen kliininen harjoittelu eläinlääketieteellisen tiedekunnan eri klinikoilla tiedekunnan määräämällä tavalla. Maa- ja metsätalousministeriö antaisi päätöksen harjoittelun pituudesta tiedekunnan ja koulutuksen järjestäjän antaman lausunnon perusteella. Lisäksi hakijoiden tulisi suorittaa tiedekunnan määräämä elintarvikehygienian harjoittelu.

Harjoittelut voisi suorittaa joko ennen valmentavaa koulutusta tai sen jälkeen. Samoin kliinisen harjoittelun ja elintarvikehygienian harjoittelun voisi suorittaa valitsemassaan järjestyksessä. Jos harjoittelua valvova opettaja huomaisi, että harjoittelijan taidot eivät riitä harjoittelun suorittamiseen, hänen tulisi ohjata henkilö valmentavaan koulutukseen tai edellyttää, että harjoittelua tuetaan koulutuksella.

Opetusministeriön ja työministeriön mahdollisuudet rahoittaa harjoittelua tulisi selvittää. Helsingin yliopiston eläinlääketieteellisen tiedekunnan eläinsairaala on ainoa paikka, jossa kliininen harjoittelu pystytään käytännössä järjestämään, eikä tiedekunta kykene järjestämään harjoittelua ilman, että sille osoitetaan tätä täydennyskoulutustehtävää varten rahoitusta.

Kuulustelu

Ennen ammatinharjoittamisoikeuden saamista hakijan tulisi läpäistä kuulustelu, jonka järjestäisi Helsingin yliopiston eläinlääketieteellinen tiedekunta. Kuulustelu koostuisi potilaskokeesta ja teoriaosuudesta, jotka voisi suorittaa haluamassaan järjestyksessä. Teoriaosuus taas jakautuisi kolmeen osaan, kliinisten aineiden kuulusteluun,

elintarvikehygienian kuulusteluun ja lainsäädännön kuulusteluun (lainsäädännön kuulusteluvaatimukset on esitetty liitteessä 2). Näistä kokonaisuuksista kliinisten aineiden kuulustelun voisi suorittaa kahdessa osassa. Kuulustelun osat vastaisivat sisällöltään, tasoltaan ja laajuudeltaan eläinlääketieteellisen tiedekunnan loppukuulusteluja. Kuulustelut voitaisiin myös järjestää loppukuulustelujen yhteydessä kolme kertaa vuodessa. Osallistujilta perittäisiin kuulustelumaksu, jolla katettaisiin kuulustelusta eläinlääketieteelliselle tiedekunnalle aiheutuvat kustannukset.

3.4.2 Tiettyjä hakijaryhmiä koskevat poikkeukset

Edellä mainittua järjestelmää ei ole tarkoituksenmukaista soveltaa yhtäläisesti kaikkiin ETA-alueen ulkopuolisissa maissa tutkinnon suorittaneisiin eläinlääkäreihin. Järjestelmään on tarpeen tehdä tiettyjä poikkeuksia siltä osin kuin tutkintotodistus, jonka perusteella ammatinharjoittamisoikeutta haetaan, on saatu tietyistä korkeatasoisiksi arvioituista tiedekunnista tai kun se on tunnustettu toisessa EU/ETA-valtiossa:

Anglosaksisissa maissa ja EAEVE:n arvioimissa tiedekunnissa suoritettut tutkinnot

Työryhmä katsoo, että eläinlääkäreiden koulutus on varsin korkeatasoista ns. anglosaksisissa maissa (USA, Kanada, Australia, Etelä-Afrikan tasavalta, Uusi-Seelanti) sekä niissä tiedekunnissa ja tiedekuntien linjoilla, jotka EAEVE (European Association of Establishments for Veterinary Education) on arvioinut hyväksytysti. Tästä syystä työryhmä ehdottaa, että näissä maissa ja tiedekunnissa tutkintonsa suorittaneiden eläinlääkäreiden ei tarvitsisi osallistua teoriakuulustelun kliinisten aineiden osaan eikä suorittaa kliinistä harjoittelua. He suorittaisivat elintarvikehygienian harjoittelun, elintarvikehygienian teoriakuulustelun ja lainsäädännön kuulustelun sekä osoittaisivat kliiniset taitonsa potilaskokeessa. Henkilöt, jotka eivät läpäisisi potilaskoetta, suorittaisivat kuitenkin osaamisensa tasosta riippuen 2 - 6 kuukauden mittaisen kliinisen harjoittelun.

EAEVE:n arviointien lisäksi eläinlääketieteellisissä tiedekunnissa suoritetaan myös muita kansainvälisiä arviointeja. Työryhmä ehdottaa, että tiedekunnalla tulisi olla mahdollisuus

päittää, että edellä mainittuja kevennettyjä vaatimuksia voitaisiin soveltaa myös tietyissä kansainvälisissä arvioinneissa hyväksytyistä tiedekunnista valmistuneisiin eläinlääkäreihin.

Pohjoismaassa myönnetty ammatinharjoittamisoikeus

Eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain 4 §:n 3 momentin mukaan maa- ja metsätalousministeriö antaa eräiden terveyden- ja sairaanhoidon henkilöstöryhmien sekä eläinlääkäreiden yhteisistä pohjoismaisista työmarkkinoista tehdyn sopimuksen edellyttämät tarkemmat säännökset laillistamisesta Suomessa. Tämän lainkohdan nojalla ehdotetaan säädettäväksi, että Suomen, Ruotsin, Norjan, Tanskan tai Islannin kansalainen, jolle on kolmannessa maassa suoritettuna eläinlääketieteellisen tutkinnon perusteella myönnetty oikeus itsenäisesti harjoittaa eläinlääkäriä ammattia jossakin Pohjoismaassa, voidaan laillistaa Suomessa ilman lisävaatimuksia.

ETA-maissa myönnetty ammatinharjoittamisoikeus

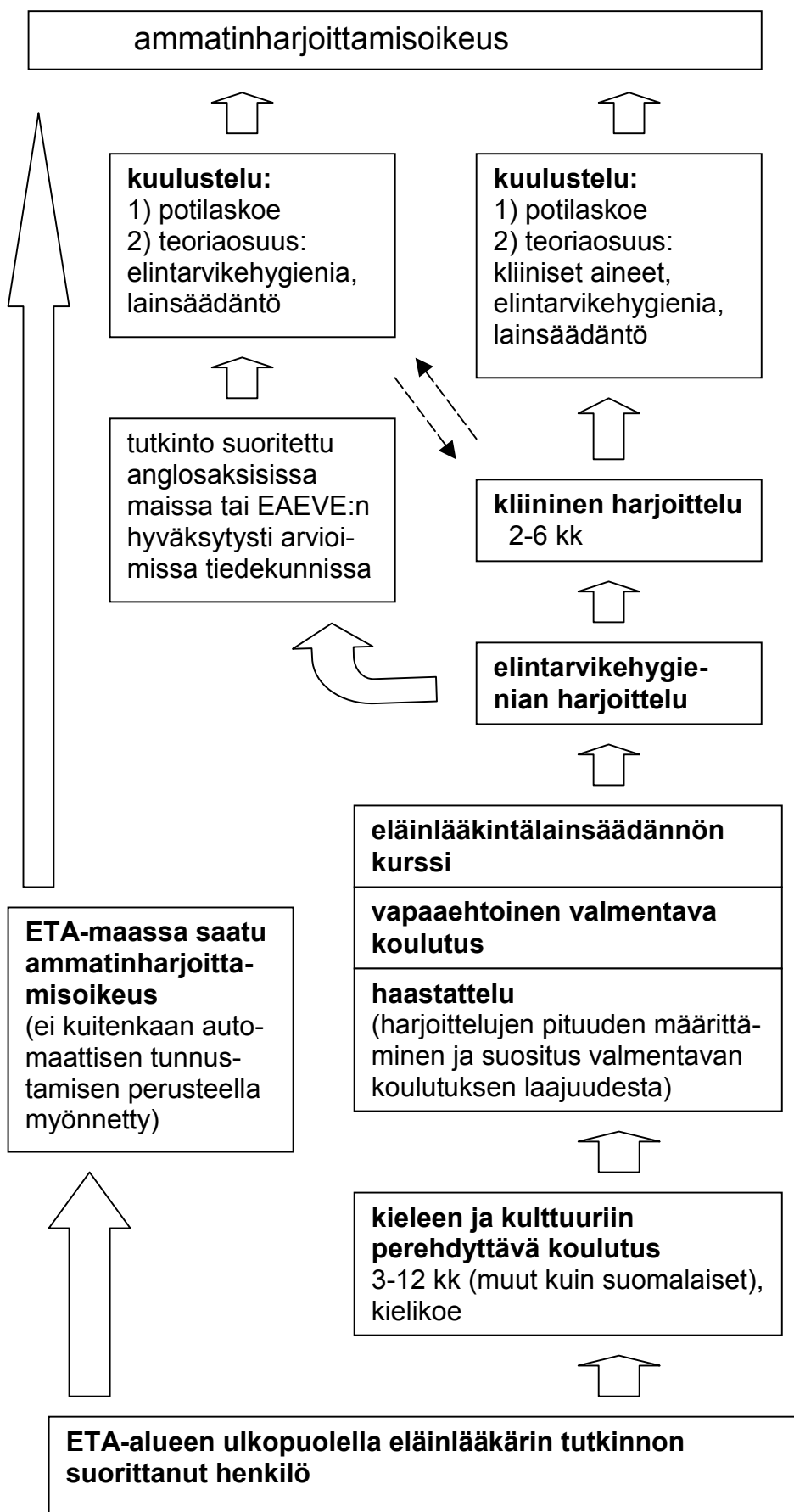
Vaikkei EY:n lainsäädäntö velvoitakaan Suomea tunnustamaan automaattisesti sellaisia kolmansissa maissa suoritettuja tutkintoja, jotka on tunnustettu toisessa EU/ETA-maassa, ei kaikkien tällaisten tutkintojen uudelleenarviointi Suomessa ole tarkoituksenmukaista. Tästä syystä ehdotetaan, että ne eläinlääkärit, jotka ovat suorittaneet tutkintonsa ETA-alueen ulkopuolella ja saaneet tutkinnon perusteella ammatinharjoittamisoikeuden jossakin ETA-valtiossa täytettyään tämän maan asettamat lisävaatimukset, saisivat ammatinharjoittamisoikeuden Suomessa ilman ehdotettujen vaiheiden läpikäymistä. Näiden eläinlääkäreiden perehtymistä suomalaiseen lainsäädäntöön tuettaisiin maa- ja metsätalousministeriön rahoittamalla eläinlääkintälainsäädännön kursseilla.

Ammatinharjoittamisoikeuden myöntämisen jälkeen maa- ja metsätalousministeriölle jää mahdollisuus ETA-alueella laillistuksen saaneiden ammattitoiminnan valvontaan. Eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain (29/2000) 23 ja 24 §:n mukaan ammatinharjoittamisoikeutta voidaan rajoittaa toistaiseksi tai se voidaan poistaa toistaiseksi, jos eläinlääkäri on toiminut virheellisesti tai osoittautunut kykenemättömäksi toimimaan ammatissaan.

Työryhmä ehdottaa seuraavia toimenpiteitä:

20. ETA-alueen ulkopuolella eläinlääkärikoulutuksen saaneilta henkilöiltä vaadittavat lisäopinnot rakennetaan kokonaisuudeksi, jonka perusosat ovat kuulustelu teoria- ja potilaskoeosuuksineen, kliininen harjoittelu ja elintarvikehygienian harjoittelu. Tietyissä maissa ja kansainvälisesti hyväksytysti arvioituissa yliopistoissa opiskelleiden ei tarvitsisi suorittaa kliinistä harjoittelua eikä kaikilta osin kuulustelua (kuva 1).
21. Järjestelmän edellyttämä julkinen rahoitus selvitetään.
22. Tiedekunta selvittää mahdollisuuksia luoda erillinen sisäänpääsyväylä niille ETA-alueen ulkopuolella eläinlääkärin tutkinnon suorittaneille henkilöille, jotka haluavat suorittaa suomalaisen eläinlääketieteen lisenssiaatin tutkinnon.

Kuva 1 ETA-alueen ulkopuolella eläinlääkärin tutkinnon suorittaneille asetettavat lisävaatimukset

3.5 Säädosmuutokset

Valtioneuvoston asetus eläinlääketieteellisistä tutkinnoista

Eläinlääketieteellisistä tutkinnoista annettu asetus (298/1978) on yli kaksikymmentä vuotta vanha. Se sisältää hyvin yksityiskohtaisia säännöksiä eläinlääketieteen lisenssiaatin tutkinnon tavoitteista sekä erikseen tutkintoon sisältyvien yleisopintojen, aineopintojen ja syventävien opintojen tavoitteista. Lisäksi asetuksessa määritetään ne aihepiirit ja opintokokonaisuudet, joista opinnot koostuvat.

Lääketieteellisiä tutkintoja lukuun ottamatta kaikkia muita yliopistollisia tutkintoja koskevat asetukset ovat 1990-luvulta. Uudemmissa asetuksissa säädetään tutkintojen yleisistä tavoitteista, mutta ei opetuksen sisällöstä. Työryhmä katsoo, että opetuksen sisällöstä päättäminen kuuluu lähtökohtaisesti yliopistolle perustuslain 123 §:ssä ja yliopistolain 2 §:ssä säädetyn itsehallinnon sekä yliopistolain 6 §:n mukaisen tutkimuksen, taiteen ja opetuksen vapauden perusteella. Työryhmän mukaan on tarkoituksenmukaista väljentää tutkinnon tavoitteita ja sisältöä koskevia asetuksen säännöksiä nykyisestä. Kuitenkin EY:n lainsäädännössä säädetään yksityiskohtaisesti eläinlääketieteellisen koulutuksen vähimmäisvaatimuksista. Jäsenvaltioiden on pantava koulutusta koskeva yhteisön lainsäädäntö täytäntöön lailla, asetuksella tai hallinnollisella määräyksellä. Asetuksen antamisen yhteydessä selvitetään tarkoituksenmukaisin järjestely EY:n lainsäädännön huomioon ottamiseksi.

Työryhmä ehdottaa, että eläinlääketieteellisistä tutkinnoista annettaisiin uusi asetus, jolla kumottaisiin 21 päivänä huhtikuuta 1978 annettu asetus. Asetus annettaisiin yliopistolain 7 §:n 3 momentin nojalla. Siinä asetettaisiin tavoitteet eläinlääketieteen alan tutkinnoille ja säädettäisiin muun muassa tutkintojen laajuudesta, opintojen mitoituksesta, kielitaitoa koskevista vaatimuksista, todistuksista ja opintojen hyväksilukemisesta. Uuden asetuksen olennaisimpana erona nykyiseen asetukseen nähden olisi, että eläinlääketieteen lisenssiaatin tutkinnon tavoitteet määriteltäisiin nykyistä väljemmin ja että opintojen sisältöä koskevat säännökset jäisivät pois asetuksesta. Työryhmän asetusehdotus on muistion liitteenä 3.

Maa- ja metsätalousministeriön asetus kolmansissa maissa eläinlääketieteellisen tutkinnon suorittaneen eläinlääkärin laillistamiselle asetettavista vaatimuksista

Jos ETA-alueen ulkopuolella eläinlääketieteellisen tutkinnon suorittaneiden henkilöiden laillistamisen edellytyksiä muutettaisiin työryhmän esittämällä tavalla, tulisi tästä säätää maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Asetus annettaisiin eläinlääkäriammatin harjoittamisesta 21 päivänä tammikuuta 2000 annetun lain (29/2000) 4 §:n 3 momentin ja 5 §:n nojalla, ja sillä kumottaisiin 15 päivänä joulukuuta 1993 annettu maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintä- ja elintarvikeosaston päätös ulkomailla eläinlääketieteellisen tutkinnon suorittaneen eläinlääkärin laillistamiselle asetettavista lisävaatimuksista (7/93). Asetusehdotus on liitteenä 4.

4 TIIVISTELMÄ TYÖRYHMÄN EHDOTUKSISTA

Työryhmän ehdotukset ja kannanotot eläinlääketieteellisen koulutuksen kehittämiseksi sekä ETA-alueiden ulkopuolisissa maissa eläinlääketieteellisen tutkinnon suorittaneiden täydennyskoulutuksen järjestämiseksi ovat tiivistettynä seuraavat:

- Eläinlääketieteen lisensiaatin tutkinto säilytetään eläinlääketieteen alan perustutkintona, ja kaikki sen suorittaneet saavat säädösten mukaisen oikeuden harjoittaa eläinlääkärin ammattia.
- Kysymys välitutkinnon (eläinlääketieteen kandidaatin tutkinnon) asemasta on laajalti yhteinen kaikille lääketieteen aloille, minkä vuoksi sitä koskevat ratkaisut tehdään linjassa muiden lääketieteen alojen kanssa.
- Eläinlääketieteen lisensiaatin tutkintoon johtavan koulutuksen tulee kestää vähintään viisi ja puoli vuotta. Työryhmän enemmistö katsoo, että koulutuksen tulisi olla kuusivuotinen.
- Opintojen mitoituksen perustaksi tarvitaan toimiva yhteiseurooppalainen mitoitusjärjestelmä.
- Tiedekunnassa käynnistetään koulutusohjelman sisällön ja mitoittamisen suunnittelu- ja kehittämishanke. Hankkeessa selvitetään, voidaanko eläinlääketieteen lisensiaatin tutkintoon johtavat opinnot järjestää siten, että tutkinto suoritetaan kokonaisuudessaan viidessä ja puolessa vuodessa laadun ja osaamisen laskematta.
- Eläinlääketieteellisen tiedekunnan opetusohjelmaa uusitaan siten, että opintoviikot jakautuvat tasaisemmin joka lukuvuodelle.
- Annettua opetusta kevennetään kansainvälisten arviointien edellyttämällä tavalla, ja tiedekunnassa tarkistetaan, että kurssisisällöt eivät ylitä kursseille asetettuja opintoviikkomääriä.
- Tiedekunta määrittää kullekin opintojaksolle osaamistavoitteet.
- Tiedekunnassa kehitetään ongelmalähtöistä opetusta yhtenä opetusmenetelmänä.
- Tiedekunnassa vahvistetaan koulutussuunnittelutoimikunnan merkitystä.

- Tiedekunta edelleen kehittää laadunvarmistusjärjestelmäänsä tavoitteena kokonaisvaltainen laatujärjestelmä.
- Opintojen ohjausta kehitetään Opintojen ohjaus korkeakouluissa -arviointiprojektin tulosten ja suositusten pohjalta.
- Tiedekunnan kullekin laitokselle perustetaan opintojen ohjauksesta vastaavien opettajien virat.
- Eläinlääketieteellisen koulutuksen voimavaroja lisätään kansainvälisen arviointiraportin kannanottojen mukaisesti.
- Opiskelupaikkojen määrää lisätään nykyisestä noin 50 paikasta 60 - 65 paikkaan vuosikurssia kohden. Laajennetun koulutuksen voimavarat turvataan.
- Eläinlääketieteellisistä tutkinnoista annetaan uusi asetus, jolla kumotaan 21 päivänä huhtikuuta 1978 annettu asetus.
- Tutkijoiden määrää lisätään ja eläinlääketieteelliseen tiedekuntaan perustetaan tutkijakoulu.
- Tiedekunta kutsuu koolle täydennyskoulutusneuvottelukunnan, joka kartoittaisi eläinlääketieteellisen täydennyskoulutuksen tarpeen ja tarjonnan kattavuuden sekä tekisi suunnitelman täydennyskoulutuksen koordinoinnista ja työnjaosta.
- Pieneläinsairauksien erikoistumiskoulutuksen harjoitteluvirkoja perustetaan lisää ja käynnistetään selvitykset rahoituksen järjestämiseksi.
- Rakennetaan ETA-alueen ulkopuolisissa maissa eläinlääketieteellisen tutkinnon suorittaneiden eläinlääkäreiden laillistamisen edellytyksenä olevat lisäopinnot kokonaisuudeksi, jonka perusosat ovat kuulustelu teoria- ja potilaskoeosuuksineen, kliininen harjoittelu ja elintarvikehygienian harjoittelu. Tietyissä maissa ja kansainvälisesti hyväksytysti arvioiduista yliopistoista valmistuneiden ei tarvitse suorittaa kliinistä harjoittelua eikä kuulustelua kaikilta osin. Selvitetään mahdollisuudet rahoittaa harjoittelua ja valmentavaa koulutusta julkisin varoin.

LIITE 1

Eläinlääketieteen lisensiaatin tutkintoa koskeva opetussuunnitelma vuosille 2001 - 2003 (ov = opintoviikko)

Yleisopinnot

Opiskeluun valmentava opetus 1,3 ov
Kieliopinnot
Englannin (saksan) kieli 2,0 ov
Toinen kotimainen kieli 2,0 ov
ATK:n perehdyttämiskurssi 0,5 ov
Tilastotieteen ja tieteellisen tutkimuksen perusteet 2,0 ov
Eläinlääkintöhuolto ja kunnallishallinto 2,5 ov
Practise management 2,0 ov

Aineopinnot

Eläinlääketieteellinen anatomia 16,0 ov
Eläinlääketieteellinen biokemia 8,0 ov
Eläinlääketieteellinen fysiologia 8,0 ov
Koe-eläinkurssi 1,5 ov
Eläinlääketieteellinen mikrobiologia ja immunologia 6,5 ov
Eläinlääketieteellinen infektioepidemiologia 2,8 ov
Eläinlääketieteellinen parasitologia 2,5 ov
Eläinlääketieteellinen patologia 11,0 ov
Keinosiemennys 1,0 ov
Eläinlääketieteellinen kliininen kemia 1,0 ov
Eläinlääketieteellinen farmakologia ja toksikologia 6,5 ov
Aineenvaihduntasairaudet 1,5 ov
Anestesiologia 0,5 ov
Eksoottisten eläinten sairaudet 0,7 ov
Endokrinologia 0,7 ov
Hematologia 1,0 ov
Iho- ja korvasairaudet 1,7 ov
Johdatus klinikkatyöskentelyyn I 1,5 ov
Johdatus klinikkatyöskentelyyn II 2,0 ov
Keskushermostotaudit 1,0 ov
Neonataalisairaudet 0,5 ov
Oftalmologia 0,8 ov
Rintaontelon, sydämen, verenkierron ja hengityselinten sairaudet 1,5 ov
Ruoansulatuskanavan sairaudet 2,5 ov
Siipikarjan, riista- ja turkiseläinten, kalojen ja mehiläisten sairaudet 1,0 ov
Säteilyfysiikka ja yleinen radiologia 1,0 ov
Tuki- ja liikuntaelinten sairaudet 3,0 ov
Virtsatiesairaudet 1,1 ov
Yleiskirurgia 1,7 ov
Klinikkaopetus 35,0 ov
Kotieläinten lisääntymistiede 8,0 ov
Kotieläingenetiikka 2,0 ov
Kotieläinhvaianien perusteet. etologia ja eläinsuoielu 3.5 ov

Ruokintaoppi ja rehuhygieniä 2,5 ov
Terveysthuolto kotieläintuotannossa 1,5 ov
Yleinen epidemiologia 1,7 ov
Lihantarkastustekniikka 1,0 ov
Lihantarkastus ja elintarvikemikrobiologian perusteet 3,0 ov
Elintarvikehygieniä ja elintarvikevalvonta 12,0 ov
Ympäristötoksikologia 2,0 ov
Elinympäristöhygieniä 4,0 ov

Valinnaiset opinnot 11 ov

Harjoittelu

Maatila- ja talliharjoittelu 4,5 ov
Klinikkaharjoittelu 6,0 ov
Kunnalliseläinlääkäriharjoittelu 2,0 ov
Tarkastuseläinlääkäriharjoittelu 4,0 ov

Syventävät opinnot 15,5 ov

LIITE 2

ETA-alueen ulkopuolella eläinlääketieteellisen tutkinnon suorittaneille eläinlääkäreille asetettavat lainsäädännön ja hallinnon tuntemusta koskevat vaatimukset

1. Eläinlääkintähuoltojärjestelmä ja eläinlääkäriammattinharjoittajan vastuu

Hallintomenettelyn perusteet (valtion ja kunnallishallinnon), eläinlääkintähuoltolain perusteet

Laki eläinlääkäriammattinharjoittamisesta

MMM:n asetus potilasasiakirjojen laatimisesta ja säilyttämisestä

Laki eläinlääkinnällisestä rajatarkastuksesta

Eläimiä ja eläimistä saatavia tuotteita koskevien viranomaisten todistusten antaminen Euroopan yhteisön sisämarkkinoilla

2. Lääkkeet

Laki ja asetus eläinten lääkitsemisestä

Lääkelaki ja -asetus

MMM:n asetus tuotantoeläinten lääkityksestä pidettävästä kirjanpidosta

MMM:n päätös eräiden lääkeaineiden käytön kieltämisestä eläimillä

MMM:n päätös lääkerehuista

Asetus eläinlääkäriammattinharjoittajien oikeudesta luovuttaa lääkkeitä eläinlääkintää varten

MMM:n päätös lääkkeiden käytöstä, luovutuksesta ja määräämisestä eläinlääkinnässä

MMM:n päätös eläintenlääkitsemisestä annetun lain 21 §:n tarkoittamasta lääkekirjanpidosta

MMM:n ohje apteekissa valmistettavista eläinlääkkeistä

Lääkelaitoksen päätökset

3. Eläintaudit

Eläintautien vastustamista, eläinten ja eläintuotteiden sisämarkkinakauppaa, eläinjätteen käsittelyä ja eläinten merkitsemistä koskevan lainsäädännön perusteet. Eläintautilaki- ja -asetus sekä niiden nojalla annetut eri eläintautien vastustamista, eläinten sisämarkkinakauppaa, eläinjätteen käsittelyä ja eläinten merkitsemistä koskevat säädökset

Eri eläintautien vastustamista koskevia asetuksia ja päätöksiä n. 50 kpl

Eläinjätteen käsittelyä koskevia asetuksia ja päätöksiä 7 kpl

Eläinten merkitsemistä ja rekisteröintiä koskevia asetuksia ja päätöksiä n. 9 kpl

4. Eläinten hyvinvointi

Eläinten hyvinvointia koskevan lainsäädännön perusteet. Eläinsuojelulaki ja -asetus sekä niiden nojalla annetut MMM:n asetukset ja päätökset (n. 19 kpl)

Asetus eläinten kuljetuksesta ja MMM:n asetusten ja päätösten sekä EY-säädösten eläinkuljetuksille asettamat vaatimukset (4 kpl)

Asetus koe-eläintoiminnasta

5. Elintarvikehygieniä

Eläimistä saatavien elintarvikkeiden elintarvikehygieniää koskevan lainsäädännön, elintarvikelainsäädännön ja terveysuojelulainsäädännön perusteet

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi eläinlääketieteellisistä tutkinnoista

**Valtioneuvoston asetus
eläinlääketieteellisistä tutkinnoista**

Annettu Helsingissä päivänä kuuta 20

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty opetusministeriön esittelystä, säädetään 27 päivänä kesäkuuta 1997 annetun yliopistolain (645/1997) 7 §:n nojalla:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §
Tutkinnot

Eläinlääketieteellisiä tutkintoja ovat:

- 1) eläinlääketieteen lisensiaatin tutkinto, joka on ylempi korkeakoulututkinto;
- 2) eläinlääketieteen tohtorin tutkinto, joka on tieteellinen jatkotutkinto; sekä
- 3) erikoiseläinlääkäriin tutkinto, joka on ammatillinen jatkotutkinto.

Erikoiseläinlääkäriin tutkinnosta säädetään erikseen.

2 §
Koulutusvastuu

Eläinlääketieteellisiä tutkintoja voidaan suorittaa Helsingin yliopistossa.

2 luku

Eläinlääketieteen lisensiaatin tutkinto

3 §
Tutkinnon tavoitteet

Koulutuksen tavoitteena on antaa opiskelijalle eläinlääketieteen, eläinlääkintähuollon sekä elintarvike- ja ympäristöhygienian tuntemukseen sekä hyviin kliinisiin taitoihin perustuvat valmiudet edistää eläinten, ihmisten ja ympäristön terveyttä ja hyvinvointia.

Koulutuksessa annetaan erityisesti valmiudet:

- 1) eläinlääkärin tehtäviin sekä itsenäiseen eläinlääkärin ammatin harjoittamiseen;
- 2) itsenäiseen ja kriittiseen sekä tieteellisesti perusteltuun ratkaisujen tekoon;
- 3) tieteellisen tiedon hankintaan ja hallintaan sekä uuden tiedon tuottamiseen ja hyödyntämiseen
- 4) tieteelliseen ja muuhun viestintään; sekä
- 5) tieteelliseen jatkokoulutukseen sekä ammatilliseen jatko- ja täydennyskoulutukseen

4 §

Opinnot ja niiden mitoitusperuste

Lisensiaatin tutkintoon johtaviin opintoihin voi kuulua:

- 1) yleisopintoja;
- 2) kieli- ja viestintäopintoja;
- 3) aineopintoja ja syventäviä opintoja; sekä
- 4) harjoittelua.

Opinnot ja niihin kuuluva opetus järjestetään opintojaksoina, jotka ovat pakollisia, vaihtoehtoisia tai vapaasti valittavia.

Opintojen mitoituksen peruste on ____¹.

5 §

Tutkinnon laajuus

Lisensiaatin tutkintoon vaadittavien opintojen laajuus on ____². Yliopisto järjestää koulutuksen siten, että lisensiaatin tutkinto voidaan suorittaa ____³ lukuvuodessa.

6 §

Kielitaito

Opiskelijan tulee lisensiaatin tutkintoon sisältyvissä opinnoissa tai muulla tavalla osoittaa saavuttaneensa:

- 1) suomen ja ruotsin kielen taidon, joka valtion virkamiehiltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain (149/1922) mukaan vaaditaan korkeakoulututkintoa edellyttävään virkaan kaksikielisellä alueella ja joka on tarpeen oman alan kannalta; sekä
- 2) vähintään yhden vieraan kielen taidon, joka on tarpeen oman alan kannalta.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske opiskelijaa, joka on saanut koulusivistyksensä muulla kuin suomen tai ruotsin kielellä, eikä opiskelijaa, joka on saanut koulusivistyksensä ulkomailla. Tällaiselta opiskelijalta vaadittavasta kielitaidosta määrää yliopisto.

---

¹ Työryhmän mukaan opintojen mitoituksen perustaksi tarvitaan yhteiseurooppalainen mitoitusjärjestelmä.

Työryhmä ehdottaa, että tiedekunnassa käynnistetään koulutusohjelman sisällön ja mitoittamisen suunnittelu- ja kehittämishanke.

² Tutkinnon laajuus ilmoitetaan valittavan mitoitusperusteen avulla.

³ Työryhmä katsoo, että eläinlääketieteen lisensiaatin tutkintoon johtavan koulutuksen tulisi kestää vähintään 5 ½ vuotta. Työryhmän enemmistön mukaan koulutuksen tulisi olla kuusivuotinen. Työryhmä ehdottaa, että koulutuksen pituutta pohditaan koulutusohjelman sisällön ja mitoittamisen suunnittelu- ja kehittämishankkeessa.

Yliopisto voi erityisestä syystä vapauttaa opiskelijan 1 momentissa säädetyistä kielitaitovaatimuksista osittain tai kokonaan.

Opiskelijan osoittama kielitaito ilmoitetaan tutkintotodistuksessa.

7 §

Tutkinnon suorittaminen

Lisensiaatin tutkintoa varten opiskelijan on:

- 1) suoritettava tutkintoon kuuluvat opinnot ja harjoittelu;
- 2) laadittava tutkielma; sekä
- 3) suoritettava kirjallinen kypsyysnäyte, joka osoittaa suomen tai ruotsin kielen taitoa sekä perehtyneisyyttä tutkielman alaan.

3 luku

Tieteellinen jatkokoulutus

8 §

Tieteellisen jatkokoulutuksen tavoitteet

Tieteellisessä jatkokoulutuksessa opiskelijan tulee saavuttaa:

- 1) syvälinen perehtyneisyys omaan tutkimusalaansa ja sen yhteiskunnalliseen merkitykseen sekä valmius tutkimusalan piirissä itsenäisesti ja kriittisesti soveltaa tieteellisen tutkimuksen menetelmiä ja luoda uutta tieteellistä tietoa;
- 2) hyvä perehtyneisyys eläinlääketieteen kehitykseen, perusongelmiin ja tutkimusmenetelmiin; sekä
- 3) sellainen yleisen tieteenteorian ja tutkimusalaansa liittyvien muiden tieteenalojen tuntemus, joka mahdollistaa niiden kehityksen seuraamisen.

9 §

Eläinlääketieteen tohtorin tutkinto

Eläinlääketieteen tohtorin tutkinnon suorittamiseksi tieteelliseen jatkokoulutukseen otetun opiskelijan tulee suorittaa tieteellisen jatkokoulutuksen opinnot sekä laatia väitöskirja ja puolustaa sitä julkisesti.

Väitöskirjaksi voidaan hyväksyä myös useita samaa ongelmakokonaisuutta käsitteleviä tieteellisiä julkaisuja ja niistä laadittu yhteenveto, jossa esitetään tutkimuksen tavoitteet, menetelmät ja tulokset, tai muu vastaavat tieteelliset kriteerit täyttävä työ. Julkaisuihin voi kuulua yhteisjulkaisuja, jos väittelijän itsenäinen osuus on niissä osoitettavissa.

4 luku

Erinäiset säännökset

10 §

Eläinlääketieteen kandidaatin arvo

Opiskelija, joka on suorittanut eläinlääketieteen lisensiaatin tutkintoon johtavista opinnoista yliopiston määräämät vähintään _____⁴ mittaiset opinnot, saa käyttää eläinlääketieteen kandidaatin arvoa.

11 §

Opintojen hyväksilukeminen

Opiskelija saa tutkintoa suorittaessaan lukea hyväkseen muussa kotimaisessa tai ulkomaisessa korkeakoulussa taikka muussa oppilaitoksessa suorittamiaan opintoja sekä korvata tutkintoon kuuluvia opintoja muilla samantasoisilla opinnoilla yliopiston päätöksen mukaan.

12 §

Todistukset

Yliopisto antaa opiskelijalle hänen suorittamastaan tutkinnosta tutkintotodistuksen.

Yliopisto antaa pyynnöstä opiskelijalle todistuksen tämän suorittamista opinnoista myös opiskelun kestäessä.

Yliopisto antaa pyynnöstä henkilölle, joka on suorittanut yliopistossa tutkinnon tai opintoja, tutkintotodistukseen tai todistukseen erityisesti kansainväliseen käyttöön tarkoitetun liitteen, jossa annetaan riittävät tiedot yliopistosta sekä tutkintotodistuksessa tai todistuksessa tarkoitetuista opinnoista ja opintosuorituksista sekä niiden tasosta ja asemasta koulutusjärjestelmässä.

13 §

Koulutuksen kehittäminen

Yliopiston tehtävänä on kehittää jatkuvasti koulutusjärjestelyjä, tutkintoja, tutkintoihin kuuluvia opintoja sekä opetusta. Erityisesti yliopiston on kiinnitettävä huomiota koulutuksen tasoon, opetuksen ja opiskelun laatuun, tutkintojen ja opintojen kansalliseen ja kansainväliseen vastaavuuteen sekä koulutuksen tuloksellisuuteen.

---

⁴ Nykyisin kandidaatin arvon saaminen edellyttää 80 opintoviikon mittaisia opintoja. Tämä vaatimus on tarkoitus säilyttää, mutta opintojen laajuus tulisi ilmoittaa käyttäen valittavaa mitoitusperustetta.

5 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

15 §
Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 20 .

Tällä asetuksella kumotaan eläinlääketieteellisistä tutkinnoista 21 päivänä huhtikuuta 1978 annettu asetus (298/1978).

Ennen asetuksen voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

16 §
Siirtymäsäännökset

Tämän asetuksen tullessa voimaan kumotun asetuksen mukaisia tutkintoja varten opiskelevilla on oikeus siirtyä opiskelemaan tämän asetuksen mukaan tai jatkaa opintojaan kumotun asetuksen mukaan. Opiskelija siirtyy kuitenkin jatkamaan opintojaan tämän asetuksen mukaan, jollei hän ole suorittanut kumotun asetuksen mukaista eläinlääketieteen lisensiaatin tai tohtorin tutkintoa viimeistään päivänä kuuta 200 .

Opiskelija voi lukea hyväkseen kumotun asetuksen mukaiset opintosuorituksensa tämän asetuksen mukaista tutkintoa varten.

Niihin opiskelijoihin, jotka 1 momentin mukaisesti jatkavat opintojaan kumotun asetuksen mukaista tutkintoa varten, sovelletaan soveltuvin osin kumotun asetuksen säännöksiä.

Helsingissä päivänä kuuta 20 .

Opetusministeri

X.X

LIITE 4

Luonnos maa- ja metsätalousministeriön asetukseksi kolmansissa maissa eläinlääketieteellisen tutkinnon suorittaneen eläinlääkärin laillistamiselle asetettavista vaatimuksista

**Maa- ja metsätalousministeriön asetus
kolmansissa maissa eläinlääketieteellisen tutkinnon suorittaneen eläinlääkärin
laillistamiselle asetettavista vaatimuksista**

Annettu Helsingissä päivänä kuuta 2002

Maa- ja metsätalousministeriön päätöksen mukaisesti säädetään eläinlääkäriammatin harjoittamisesta 21 päivänä tammikuuta 2000 annetun lain (29/2000) 4 §:n 3 momentin ja 5 §:n nojalla:

1 §
Soveltamisala

Tämä asetus koskee niitä vaatimuksia, jotka Euroopan talousalueen ulkopuolisessa valtiossa, jäljempänä kolmas maa, eläinlääketieteellisen tutkinnon suorittaneen henkilön on täytettävä, ennen kuin hänet julistetaan laillistetuksi eläinlääkäriksi Suomessa.

2 §
Yleiset vaatimukset

Kolmannessa maassa suoritetun eläinlääketieteellisen tutkinnon, jonka perusteella eläinlääkäriksi laillistamista Suomessa haetaan, on oltava sellainen, että asianomaisella on sen perusteella oikeus itsenäisesti harjoittaa eläinlääkärin ammattia tutkintotodistuksen myöntäneessä maassa.

Asianomaisen oikeutta toimia eläinlääkärinä ei saa olla rajoitettu.

3 §
Harjoittelu ja kuulustelu

Edellytyksenä kolmannessa maassa eläinlääketieteellisen tutkinnon suorittaneen henkilön julistamiselle laillistetuksi eläinlääkäriksi Suomessa on, että hän on osoittanut suorittaneensa hyväksytysti:

1) maa- ja metsätalousministeriön määräämän, kahdesta kuuteen kuukautta kestävästä kliinisen harjoittelun;

- 2) Helsingin yliopiston eläinlääketieteellisen tiedekunnan määräämän elintarvikehygienian käytännön harjoittelun; sekä
- 3) Helsingin yliopiston eläinlääketieteellisen tiedekunnan järjestämän kuulustelun.

Kuulustelu koostuu potilaskokeesta sekä teoriakokeesta, joka sisältää kliinisten aineiden kokeen, elintarvikehygienian kokeen ja lainsäädännön kokeen. Teoriakokeen osat vastaavat sisällöltään, tasoltaan ja laajuudeltaan eläinlääketieteen lisensiaatin tutkintoa varten opiskeleville järjestettäviä loppukuulusteluja.

Kuulusteluun osallistumisen edellytyksenä on, että asianomaisella on riittävä suomen tai ruotsin kielen taito. Kielitaidon osoittamiseksi henkilön on esitettävä todistus vähintään taitotason 3 saavuttamisesta yleisten kielitutkintojen suomen tai ruotsin kielen kokeessa. Kielitaidon osoittamista koskeva vaatimus ei kuitenkaan koske suomen- tai ruotsinkielisistä oppilaitoksista valmistuneita henkilöitä.

4 §

Eräissä valtioissa ja tiedekunnissa eläinlääketieteellisen tutkinnon suorittaneita koskevat poikkeavat vaatimukset

Henkilöltä, joka on suorittanut eläinlääketieteellisen tutkinnon Yhdysvalloissa, Kanadassa, Australiassa, Uudessa-Seelannissa, Etelä-Afrikassa tai niillä tiedekuntien opintolinjoilla, jotka European Association of Establishments for Veterinary Education -niminen yhdistys on arviointinsa perusteella hyväksynyt, ei laillistamisen edellytyksenä vaadita kliinistä harjoittelua eikä kliinisten aineiden koetta.

Tiedekunnan päätöksellä 1 momentin mukaiset poikkeukset voidaan määrätä koskemaan myös henkilöitä, jotka ovat suorittaneet eläinlääketieteellisen tutkinnon muissa kansainvälisissä arvioinneissa hyväksytyillä tiedekuntien opintolinjoilla.

5 §

Pohjoismaissa myönnetty ammatinharjoittamisoikeus

Pohjoismaan kansalainen, jolle on kolmannessa maassa suoritettuna eläinlääketieteellisen tutkinnon perusteella myönnetty oikeus itsenäisesti harjoittaa eläinlääkäriä ammattia jossakin Pohjoismaassa, voidaan laillistaa Suomessa ilman 3 §:n mukaisten edellytysten täyttymistä.

Pohjoismaassa myönnettyä oikeutta harjoittaa eläinlääkäriä ammattia ei saa olla rajoitettu.

6 §

Euroopan talousalueella myönnetty ammatinharjoittamisoikeus

Henkilö, joka on saanut kolmannessa maassa suoritettuna eläinlääketieteellisen tutkinnon perusteella oikeuden itsenäisesti harjoittaa eläinlääkäriä ammattia jossakin Euroopan talousalueeseen kuuluvassa maassa, voidaan laillistaa Suomessa ilman 3 §:n mukaisten edellytysten täyttymistä edellyttäen, että ammatinharjoittamisoikeus on saatu täyttämällä oikeuden myöntäneen valtion lainsäädännössä asetetut lisävaatimukset.

Euroopan talousalueeseen kuuluvassa maassa myönnettyä oikeutta harjoittaa eläinlääkäriä ammattia ei saa olla rajoitettu.

7 §
Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä asetuksella kumotaan 15 päivänä joulukuuta 1993 annettu maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintä- ja elintarvikeosaston päätös ulkomailla eläinlääketieteellisen tutkinnon suorittaneen eläinlääkäriin laillistamiselle asetettavista lisävaatimuksista (7/93).

Ennen asetuksen voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

8 §
Siirtymäsäännös

Ne kolmannessa maassa eläinlääketieteellisen tutkinnon suorittaneet henkilöt, jotka ovat ennen tämän asetuksen voimaantuloa aloittaneet 7 §:n 2 momentissa mainitun päätöksen mukaiset Suomessa eläinlääkäriksi julistamista varten tarvittavat täydennysopinnot eläinlääketieteellisessä tiedekunnassa, voivat osallistua tämän asetuksen mukaiseen harjoitteluun ja kuulusteluun tai jatkaa täydennysopintojen suorittamista 7 §:n 2 momentissa mainitun päätöksen mukaisesti.

Helsingissä päivänä kuuta 20

Maa- ja metsätalousministeri

x.x